Nikola Panić

Regata Pterus

Nikola Panić

REGATA PLERUS

Ovaj dnevnik bezbrojnih brodova poklanjam detetu koje sam učio i koje me je učilo dok sam mu otkrivao tajne astrofona

1.

Posmatran sa brda, pejzaž je bio prilično uobičajen za taj deo planete. Veliki planinski masiv, koji se postepeno spuštao i uokviravao svojim obroncima ravnu površinu jezera, bio je zastrašujuće go. Tragičan završetak nepromišljene igre ljudi sa prirodom rasprostirao se svuda uokolo. Vreme naplaćivanja neumitno se približavalo i svi pokušaji da se odloži sve su manje imali uspeha.

Ivor se nije sećao svoga dolaska. Bio je dalek i obavijen zabranjenim tajnama opstanka. Nije mogao da se otme utisku prepoznatljivosti pojedinih događaja. Ipak, sve je bilo novo. Seta, koju je dugo nosio u sebi, postajala je sve mekša i polako se povlačila pred izazovom pretnje poremećene ravnoteže. Svoje postojanje, čiji se početak odavno izgubio u dubini Okeana vremena, Ivor je prožimao vraćanjima onih koji su lutali među zvezdama u potrazi za Novim. Ono se nalazilo na starim i zaboravljenim stazama. Vreme ga je prekrivalo svojom prašinom, koja je često imala težinu milenijuma.

Već dugo je bio integralni deo masiva u čijem je podnožju posmatrao odigravanje života. Svoja razmišljanja uobličavao je u niz predstojećih akcija. Od njihovog uspeha zavisila je budućnost svih preostalih u gradu. Ivor je bio i zbiran. To mu je davalo pravo mešanja. Kada se odvojio od planinskog masiva i krenuo prema gradu, bio je sasvim siguran u ono što treba da uradi.

Približavajući se gazio je po pesku koji se prostirao u nedogled. Mestimična i, strahom od dehidracije, frustrirana flora iscrpljavala je svoju maštu najneverovatnijim oblicima prilagođavanja. Koreni dugački stotinama kilometara dopirali su do jezera najtananijim žilicama: Ogoljeni, na pojedinim mestima, ličili su na džinovske i vlaknaste zmije. Svojim izgledom opravdavali su odlepljivanje grada od tla. Na takvom terenu, koji je pulsirao u snažnom ritmu ćelijskih pumpi, nije ništa vertikalno moglo da stoji.

Ivor je uvažavao genetsku potrebu za vertikalom rase, spremajući se da joj pomogne. Grad koji je lebdeo iznad tla bio je samo deo tog stremljenja.

Nalazio se već u senci grada kada je, u poslednjem trenutku, uspeo da izbegne oštre sisaljke biljke koja ga je registrovala kao pokretni izvor vlage.

To je bio drugi razlog lebdenja gradova.

U svojoj borbi za individualnost i opstanak biljke su, do savršenstva, razvile različite sisteme za oduzimanje vlage. Munjevito su napadale sve što se kretalo u njihovom dohvatu i snažnim sisaljkama izvlačile i poslednju kap dragocene tečnosti. Ljudi su odavno izgubili rat sa njima. Jedno od rešenja bilo je i podizanje gradova iznad tla. Iz čisto praktičnih razloga biljke su odustale od visine i njihovo neprikosnoveno carstvo bila je površina planete.

U tom periodu ništa nije moglo da im se suprotstavi, i sve što je htelo da živi moralo je da se nalazi iznad njih.

Veoma pažljivo, izbegavajući opasna mesta, Ivor je već duboko zašao ispod baze grada. Tražio je mesto ulaza i, kada ga je ugledao, nije mu se dopala tišina koja ga je okruživala. Spletovi gustog korenja nalazili su se svuda unaokolo, vrebajući poput nemih džinovskih zmija. Biljke su to mesto procenile kao veoma interesantno. Skupile su se oko njega kao oko pojila. Ako bi neko i uspeo da savlada sve opasnosti peščanih dina, gde su one bile u velikoj prednosti, morao je ovde da dođe. Jedino je tu postojala mogućnost spasa. Tu se nalazila platforma koja se podizala prema gradu. Odmah, po aktiviranju, munjevito bi se uzdizala i biljke sa svojim kratkim telima više ništa nisu mogle da urade. Zato su vrlo pažljivo pratile sve što se događa oko mesta za uzdizanje. Već odavno, niko odavde nije krenuo prema gradu. Stanovnici grada su odustali od spuštanja, a poneka zalutala životinja nije imala nikakve šanse. Mnoga sasušena tela, koja su se nalazila uokolo, govorila su o bezuspešnim pokušajima. Ivor je situaciju procenio kao krajnje ozbiljnu. U ovim okolnostima prilazak platformi bio bi smrtonosan. Probe radi, dohvatio je poveći komad kristala sa tla i bacio ga prema sredini platforme. Još u letu, prema centru postolja, kristal je bio razložen na hiljade komadića pod snažnim udarcima bičastih sisaljki.

2.

Polukružno usidreni brodovi pratili su liniju obale i kao usnule ptice ljuljuškali se na talasima. Mirnu vodu zaliva uznemiravali su oni koji su se u smiraj dana vraćali iz lova.

Marina je imala izvanredno mesto i lepo uređeni pontoni sa kupolama i uređajima za gorivo govorili su o brizi nautičara koji su je koristili. Ovoga puta nije bilo uobičajene živosti. Zbog prohladnog vremena mnogi nisu došli. Na pontonu i brodovima nalazili su se samo najokoreliji zaljubljenici. Njih ništa nije moglo da spreči da nekoliko časova u toku dana provedu uz svoje plovilice. Maštovito uređeni brodovi govorili su mnogo o njihovim vlasnicima. Pažljivi posmatrač mogao je da po izgledu broda opiše i karakter vlasnika. Izuzev manjeg broja, sve su to bili vazduh-voda modeli, opremljeni svim mogućim potrebnim i nepotrebnim uređajima. Neki su u tome išli toliko daleko da su pretrpavajući brodove ugrožavali njihovu sigurnost; međutim, ovde je vladalo nepisano pravilo – da se niko nikome ne meša kada je u pitanju opremanje.

Nik je sa dva vakuum-sidra učvrstio brod za ponton. Spremajući se da ga prekrije ceradom, pozva Arkoma da izađe iz kabine. Nije dobio nikakav

odgovor i kada pogleda unutra nasmeja se ugledavši ga kako spava na ležaju. Tog jutra su veoma rano krenuli u lov na grafove i Arkom nije hteo da propusti priliku. Sada su ga obhrvali i umor i uzbuđenje iz lova, a blago talasanje dovršilo je stvar. Spavao je veoma čvrsto i Nik reši da ga ostavi na miru neko vreme.

Na pontonu se, još uvek, nalazilo nekoliko njegovih prijatelja. Nik je veoma voleo to mesto. Ljudi, koji su svoje slobodno vreme provodili u marini, uvek su imali mnogo zajedničkih tema. Ponekad, uz mnogo šala i zadirkivanja, razgovori su trajali u nedogled. Kada je u daljini ugledao Aabov i Surenov brod, rešio je da ih sačeka. Arkom je čvrsto spavao i imao je dosta vremena. Nekoliko njih je već stajalo na ivici pontona. Okupili su se da posmatraju Aabov ulazak u marinu. U njoj, po pravilu, niko nije brzo vozio. Izbegavali su pravljenje visokih talasa, jer to je moglo da ošteti tesno privezane brodove. Međutim, Aab to nije poštovao. Na samom ulasku u zaliv maksimalno je opteretio motore. Uz vrisak snažnih mašina zaletao bi se na ponton i u poslednjem trenutku majstorskim manevrom zaustavljao bi brod u mestu. Potajno, svi su se nadali da će jednoga dana preceniti rastojanje. To bi bila predstava koju nisu želeli da propuste, ali ni ovoga puta nisu imali sreće. Brod je, kao i uvek u milimetar tačno, stao. Nešto kasnije, do veza je došao i Suren. Dan ranije njih dvojica su zajedno isplovili. Vreme za lov bilo je idealno. U to doba godine grafovi su rado uzimali hranu. Nik i Arkom su u spremištu broda imali tri lepa primerka, ali rešio je da se ne hvali dok ne sazna šta su uradili njegovi prijatelji. Ignorišući aplauz, koji je propratio pristajanje, Aab iznese desetak manjih riba. Suren je, takođe, bio veoma ponosan na gomilicu riba, koju su svi zadivljeno posmatrali. Aab mahnu rukom Niku.

– Šteta što nisi išao sa nama. Ovo je samo mali deo onoga što smo mogli da uradimo. Kako si ti prošao?

Kao i uvek, u njegovoj priči bilo je mnogo više onih riba koje nisu mogli da izvuku iz vode, nego onih koje bi doneli. Oko njih se, polako, povećavao broj ljudi. Znali su da neće izostati uobičajeno peckanje i to je činilo sastavni deo rituala boravka na pontonu.

Nik uhvati sa dva prsta jednog malog grafa, podiže ga, i tužno reče.

– Sada mi je jasno zašto sam se ovako proveo.

– Zar nisi mogao ništa da uloviš?

– Dosta vremena proveli smo u, uzaludnom očekivanju. Baš kada smo hteli da krenemo, jedan graf se pojavi pored čamca.

Ostali su već počeli da se smeškaju očekujući rasplet i Aab, koji nije imao kud, kiselo reče.

– Verovatno je hteo da sazna gde se mi nalazimo. Pored vas je bio potpuno bezbedan.

– Ma ne, samo je pitao da li sam negde video njegovu decu. Šteta što nisam znao da ste ih ulovili.

– Baš duhovito! Ne bi se ni ti ljutio da si ulovio neko riblje dete.

– Mi smo pokupili roditelje. Uvek je dobro kada je porodica na okupu.

Pritom, Nik podiže poklopac spremišta u kome se nalazilo nekoliko krupnih grafova. Zaorio se smeh i uskoro su se svi raspoloženo vratili spremanju brodova.

3.

Ivor se nasmeja. Nije se prevario u proceni. Za prolazak je morao da smisli neki bolji način. Srećom, za razliku od nekih drugih, flora ove planete nije imala moć rasuđivanja i to su bila samo refleksna reagovanja. U svakom slučaju, bilo šta da preduzme, moraće munjevito da uradi. Rizik je postojao, ali ne u toj meri da bi ga sprečio u nameri.Pogledao je oko sebe, procenjujući odakle da počne. Na udaljenosti od stotinak metara ugledao je snažan koren. Pulsirao je u ritmu bezbrojnih ćelijskih pumpi. Upravo je obrađivao jedno slabije stablo i, izvlačeći mu dragocenu tečnost, popunjavao svoje rezerve. To je bila prilika. Iz unutrašnjosti svoga ogrtača Ivor je izvadio kratku providnu cev i upravio je u tom pravcu. Vrlo brzo, na njenom suprotnom kraju, formirala se ružičasta izmaglica i tanak zrak lagano je krenuo prema korenu. Prelazeći to rastojanje u nejednakim intervalima, dodirnuo je površinu drveta. Emitovanje energije na ovaj način i količina koncentracije potrebne za to zamorile su Ivora. Ipak, polako je krenuo prema platformi. Hiljade oštrih sisaljki reagovale su na njegov pokret. Još uvek je bio van njihovog domašaja. Sada je sve zavisilo od tačne procene. U trenutku kada je zrak dodirnuo drvo, temperatura korena naglo se spustila. Uz snažan prasak počele su da pucaju zamrznute ćelije prepune vode. Istovremeno, i najmanja biljka koja se nalazila u blizini uperila je svoje sisaljke prema ranjenom džinu. Jedna za drugom zabadale su se u njegovo tkivo i Ivor iskoristi tu priliku. U nekoliko skokova dokopa se platforme i, kada su neke sisaljke pokušale da ga dohvate, on je već bio na bezbednoj visini.

Platforma se ravnomerno uzdizala prema gradu. Sve do prvih slojeva niskih i beličastih oblaka mogao je da posmatra samrtni ropac i uvijanje ranjenog korena. Za nekoliko trenutaka njegov otpor će prestati, a vetar će ubrzo razneti i poslednji delić njegovog sasušenog tkiva. To je bila nemilosrdna borba i dok je razmišljao o njenoj opravdanosti, Ivor se našao

pred samim ulaskom u grad. Platforma je brzo prešla stotinak metara koji su grad delili od tla. Vrata komore za prihvatanje automatski su se otvorila. Kada se našao u njenoj unutrašnjosti osetio je blage dodire snažnog uređaja koji je pažljivo otklanjao i najmanje ostatke površinske flore. To je bilo neophodno. Prodor i najsićušnijeg komada sasušene biljke bio bi katastrofalan i za grad i za njegove stanovnike.

To se već događalo i gradovi koji nisu bili oprezni vrlo brzo gubili su bitku. Unesene spore razmnožavale su se neverovatnom brzinom i, potpomognuti gravitacijom, džinovski koreni obarali bi grad za tih čas. Sat ili dva posle pada, vetar je već raznosio dehidrirane ostatke i ljudi i njihovog prebivališta. U toj borbi nije bilo milosti. Zujanje aparata je prestalo i vrata komore počela su da se polako otvaraju. Ivor zakorači na glavnu ulicu prvog nivoa.

Sva lebdeća prebivališta bila su višeslojno građena i prvi nivo, na kome se našao, nije pružao bogzna kakav utisak. Snažna energetska postrojenja, koja su grad održavala u vazduhu, bukom i vibracijom ometala su bilo kakvu aktivnost. Retki prolaznici su, uglavnom, bili tehničari koji su kontrolisali rad mašina i po smenama se spuštali na prvi nivo. Zaustavio je jednog i ubrzo saznao gde se nalaze liftovi za gornje platforme. Putovanje je prilično dugo trajalo, jer ovo je bio jedan od većih objekata. Nije ga slučajno izabrao, to je bilo pravo mesto za početak. Ovde su se nalazili svi veći i važniji centri. Vreme je bilo kratko, a svaki izgubljeni trenutak mogao je da bude presudan. Za vreme svojih posmatranja Ivor je, upijajući i najmanje detalje, u potpunosti shvatio organizaciju ljudske civilizacije i tačno znao odakle treba da krene. Neoprezna rasa je gubljenje svojih osnovnih genetskih potencijala shvatila isuviše kasno. Prvi i davni koraci učinjeni uključivanjem u Uniju bili su samo deo velikog programa spašavanja. Unija je imala svoje zahteve i neopreznost u igri sa prirodom naplaćivana je bez milosti. Prostori na kojima je moglo da se živi postali su dragocenost i kažnjavano je svako proigravanje. Vitalnost svoje rase ljudi su doveli u pitanje upravo takvim postupcima. Sada je veći deo čovečanstva bio rasut na prastarom zadatku pronalaženja novih prostora za prenošenje načina života koji je u osnovi bio pogrešan. Lebdeći gradovi, kao poslednja uporišta ljudi na Zemlji, postajali su sve slabija veza sa rodnom planetom. U delu svemira, koji je obuhvatila Unija, množile su se kolonije izbeglica. Potiskivani vitalnijim vrstama, njihovi stanovnici sve više su gubili osnovne karakteristike. Čitava rasa, u zamci pretapanja, nalazila se pred vratima gubljenja. Ti poremećeni ciklusi su i prouzrokovali Ivorovo pokretanje. Njegov zadatak vraćanja na staze evolucije, ovoga puta bio je vrlo komplikovan. Uobičajeni načini sada nisu mogli da se primene, a trebalo je dobiti i bitku sa vremenom.

Lift se zaustavio i Ivor krenu trgom, koji se graničio sa velikim kosmodromom. Užurbanost i gužva, na koje je naišao, govorile su o skorom polasku transportnih brodova i on požuri da na jednom od njih obezbedi mesto. Procedura je brzo završena i uskoro se našao u prostranoj sali kosmodromske zgrade očekujući vreme polaska. Posmatrao je bezizražajna lica oko sebe, sve dok nije uočio čoveka koji se dosta razlikovao od drugih. Način na koji je bio obučen jasno je govorio da je ovde samo u prolazu. Prišao mu je i ubrzo su stupili u razgovor. Dobijene informacije bile su dragocene i bitno su uticale na čitav niz događaja koji su usledili. Ne upuštajući se u razloge svoga dolaska, Ivor je postavljao pitanja.

Čovek je bio raspoložen za razgovor. Zvao se Heiko.

4.

Sledećih dana padala je kiša. Nju su na Astroazilu jedino deca volela. Klizava lamela koja je posle kiše dugo ostajala na tlu pružala je niz mogućnosti za zabavu. Ipak, najzanimljivije je bilo posmatrati odrasle. Grupa dece, koja se skupljala na kritičnim mestima posmatrala je njihove padove i davala ocene. Ta igra nije uvek nailazila na razumevanje odraslih, ali bila je vrlo zabavna. Arkom u tome nije učestvovao. Sedeo je i razmišljao o kiši u jeku sezone lova. To je, zaista, bio peh. Ovo je bila prva sezona u kojoj mu je Nik dopustio samostalnost u lovu i pripreme su bile obimne. Sada je kiša mogla sve da pokvari. Na granici očajanja, prišao je prozoru ne primetivši da je neko ušao u prostoriju. Gotovo se uplašio kada je Nik progovorio.

– Razvedri se, Od sutra će opet biti lepo.

– To si i juče rekao. Ne mogu da shvatim da, i pored sve svoje pameti, još uvek nismo u stanju da predvidimo kakvo će vreme biti sledećeg dana.

– Ovoga puta možeš da budeš miran. Plerusi vrlo visoko lete.

– Ako je to tačno, onda će lepo vreme duže potrajati.

– Video sam svojim očima. Išao sam do pontona da prokontrolišem vozove. Sa mnom su bili Suren i Aab.

Nik je već bio na izlazu kada se ponovo okrenuo.

– Aab nas je sve pozvao. Večeras se okupljamo kod njega. Nije hteo ništa da kaže, osim da ima nešto interesantnog da nam predloži.

Arkomovo raspoloženje naglo se popravi. Izgledi da se vreme poboljša i Aabov poziv mogli su da znače samo jedno: treba proveriti pribor za predstojeći lov.

Aabov akrum bleštao je u noći Mene meseca. Tokom godine to se samo jedanput događalo. Svetlost njegovog prebivališta osvetljavala je čitavu

okolinu. Suren i Korisa već su udobno sedeli kada je stigao Nik sa porodicom. Unutrašnjost akruma, koju je Aab sam projektovao, mnogo je govorila o njegovoj ličnosti. Predimenzioniranost nameštaja i mnoštvo tehničkih rešenja, zbunjivali su goste, na skriveno oduševljenje domaćina. Nik je već bio naviknut na ovaj ambijent, ali Arkom nrje prikrivao svoje oduševljenje. Pritiskao je razna dugmeta i nije se smirio sve dok ga jedna stolica nije katapultirala do ležaja u suprotnom uglu. Tek onda je počeo da obraća pažnju na razgovor. Po običaju, u ovakvim prilikama glavnu reč vodio je Aab. Svima je napunio čaše, a zatim je uz pompezan poklon progovorio svečanim glasom.

– Uz ogromno poštovanje i divljenje za svoje zbunjene goste, koje je monumentalnost ovoga mesta dovela u stanje ushićenja, dozvolite mi da vam predočim...

– Grrook.

Okruglasti Suren glasno je odao priznanje Aabovom piću i prekinuo ga na nedoličan način. Zatim se osmehnu i blagonaklono klimnu glavom, pokazujući mu na taj način da može da nastavi. Uništivši ga pogledom, Aab produži.

– Da vam predočim da se nalazite na pragu najznačajnijih događaja u vašim... Ponovo je prezrivo pogledao u Surena... – u vašim nezanimljivim životima.

Svi se nasmejaše i Nik dva puta pljesnu dlanovima.

– A sada nam lepo kaži, zašto si nas zvao?

Aab se uozbilji i približi stolicu.

– Danas sam u Centru za informacije prisustvovao otvaranju kasete traser-modula koji je bio preko Velikog zida. Podaci su uobičajeni. Međutim, čini mi se da sam zapazio nešto što je njima promaklo. Naime, na donjem delu trake počelo je zabeležavanje nečega što se do sada nije dogodilo.

Nik i Suren se pogledaše. Aabova ideja da se pređe Veliki zid nije bila nova, ali sada je imao konkretan razlog da ponovo pokrene razgovor o tome. Suren je bio brži i radoznaliji.

– Šta je posredi?

– Vi znate kako funkcioniše sistem zabeležavanja u traser-modulima. Kasnijom sistematizacijom podataka proverava se opravdanost kolonizacije.

– To nam je poznato, ali šta si ti primetio?

– Računar je stalno pokazivao nulu.

– Ali, to znači...

– Tačno. To znači da je traser-modul naišao na blokadu. I ranije su se događale slične stvari, ali uvek je razlog bio poznat.

– I, šta si zaključio?

– Ta blokada koju je kompjuter izbacio vrlo mi je sumnjiva.

– Možda je u pitanju greška.

– Takvu mogućnost isključujem. Ako neko poznaje te sprave, onda sam to ja. Čak sam i neke svoje modele registrovao. Ali vratimo se na problem: zašto je taj mali deo na donjem delu trake proizveo nulu? Jedino logično objašnjenje je uočavanje modula; i to pred samo preletanje Velikog zida. Ovoga puta me nećete pokolebati. Ja idem preko. Pozvao sam vas da vas pitam: da li želite da mi se priključite?

Suren je bio oprezan. Ostali su veoma pažljivo pratili razgovor. On dodirnu Nikovo rame.

– Šta ti misliš o tome?

– Idem.

I sam Aab bio je iznenađen. Nije očekivao tako brz pristanak. U tom trenutku svi prisutni počeše da govore uglas. Svako je imao neki predlog, iskoristivši trenutak zatišja. Nik postavi pitanje.

– Da li si razmišljao o prolasku kroz branu?

– Da. I čini mi se da sam rešio taj problem. Poslednjih dana samo sam na tome radio. Znamo da je branu nemoguće preći, ali može da se preskoči.

Ubrzo se nekoliko planova nađe na stolu. Zamisao je bila dobra i, što je još važnije, sasvim izvodljiva. Ostatak večeri protekao je u planiranju i dogovorima. Jedino je Vilar bila rezervisana. Mnoge stvari trebalo je blagovremeno uraditi, pa su podeljena i zaduženja. Arkom i Tala bili su oduševljeni dobijenim zadacima.

5.

Heiko je bio organ Kolegijuma, vrhovnog tela Unije, i nije se mnogo uzbuđivao zbog onog što se događalo na planeti. Sigurnost kojom je odgovarao na postavljena pitanja zračila je nekim nedodirljivim mirom. Iako je bio upoznat sa razlikama među pripadnicima Unije, Ivor beše iznenađen. Iza Heikove staloženosti krili su se neki novi momenti o kojima je morao da vodi računa. Došao je do zaključka da su neke stvari već predodređene i da je cela gužva oko migracije samo veo koji prekriva nešto mnogo složenije. Trebalo je tačno saznati o čemu je reč...

Posle signala, žamor u sali se utiša. Začulo se saopštenje koje je odlagalo vreme poletanja. Već naviknuti na takve situacije, ljudi nastaviše započete razgovore. S obzirom na najavljeno čekanje, Heiko i Ivor napustiše zgradu.

Došli su do sredine trga, kada se Heiko zaustavi.

– I pre mnogo vremena, kada sam prvi put posetio ovo mesto, bilo je očajno – reče on.

– Šta je tada bio razlog tvoga dolaska?

– Radoznalost. Još uvek su se nalazili na tlu. Za njih su to bila vremena puna strepnje. Planeta je deformacijama svoje površine reagovala na njihovo prisustvo...

Heiko stade, zamisli se, i gotovo ljutito nastavi.

– Želela je da ih strese. Trebalo je to da učini.

– Misliš da...

– Ne, svi ne zaslužuju zauzimanje prostora. Ispunjavaju ga svojom starošću, a prestaju da budu klica bilo čega novog.

– Mnogi su proživljavali slične krize. Posledice nikada nisu bile tako drastične.

Heiko začuđeno pogleda u Ivora. Za takvu konstataciju trebalo je imati ogromno iskustvo. Ovo što je on spomenuo bile su sudbine veoma dalekih svetova. O tome se nešto znalo, ali uglavnom iz priča. Prvi put je pogledao svoga sagovornika, sa vidnom radoznalošću.

– Odakle ti dolaziš?

Ivor pokaza prstom prema planinskom masivu koji se nalazio duboko dole. Predeo se jedva nazirao kroz sve gušću zavesu oblaka. Zabavilo ga je čuđenje s kojim je propraćen njegov gest. Zato je rešio da bude otvoreniji.

– Nešto pre vremena o kome si ti govorio, ja sam takođe prolazio ovim krajevima. Tada sam nešto započeo.

Širokim pokretom ruke obuhvatio je prostor oko sebe.

– Kao što vidiš, nisam mnogo uspeo. Isuviše duga euforija rasta ostavila je duboke, posledice.

Ovoga puta Heiko je zaista bio zapanjen.

– Hoćeš da kažeš da si i ranije pokušavao da im pomogneš!

– U nekoliko mahova. Međutim, to ne treba bukvalno shvatiti.

– Ali, to je neverovatno. Govoriš o hiljadama godina.

– Moj narod je sažimanje vremena drugačije shvatao.

– Ipak, ne razumem pobude.

– One ne postoje. To je samo način razmišljanja. Prepoznavanju jednog čina vrlo često dajemo različita imena.

– Možda. Međutim, to su neophodne razlike.

– I one su samo način razmišljanja.

– Ali, ti i ja smo različiti.

Ivor se nasmeja.

– I to je samo način razmišljanja.

Heiko se odmače nekoliko koraka i oštro pogleda u svog sagovornika. Na licu mu se ocrtavala odluka. Zatim je povratio kontrolu. Postao je hladan i nadmen kao u početku.

– Bliži se vreme polaska, trebalo bi da se vratimo.

Ivor klimnu glavom. Znao je da je osuđen.

– Naš odlazak neće ništa zaustaviti. Samo prisustvo ništa ne znači. Zar ne osećaš potrebu da nešto uradiš?

– Ne, njima. Moj predlog se odnosi na tebe. Ako pođeš sa mnom, skratićeš vreme lutanja. Tamo gde ja idem je centar zbivanja. To je jedino mesto gde nešto može da se počne.

– Prihvatam. Iskreno govoreći, zato sam ti i prišao.

– Ne volim kada me procenjuju.

– To ne možemo da izbegnemo. Zar ovu odluku nisi doneo na osnovu nekih poređenja? Sve što se oko nas događa, počinje sa procenom. To je priroda.

Obojica se nasmejaše. I svako je, na svoj način, bio zadovoljan rezultatom razgovora.

Ne nadajući se, Heiko je na samom kraju puta, možda, najuspešnije izvršio zadatak. Dugi obilazak urodio je plodom. Pronašao je osobu koja je mogla da bude opasna. U početku malo zaplašen, sada je bio smiren pristankom na zajednički odlazak. Nije imao utisak da je Ivor prozreo njegove namere.

Kolegijum za nastojanja ovoga stranca sigurno neće reći da je to „samo način razmišljanja”. Ako ga budu deportovali, Heiko je ispunio svoju kvotu. Uz garanciju da je to bilo jedino problematično biće na koje je naišao tokom kontrole, mogao je da očekuje ispunjenje obećanja. U tom slučaju, trud koji je uložio višestruko bi se isplatio.

6.

Tegljač je zastao u plavičastoj izmaglici dok su tri bela broda odmicala prema ulasku u kanal. Naslonjena na ogradu, posada je brižno posmatrala mali konvoj. Tokom višednevne zajedničke plovidbe bezuspešno su pokušavali da ih odgovore od puta na koji su se spremali.

Velika vrata brane, iako uredno održavana, nisu se nikada otvarala. Oblast kanala iza brane bila je nedirnuta još od dana pionirskih dolazaka prvih brodova. Zauzeti pripremanjem naseljavanja gostoljubivijeg dela planete, došljaci nisu ni pokušavali da je pređu. Česte oluje iza brane i velika razlika u nivou vode bila je zagonetka za koju, tada, niko nije imao vremena. Osim toga, sistem rukovanja branom i način održavanja njenog mehanizma, koji je od vajkada ravnomerno zujao, nije bio poznat. Uprkos nekim pokušajima, nije rešen ni sastav materijala od koga je celo postrojenje bilo izgrađeno. Jednom prilikom, posle mnogo napora, grupa naučnika uspela je da odvali komadić brane radi ispitivanja u laboratoriji. Međutim, nastalo oštećenje se odmah popunilo, a odvojeni komad je nestao naočigled zaprepašćenih istraživača. Starim graditeljima bilo je veoma stalo do sigurnosti brane i njene nepropustljivosti. To je bilo od životnog značaja za deo planete sa druge strane. Prvi kolonisti, zauzeti svakodnevnom borbom za opstanak, ubrzo su postojanje brane i predela iza nje prihvatili kao i sve ostalo što ih je okružavalo. Regata Plerus bio je prvi ozbiljniji pokušaj da se nešto više sazna o tome. Ideja o operaciji, začeta tokom jedne noći Mene meseca, u početku bila je samo neuhvatljiva nit želja. Lagano i neprimetno, tokom razgovora, prerastala je u opsesiju koje više niko nije mogao da se oslobodi.

Vozeći na čelu, Aab je razmišljao kako ih je davno izgovorena rečenica dovela pred vrata najveće avanture u njihovom životu. Međutim, neizvesnost poduhvata nije uticala na količinu pažnje koja je bila posvećena pripremama. Trudili su se i bili pripremljeni za mnoga iznenađenja. Brodovi, jedan veći i dva manja, bili su izliveni od ekranita sa najvećim koeficijentom memorisanja. Opremljeni i snabdeveni da izdrže svaku oluju i nepogodu, predstavljali su sigurne plovilice. Aab se sa zadovoljstvom okrenu da pogleda svoje saputnike koji su plovili u koloni iza njega.

Dž'ni je stajao na pramcu Surenovog broda koji je elegantno sekao plavu vodu. Njegovo dugačko i snažno telo obraslo gustom dlakom, prednjim sisaljkama čvrsto priljubljeno za glatku površinu palube, bilo je napregnuto. Ritmična igra mišića ispod kože, kojom je neutralisao blago ljuljanje broda, odavala je izuzetnu snagu. Bio je izraziti predstavnik svoje vrste, koja je nekada davno došla iz udaljenih delova svemira, zadržala se i prilagodila ljudima i životu na zemlji.

Dž'nija je za Surena vezivala iskrena ljubav i prijateljstvo. U njihovom odnosu nikada se nije primećivala zavisnost vrste kojoj je Dž'ni pripadao. Tokom mnogih, dugih i zajedničkih plovidbi, svoj sistem komuniciranja doveli su do savršenstva. Ovoga puta bio je veoma zabrinut za ishod poduhvata. Snažni i duboko usađeni instinkti njegove vrste upozoravali su ga na opasnost pred njima.

Iz razmišljanja prenu ga Surenov glas.

– Dođi!

Suren je jednom rukom držao točak kormila, a u drugoj dve čaše. Dugačkim skokom našao se u kokpitu broda i sledećeg trenutka prihvativši se sisaljkom za krmeno ogledalo uze čašu iz Surenove ruke. Podigli su ih istovremeno, uz zabrinuti smešak. Ogromna kapija brane uzdizala se visoko iznad njihovih glava.

– Šta misliš o svemu ovome? – upita Suren između dva gutljaja.

Vodeći računa da ne prospe reu iz čaše, Dž'ni pokaza repom prema desnoj strani broda. Jedva vidljive kaskade koje je voda pravila u pravilnim razmacima i u određenim uglovima prema obali, nagoveštavale su početak podvodnih regulacija. Suren okrenu kormilo ulevo, a istovremeno se sa Aabovog broda začu signal. – Od sada tačno u brazdu.

Suren još malo pokrenu točak kormila i uskoro postavi svoj pramac tačno po sredini brazde koju su pravila dva Aabova snažna motora.

U tom trenutku Korisa otvori vrata kabine i izađe sa čašom u ruci.

7.

Ivor je sedeo zamišljen i nepokretan, u očekivanju uobličavanja slike čiji su se delovi stapali negde duboko u kanjonima sećanja. Bio je zbunjen prisustvom obrisa događaja kroz koje nikada nije prolazio. Milijarde svetova bile su tu, kao na dlanu. U trenutku je sažimao svoj svet, za koji je doskoro mislio da je jedini. Ta povremena zamagljivanja zahtevala su izuzetnu koncentraciju.

Četiri daleka sunca su zalazila.

Plerusi su lepršali iznad svojih akruma, podižući oblačiće sitnih kristala. U tom trenutku njihova gasovita tela jedina nisu davala senke.

Ivor je, sasvim lagano, rotirao u praskozorju shvatanja simetrije, koja ga je okružavala i koja je bila uzrok praznina negde duboko u njegovoj prošlosti.

Sada je već bio u stanju da smireno posmatra razigranost svoga tela. Ona je uzbudljivo rasla prema smiraju dana. Mogao je da u na izgled nerazumljivoj i nekontrolisanoj koreografiji razaznaje praiskonske i zaboravljene pokrete vrste koja se u svom početku borila za opstanak.

Eksplozije vremena u njegovoj svesti odvijale su se u fragmentima i svaki blesak osvetljavao je po jedan deo mozaika, a oni su se u sećanjima stapali u silnu reku potrebe.

Četiri sunca zamicala su za svoje horizonte.

Plerus, koji je lepršajući halapljivo gutao poslednje zrake spektra, dodirnu u letu Ivorovo lice i prenu ga iz razmišljanja. Bilo mu je potrebno nekoliko trenutaka da shvati približavanje Zue. Mahnu joj rukom i pođe prema njoj Koncentrični krugovi sitnih kristala, koje je hodajući ustalasao, smirivali su se uz melodične zvuke pre nego što bi pali na tlo.

Zua je prilazila. Brzo je upijala boje sumraka. Ivor zastade i, osluškujući tihu muziku kristala, sačeka da mu priđe.

Noć je prekrivala Kristalnu pustinju.

8.

Dva kratka i jedan duži signal izazvaše pometnju na Surenovom brodu. To je bio ugovoreni signal za smanjenje brzine. Naglo je povukao ručicu i pramac potonu u vodu. Pojačani otpor i inercija izbacili su Korisu iz ravnoteže. U padu je promašila rukohvat i pridržala se za ručicu gasa. Motori zaurlaše i brod se gotovo uspravi. U poslednjem trenutku Suren je uspeo da ga smiri, ali već su se svi nalazili na podu kokpita. Tečnost iz čaša slivala im se niz lica. Korisa je prinese ustima i ispi ostatke ree.

– Smenjen si!

Suren i Dž'ni počeše da se smeju. U tom trenutku na tabli je zasvetlela sijalica za vezu. Suren pritisnu dugme i začu se Aabov glas.

– Manevar usporavanja je besprekomo izveden.

Ukoliko ste živi, obaveštavam vas da se nalazimo pred ciljem. Za desetak minuta počinjemo sa planom „preskok”.

Vezaćemo se sasvim kratko i paralelno sa zidom brane.

Pristajanje je izvedeno bez greške. Vakuum-sidra su se svojim sisaljkama čvrsto priljubila uz zidove i brodovi se umiriše. Zveckanje metalnih delova označilo je ubrzano sklapanje konstrukcije za početak prelaska. Mali i složeni aparati trebalo je da, pomoću izuzetno finih i snažnih niti od ekranita, bezbedno prebace brodove preko ogromnih vrata brane. Uređaji behu sigurni, a postupak su više puta uvežbavali. Svako je besprekomo obavljao svoj deo posla.

Već su bili pri kraju, kada se dogodi nešto neverovatno.

Začula su se tri melodična signala i cela površina ogromnih vrata poče da fosforescira bledo zelenom svetlošću. Površina vode oko vrata i brodova blago se zatalasala. Onda se pojaviše virovi izazvani podvodnim strujanjima.

Svi su bili iznenađeni i zabrinuti ovom iznenadnom pojavom. Nešto slično nikada se ranije nije dogodilo.

– Odvežite se! – pade komanda.

To se oglasio Aab, koji je upravo otkačio svoja vakuum-sidra. Ostali uradiše isto, ali iako oslobođeni veza, brodovi se nisu pomerali. Svetlost je postajala sve jača i kada je dostigla intenzivnu zelenu boju, na opšte zaprepašćenje vrata brane počeše lagano da se otvaraju. Snažan tok vode, koja se bučno probijala kroz odškrinuta vrata, poče da pomera brodove. Kao po komandi, na sva tri broda istovremeno zabrujaše motori, da bi se suprotstavili toku.

Sijalica za vezu besomučno se palila i gasila. Aab dohvati komunikator: Javljao se tegljač.

– Šta se događa? – začu se zabrinut kapetanov glas – treba li vam pomoć?

– Neverovatno! – odgovori Aab, i sam ne verujući u ono što se odigravalo pred njegovim očima.

– Kapija se otvara.

– To je neka klopka! Povucite se što više u stranu da vas talasi ne potope. Razlike u nivou su ogromne. Slučajno ste pokrenuli mehanizam za otvaranje. To može da bude katastrofalno. Poslaću upozorenje.

– Nivoi su sada potpuno jednaki – umiri ga Nik. – Za nekoliko trenutaka ponovo ću se javiti. Prekidam.

Spustio je komunikator i okrenuo se prema pramcu. Vrata su bila otvorena dovoljno za širinu njihovih brodova. Sada su bili priljubljeni jedan uz drugi.

Poluotvorenih usta, Aab je gledao u prolaz.

– Kad samo pomislim na sve propale pokušaje da se vrata otvore. Ne verujem da smo mi pokrenuli mehanizam.

– Možda je to dobrodošlica za ovako odabranu grupu – pokuša Nik da se našali.

– Bez obzira na to šta je razlog ovom čudu, situaciju treba iskoristiti. Mi smo i onako nameravali unutra. Ovo će nam uštedeti mnogo goriva i rada.

Aab pogleda u svoje drugove i oni klimnuše glavama.

– Idemo.

Nik promeni ruku na ručici gasa i pritisnu dugme komunikatora. Javio se tegljač.

– Izgleda bezbedno. Rešili smo da uplovimo u kanal.

Javićemo se. Prekidam.

Aab mahnu rukom i, uz tiho zujanje motora, brodovi zaploviše u kolom dugačkoj oko petnaest metara. To rastojanje omogućavalo im je da

blagovremeno reaguju i okrenu plovilice ako se dogodi nešto neočekivano. Uskoro su Aab, Suren i Nik bili u prevodnici. Ono što su ugledali prevazilazilo je sva očekivanja. Dimenzije prevodnice bile su neshvatljive. Sa spoljne strane kapije brane moglo je da se nasluti kolika je razlika u nivoima, međutim prevodnica je bila neverovatno velika i izgledala je kao da je poslednji brod prošao kroz nju pre nepunog sata. Nije postojala nijedna suvišna trunčica da nešto kaže o prohujalim vekovima.

Dž'nijev usplahiren pisak natera ih da se okrenu.

Vrata su se upravo zatvarala i više nije bilo povratka. Nik pokuša da uspostavi vezu sa tegljačem, ali ona nije funkcionisala. Pokušao je ponovo, i opet uzalud. Mogao je da komunicira samo sa ostalim čamcima. Veza sa spoljnjim svetom bila je prekinuta. Nik pozva Surena:

– Ovoga puta smo unutra. Spoljnje veze su prekinute.

Tpak, čini mi se da za sada nema opasnosti.

– Dž'ni nije uznemiren – rece Suren. – On bi osetio da nešto nije u redu, a sad je potpuno smiren. Posmatram ga već duže vreme i imam utisak kao da nešto očekuje.

I zaista, kao da je neko želeo da potvrdi te reči, začu se veoma prijatan glas. Nisu mogli da odrede odakle dolazi.

– Brodove postavite paralelno između dve zelene linije na zidu sa desne strane.

Pogledali su u tom pravcu i ugledali dve svetle trake. Njihovo nastojanje bilo je nešto veće od dužine brodova. Poslušali su bez reči.

– Vakuum-sidra zakačite za narandžaste izbočine – nastavi isti glas. – Počinje dizanje. Iz prevodnice ćete izaći posle osvetljavanja i otvaranja suprotnih vrata. Kanal Flis u koji uplovljavate bezbedan je za plovidbu sve do triangla. Na njegovoj sredini postoji bova, na njoj su nova uputstva.

Zatim se začuše tri karakteristična signala i poče tiho zujanje nevidljivih pumpi. Voda poče da se diže.

Dok su se lagano podizali prema ivici zidova, Nik je razmišljao o veličini plovilica koje su tu nekada prolazile. Počeo je da sumnja da su ova postrojenja bila rezultat odbrane planete od daljeg zagađivanja. Bio je sve sigurniji da su ona nastala mnogo ranije, pre nego što je iko kročio na ovo tlo. Možda su u jednom kritičnom trenutku samo postale vidljive. Razloga je bilo mnogo. Sve mu se više nametala misao da je neko nešto hteo da sačuva i da je, možda, upravo njima bilo namenjeno otkrivanje te tajne. Brava na vratima brane bila je šifrirana i reagovala je na ono o čemu su razmišljali dok su se spremali za prelazak. Drugog objašnjenja nije bilo. Nikakvo mehaničko

pokretanje nije dolazilo u obzir. Postavljalo se samo pitanje na kome stupnju civilizacije je bila rasa koja je mogla sve to da sprovede i da obezbedi besprekorno funkcionisanje ko zna koliko posle njenog nestanka.

Svetla na vrhu zidova prevodnice postajala su sve intenzivnija. Narandžasta ispupčenja, za koja su sidra bila pričvršćena, klizila su ravnomerno. Uprkos jakim strujama, brodovi su bili mirni i gotovo da se nisu ni dodirivali. Bokobrani, mala ali snažna energetska polja koje su formirali u trenutku privezivanja, kao da nisu ni bili potrebni. Nik pritisnu taster za njihovu neutralizaciju. Iako su polja bila mala, zbog svoje snage vukla su dosta goriva, a trebalo ga je štedeti u svakoj prilici. Ova opreznost nije bila suvišna pred neizvesnošću u kojoj su se našli.

Onda se začuše tri poznata signala. Penjanje je bilo završeno i nivoi su se izjednačili. Sva trojica pogledaše prema vratima. Bila su sasvim svetla, a onda poče otvaranje. Sidra se automatski otkačiše od narandžastih ispupčenja koja su nestala zajedno sa svetlećim linijama. Mogli su da uplove u kanal Flis. Uključili su kopče i brodovi krenuše.

Jedino što im je ovde bilo donekle poznato, bio je jedan plavi mesec koji se polako dizao preko zatvorenih vrata brane. Nalazili su se u kanalu kojim niko pre njih nije plovio.

Prvi trenuci protekoše u tišini. Svi su stajali na palubama svojih brodova, posmatrajući mesec. Pejzaž je bio nestvaran, a okomite obale ogromnog kanala prepune pitanja.

Spojili su pramce brodova radi dogovora. Ubrzo je rešeno da noć provedu na desnoj obali, neposredno uz branu. Oprezno prilazeći obali, Aab je na ekranu eho-sondera, posmatrao konfiguraciju dna. Nije bilo prepreka. Isključio je motore i snažnim reflektorom odabrao mesto za pristajanje. Nik i Suren vezali su se levo i desno od njega. Nik je jedini ostavio upaljena poziciona svetla. Možda je to ovde bilo nepotrebno, ali na tu meru opreznosti navikao se od prvih dana plovidbe.

Mesto za pristajanje bilo je znalački odabrano i, posle završetka uobičajenih poslova, Vilar i Arkom odoše na spavanje. Kada je Nik, nešto kasnije, ušao u kabinu oboje su spavali dubokim snom. Uzeo je mali kalkulator i tiho se smestio u kokpitu.

U izuzetno tihoj noći, Surenov brod bio je u tami. On i Korisa su spavali. Dan je bio zamoran i prepun uzbuđenja. Dž'ni se sklupčao na krovu kabine. Posmatrao je mesec, s glavom položenom na prednje sisaljke.

Tišinu prekide komešanje sa Aabovog broda. Nik se okrenu i vide da se on sprema za lov. Aab mahnu rukom, a onda se začu njegov glas.

– Malopre, kada smo pristajali, primetio sam na ekranu eho-sondera da se

dole nešto kreće. Čini mi se da su to bili prilično krupni komadi. Pokušaću da izvadim nešto za doručak. Ako ne bude za jelo, bar ćemo videti šta živi u ovim vodama.

Nik je znao da hvatanje nepoznatih riba nije jedini razlog za Aabovo bdenje. Pomislio je da je Aab bio začetnik ideje o ovoj ekspediciji. Sada je bio zabrinut, pa je osećaj odgovornosti kamuflirao željom za lovom. Iako su se još pre polaska dogovorili da u svakom trenutku jedan od njih trojice bude budan, Suren je zaboravio na taj dogovor. Ali, Nik se nije osvrtao na to.

– To si se dobro setio – dobaci on Aabu. – Pridružujem se.

Nik odloži kalkulator i iz specijalne pregrade u kokpitu izvadi pribor za lov. Postavio je mamce na tri udice i izbacio ih na desetak metara u polukrug oko broda. Dobro odabrani tegovi odvukli su ih na dno.

– Ima, ima tu dubine – primeti Aab, koji je napregnuto gledao u tanke niti ekranita.

Više od sata ništa se nije dogodilo. Nik uključi automatski signalizator i uze astrofon da bi prekratio vreme. Dok je tiho prevlačio preko žica, Aab je psovao iznerviran nezainteresovanošću podvodnih stanovnika koje je hteo da pojede za doručak.

Iznenada, baš kada je počinjao novu melodiju, oglasi se signalizator. Nešto je zagrizlo. Nik skoči i dohvati mašinu za namotavanje niti. Posle nekoliko okretaja oseti snažan otpor.

– Dobro se zakačilo – reče. – Ovo je nešto veliko!

I ne primećujući povisio je glas, našta Vilar bunovno proviri iz kabine.

– Šta se događa? Hoćemo li spavati ove noći?

Brod poče da se ljulja. Nik se nespretno batrgao i klatio, prelazeći s jednog kraja kokpita na drugi.

– Dodaj mi mali reflektor. Ovo je dobar komad, Aabe. Dođi da mi pomogneš! Izgleda da je ovo čudo rešilo da me odvuče u vodu!

Što je bila bliža površini, otpor ulovljene životinje bivao je sve snažniji. Rasanjena i uzbuđena Vilar uključi reflektor i uperi ga Niku pravo u oči. On opsova i dreknu.

– Okreni to prema površini! I onako se ništa ne vidi. Aab pokuša da preskoči sa svoga broda na Nikovu plovilicu. Okliznu se i pade. Pokušavajući da se zadrži na ivici palube, potkačio je malo sidro koje skliznu i lupi o bok Surenovog broda. Suren i Korisa istovremeno, izleteše napolje. Korisa je navlačila pojas za spašavanje.

Naa se pojavi na polubi tapšući i ponavljajući: – Bravo Aabe, bravo...

– Ćuti, budalo – zakuka Aab i pljusnu u vodu.

U tom trenutku Nik izvadi ulov, dugačak desetak centimetara. Riba se praćaknula i bućnula u vodu. U nastaloj tišini čulo se samo Aabovo mokro frktanje, a zatim se prolomi gromoglasan smeh.

Svi su shvatili da je Nik zaboravio da isključi zaštitno polje ispod broda, koje je uključivano prilikom pristajanja. Koprcajući se ribica je zašla tačno ispod njega i, zahvaljujući snazi polja, povećala se i njena snaga. Da je nekim slučajem Nik zaista uhvatio veliku ribu, mogli su svi da nastradaju.

9.

Zua se kretala na neuhvatljiv način. Dok se zaustavljala, obavijena ružičastim pramenovima vetra, Ivor pomisli kako se njena pojava uklapa u bespuće pustinje. Dodirivale su se i dopunjavale zajedničkom tajanstvenošću, koje je izazivalo duboko poštovanje. I u jednoj i u drugoj postojali su prostori osame, nastanjeni zagonetkama koje se nisu otvarale u prvim susretima. Upoređujući ženu koja je dolazila, i pustinju u kojoj je provodio sate, Ivor pomisli kako ih malo poznaje.

Zaustavila se neposredno pred njim.

– Treba da si tamo – reče ona.

Mislila je na koloniju kapsula u kojima su provodili noć. Poslavši ih na Astroazil, Kolegijum je na sve moguće načine sprečavao slobodu kretanja. Kapsule u kojima su se morali nalaziti najkasnije jedan sat posle izlaska meseca, u toku noći menjale su lokaciju. Stalnom promenom mesta sprečavali su ih da stvore bolje uslove za život. Izbor lokacija bio je tesno povezan sa jakim strujanjima ispod površine Astroazila, a ona su veoma nepovoljno uticala na stanovnike kapsula.

Jutra su bila mučna.

Budili su se omamljeni i izmoždeni, a veći deo dana prolazio im je u obezbeđivanju hrane, neophodne za život. Bili su upućeni isključivo na plodove surove prirode, a ograničeno vreme za njihovo prikupljanje izvlačilo im je poslednje atome snage. Mnogi su je gubili u tolikoj meri da nisu stizali do kapsula; to je ovde značilo sigurnu smrt. Njihova shvatanja bila su tako programirana da su mislili da se noću procenat kiseonika smanjuje ispod minimuma. Perfidan i siguran način laganog genocida deportovanih, funkcionisao je bez greške. Nemoćni da bilo šta preduzmu, mnogi su se predavali sudbini. Tek posle Ivorovog dolaska stvari su počele da se menjaju.

Uprkos svim mogućim merama obezbeđenja, Kolegijum je u njegoyom slučaju napravio neoprostivu grešku. Kao i svi ostali i on je, pre deportovanja, prošao kroz uništavajući tretman totalne psihološke dezintegracije.

Pedantnost sa kojom je Kolegijum pristupao tom procesu, nikome od osuđenih nije ostavljala ni najmanju šansu. Međutim, neki pripadnici civilizacije od koje je Ivor vodio poreklo, pod uticajem međuzvezdanih zračenja tokom dugih krstarenja svemirom sticali su mogućnost multipliciranja ega. U zavisnosti od obima i snage problema pred kojima bi se našli, bili su u stanju da ih razmatraju bezbrojnim skupom odlivaka svoje svesti. Prednost tog komplikovanog načina razmišljanja ogledala se u tome što je svaka novoformirana jedinica funkcionisala nezavisno od druge i donosila svoj sud. To su obavljale ne deformišući matricu, od koje su nastale. Sferno razmatranje problema rezultiralo je izvlačenjem apsolutno tačnih zaključaka. Zahvaljujući tome, Ivor je ubrzo prozreo igru Kolegijuma. To svoje iskustvo platio je nizom neprijatnosti, koje su okončane slanjem u sabirni centar i deportovanjem na Astroazil, u koloniju za neadaptirane. Uprkos proklamovanom mogućnosti da se posle određenog perioda i reanimacije vrate na svoje funkcije, krajnji cilj ove operacije bio je totalno uništenje svih protivnika Kolegijuma.

Čim je shvatio da se iza tog apstraktnog foruma krije određeni broj osoba, Ivor je sagledao i katastrofalne posledice za bezbroj svetova koji su bili uključeni u sistem. Duboko humanistička ideja početka objedinjavanja u Uniju zajedničke svesti, bila je izigrana. Sve zlo svemira, koncentrisano u nekoliko mozgova, zapretilo je da izmeni nešto što se oduvek smatralo neizmenljivim.

Još na samom početku formiranja Unije, osnivanje Kolegijuma bila je neophodna komponenta u zaokruživanju procesa. Međutim, on je ubrzo prerastao u suprotnost koja je mogla da uništi jednu od najveličanstvenijih tvorevina.

Već prvi izveštaji o odbijanju migracija doveli su do stvaranja centra za neadaptirane. Tajno formiran na Astroazilu i to na severnoj hemisferi te planete, koja je od vajkada bila zajednička deponija otpadnih materijala. Donosile su ih različite civilizacije, ne razmišljajući o njihovim raznolikim poreklima i uzajamnom dejstvu. Tokom vremena, kao posledica mnogih nekontrolisanih procesa, stvorena je nova klima, a nastali oblici biljnog i životinjskog sveta svojim oblicima prevazilazili su i najbujniju maštu. To je bilo idealno i tajnovito mesto za deportovanje, pogotovu što je u kritičnoj fazi planeta reagovala odbrambenim sistemom brana i zidova izuzetnih dimenzija. Oni su podelili planetu na dva dela. Na južni, gde je kolonizacija bila u punom zamahu, i severni o kome se vrlo malo znalo.

Granice između dve polulopte, koje je sačinjavao sistem brana i zidova, nikada nisu bile pređene. Regata Plerus bila je prvi takav pokušaj. Odmah po dolasku u centar za adaptiranje Ivor je, umnožavajući svoju svest, dozvolio da

jedna njena jedinica u potpunosti bude obrađena. Sve do trenutka katapultiranja iz broda za deportaciju, za Kolegijum je predstavljao obrađenu i bezopasnu jedinku. To je, uostalom, i bila svrha njegovog uplitanja i dolaska.

U trenutku odvajanja od broda isključio je funkciju prevaspitane svesti i na planetu je sleteo svestan ozbiljnosti zadatka koji ga očekuje. Ipak, ono što je zatekao u koloniji svojih osuđenih istomišljenika bilo je katastrofalno. Razumeo je zastrašujuću prividnost njihovog života i odlaganje kraja prepuštenog stihiji.

Morao je odmah da počne sa spašavanjem.

10.

Tala i Arkom bili su zaduženi da vode brodski dnevnik. Okupirana drugim mnogobrojnim poslovima, ona mu je ubrzo prepustila svu brigu oko zapisivanja proteklih događaja. U početku namenjen zimskom prelistavanju i podsećanju na protekle zgode, dnevnik je, sticajem okolnosti, prerastao u nešto mnogo više. Tada o tome niko nije razmišljao. Međutim, Arkom je pedantno zapisivao sve što se događalo. Slobodno vreme provodio je u čitanju i prelistavanju starih brodskih dnevnika. Zapazio je neke njihove zajedničke osobine, na primer činjenicu da hronološko i uobičajeno zapisivanje, kod čitalaca ubrzo izaziva neku vrstu dosade. Na ovaj način razmišljanja podstakao ga je jedan stari putopis, još iz vremena kada su na Zemlji postojali okeani. Posle desetak stranica uvoda i opisivanja priprema za polazak, počinjalo je redanje luka. Brindizi, Milazo, Palermo, La Garuča... I, tako u nedogled, u krug oko sveta. Sa obaveznim datumima uplovljavanja i isplovljavanja. Metodologija se nikada nije menjala i, bez obzira na maštu čitalaca, činjenica da nisu prisustvovali opisanim događajima vremenom je slabila pažnju i zapisane poruke polako su bledele pred monotonijom ponavljanja.

Tokom dana provedenih na putu i onoga što se odigravalo, Arkom je shvatio prividnost hronologije događaja. Njihove veze i isprepletanost uzročnosti bili su vrlo složeni. Uočio je mogućnost uticaja događaja iz budućnosti na one koji su se već odigrali. Budućnost jednih bila je prošlost drugih, a sadašnjost mu je, kao vezivno tkivo, pomagala da pronikne u tajnovitost odnosa.

Pripremajući se, često se upuštao u nestvarne polemike sa nestalim autorima. Oni su davno pisali o nečem davnom. Osporavao je njihove stavove onim što se dešavalo posle njih i onim što se zbiva sada. To bi se odigravalo sve do zatvaranja vremenskog kruga, na čijem bi kraju postajao nemoćan pred čvorom zavisnosti. I u mnogo kasnijim putopisima, čije su se radnje

odigravale među zvezdama, spoticao se na istim problemima.

Štošta nije mogao sam da reši. Ipak, naslutio je način na koji su ljudi od sebe pravili tvrđave i bio je dirnut njihovom usamljenošću.

Tek, kasnije, Ivor mu je ukazao na jasan put dostupnosti. Neposredno posle završetka putovanja, mesecima su u „Džonik" – klubu razgovarali i sređivali zabeleške. Zgrada kluba nalazila se na samom špicu ostrva koje je štitilo ulaz u marinu. Arkom nikada nije zaboravio te dane. U dugim večerima Ivor mu je učinio dostupnim slaganje događaja po redu njihove uzročnosti, bez obzira na vreme odigravanja. Njihovim slaganjem pomirio je vreme prošlosti i budućnosti i pustio ih da se protežu svemirom u dubokom razumevanju.

Zbog toga je izostavio upisivanje datuma, jer su oni uvek bili i biće sadržani u istini koju je zabeležavao.

11.

Tišina se ponovo nadvila nad ostatak noći.

Ravnomerno disanje, koje je dopiralo iz kabina, stapalo se sa mreškanjem vode oko brodova. Noć je neumitno tekla prema svome kraju, ne preteći ničim neobičnim.

Aab i Nik su, opušteni, pili toplu reu i posmatrali signalizatore. Prema njihovim ranijim iskustvima, sada je bilo vreme kada bi neka od riba, u potrazi za jutarnjom hranom, mogla da zagrize mamac.

Aab je nezadovoljno mrmljao zbog malopređašnje Naaine upadice prilikom njegovog pada u vodu. Spominjao je loš materijal i preprogramiranje njenih senzora. Sada je već bio svestan nekontrolisanih procesa u razvijanju Naaine svesti i, što je bilo najgore, uticaja koji. je vršila na Herija i Talu.

Aab je bio usamljenik. Tvrđava. Nikada nije ni pokušao da se trajnije veže za nekoga. Obim njegovih prijateljstava bio je limitiran količinom aplauza koji su, izabrani, mogli da mu pruže. U određenim intervalima okružavao se novim licima, koja je sistematski zasipao svojim postojećim i nepostojećim kvalitetima. Diveći mu se, šarmirani slušaoci davahu smisao Aabovom načinu života. To je trajalo sve dok, ranije ili kasnije, ne bi shvatili suštinu njegove ličnosti. Aab je sve odnose brzo opterećivao dominacijom, a zatim bi usledili prvi otpori i kidanje niti prijateljstva. Za sebe je uvek nalazio opravdanje, međutim krug prijatelja se sužavao, a direktna posledica bila je Aabova usamljenost i rađanje ideje o konstruisanju Naae. Logičan nastavak tog procesa očuvanja integriteta svoje ličnosti, našao je i u Heriju i Tali.

Heri je bio humanoid za kompenzaciju neurotičnih stanja. Programiran da, s vremena na vreme, napravi poneku bezopasnu grešku u poslovima koje je obavljao, primao je sav Aabov gnev na sebe. U tom pogledu bio je idealan saputnik. Vreme njegovih pogrešaka bilo je sinhronizovano sa Aabovim raspoloženjem i sve je funkcionisalo besprekorno.

Tala je bila zamišljena kao humanoidna sprava-osigurač. Njenoj spoljašnosti Aab je posvetio posebnu pažnju. Bila je lepa i umiljata, sa glavnom namenom da upotpuni idiličnu sliku Aabove mehaničke porodice. U svojoj savršenosti, on joj je ugradio i ćelije sposobne za reprodukciju. Tala je bila robot koji raste. Sada se nalazila u dobu detinjstva...

U još uvek neporemećenoj tišini, četiri sunca prvim zracima nagovestiše rađanje dana. Plerusi, gasovite ptice, lepršali su iznad površine vode hvatajući mlade zrake svetlosti, kojom su se hranili.

Uznemireni nekim čudnim osećanjem, Aab i Nik se istovremeno uspraviše. Nik se okrete prema instrument-tabli, ali osim uobičajenog fosforesciranja nije ništa primetio.

Osećaj nelagodnosti se pojačavao.

Aab pokaza prstom desno od krme.

– Pogledaj, tamo prema kraju kanala!

12.

Čim je brod krenuo sa kosmodroma lebdećeg grada, sedeći jedan pored dragog, Ivor i Heiko nastaviše razgovor.

– Ogromne su udaljenosti koje prelaziš, sigurno su i razlozi odgovarajući – reče Ivor. – Pristao sam da krenem sa tobom, delom i zbog toga da bih saznao nešto o njima.

Heiko je neko vreme razmišljao šta da kaže. Zaključio je da će mu delimična iskrenost ipak biti najjače oružje.

– Ne mogu u potpunosti da zadovoljim tvoju radoznalost, ali nešto mogu da ti poverim.

Pre nego što je Ivor uspeo da postavi pitanje, brod je ušao u poslednju fazu ubrzanja i neko vreme provedoše u tišini. Naglo ubrzanje prikovalo ih je za naslone. Srećom, to osećanje je vrlo kratko trajalo. Kod starijih modela brodova, kao što je ovaj, to su bile uobičajene neprijatnosti prilikom poletanja. Ivor sačeka da se putanja ustali, a zatim produži.

– Počnimo od tvoje odeće. Sličnu nikada ranije nisam video.

– Postoje samo tri člana Kolegijuma koji još uvek putuju. Ja sam jedan od

njih.

– To je dokaz velikog poverenja, zar ne?

– Ovo je moje poslednje putovanje i ukoliko ga uspešno završim obavljaću druge poslove.

– Moram priznati da su mi mnoge stvari nepoznate. Zar Kolegijum ne može da se informiše na neki drugi način.

– U pitanju su veoma važne odluke, međutim, imam utisak da se sve dobro odvija.

– Da li to nagoveštava neku reorganizaciju?

– Da, u izvesnom smislu. Ali, ovoga puta doći će do korenitih izmena. Ti znaš da je Kolegijum vrlo često menjao lokacije. Sigurnost tog tela od presudnog je značaja za Uniju. Ovog puta taj problem će biti trajno rešen.

– Koliko shvatam, više se nećete seliti.

– Pogodio si. Veliki deo moga sadašnjeg zadatka upravo se odnosi na to.

U Heikovom odgovoru osećala se posebna intonacija. Iako je to nesvesno uradio, Ivor je registrovao promenu boje njegovog glasa. Sada je bio siguran da će ga ovaj čovek odvesti na sam izvor problema. I u njegovim ranijim dolascima imao je prilike da se uveri koliko je zla nanela politika tog vrhovnog tela Unije. Sada je opstanak čitavih svetova bio doveden u pitanje, a Kolegijum je dostigao vrhunac svoje moći, ne obazirući se na sve češće katastrofe i nestajanje velikih civilizacija. Migracije koje je sprovodio bile su samo kamuflaža iza koje su se krili drugi ciljevi. Ivor to nije smeo da dozvoli, osećao je da je vreme obračuna vrlo blizu. Nije zalazio u pobude svoga pokretanja, ali ono se uvek događalo kada bi neko dostigao moć da zaustavi ono što je u svemiru moralo da se kreće. Neko vreme je razmišljao, multiplicirajući svoju ličnost. Kada je pokupio sva mišljenja, zaključak je bio jedinstven. Po svaku cenu trebalo je sprečiti stvaranje nove religije u koju je Kolegijum želeo da se pretopi. I ranije su se događale slične stvari, ali bile su posledica drugih pobuda. Bilo je to toliko davno da su i do Ivora doprla samo sećanja. Ponekad ona nisu bila bezopasna, ali svemir se uvek kretao. Zaustavljajući njegove tokove, Kolegijum je stao iza neizmerne odgovornosti i morao je da snosi posledice.

Brod se približavao sabirnoj stanici i brzina je opadala. Spuštanje i iskrcavanje proteklo je bez problema. Ponovo su ušli u letelicu, koja se bitno razlikovala od one kojom su došli.

Bio je to poslednji model bio-broda. U malu, ali prostranu kabinu uđoše samo njih dvojica. Posebno ograđeno mesto na poletnoj platformi govorilo je da je reč o specijalnom letu. Vrata se zatvoriše i Heiko spoji bio-veze. Posle

uobičajenih i kurtoaznih pitanja o dotadašnjem putovanju, brod saopšti da su počeli da se kreću u pravcu kojim su želeli.

Putovanje je dugo trajalo. Kada su ugledali asteroid na koji je trebalo da se spuste, Ivor je znao odakle treba da počne. Uz jedva osetan potres dodirnuli su jarko osvetljenu platformu. Heiko mu pokaza rukom prema uzdignutom disku. Lebdeo je, lagano rotirajući na pola metra od površine platforme. Obadvojica su stali u sredinu. To je bila neka vrsta karantin-zone, u kojoj su morali da provedu kraće vreme.

Heiko pokaza prema brodu.

– Nikako ne mogu da se naviknem na nove mere opreznosti. Pogledaj.

Dole, na platformi, počelo je uništavanje broda. Posmatrajući ga kako nestaje pod dejstvom dezintegratora, Ivor nije mogao da se otme utisku o besmislenosti uništavanja ove divne mašine sa kojom je proveo mnoge mesece. Jako grčenje aparata značilo je da su dezintegratorski crvi, koji su uništavali sve pred sobom, došli do nervnog sistema letelice. Uz urlik, koji je do srži protresao Heikovo telo, brod se sruši na platformu da bi trenutak kasnije potpuno nestao.

Disk na kome su stajali poče da se kreće. Uskoro su stigli do zgrade Kolegijuma. Već na prvi pogled, sve je ukazivalo na skori prestanak njenih funkcija. Počela je da gubi svežinu. Materije koje su hranile njen sistem održavanja gubile su bistrinu na glatkim metalnim zidovima. Gotovo cela zgrada bila je obuhvaćena bolesno zelenom bojom.

Začuđen pogled, kojim je Ivor obuhvatio neprijatan prizor, nije prošao nezapažen.

– Uskoro ćemo prestati da je koristimo. Ipak, još uvek je bezbedna.

Ivor ništa ne reče. Kad su se zaustavili pred oktogonalnim ulazom u zgradu, on dalje nije smeo. Heiko produži, a njega odvedoše u ovalnu prostoriju u kojoj je trebalo da čeka. Bio je dovoljno predostrožan da pre ulaska zaboravi na neke stvari... Čekanje nije dugo trajalo.

Otvoriše se jedna vrata i u dnu hodnika Ivor ugleda Heika koji ga je pozivao. Bez obzira na sve ono što je bio, Ivora uzbudi ono što je video.

13.

Celom dužinom kanala, prema početku triangla, osećala se depresija, brodovi učvršćeni vakuum-sidrima lagano se okrenuše pramcem prema brani. Neko čudno brujanje dolazilo je iz daljine, pojačavajući osećaj napetosti. Aab i Nik su pratili razvoj situacije, verujući da se priprema jedna od oluja na koje su bili upozoravani: još prilikom polaska. Zbunjivalo ih je

samo to što se sve događa u koridoru kanala. Uz to, osećali su i prisustvo nekog neobjašnjivog pritiska, koji ih sve vreme nije napuštao.

Gotovo nesvesnim pokretom, Aab uključi energetsko zaštitno polje koje obuhvati sva tri broda. Sudeći po brzini kovitlanja pramenova ružičastog vetra i njihovom kretanju prema kraju kanala, nešto je moralo uskoro da se dogodi. Drveće na obali, talasi i sve što se nalazilo u atmosferi, pokrenuto nekom nevidljivom snagom, letelo je duž kanala. Najpre sporo, kolebajući se, a zatim sve brže i brže. Nik reflektorom prošara po vezovima. Dobro su se držali. Brujanje se podiže do neprijatnih tonova, a zatim iznenada prestade. U daljini, nekoliko stotina metara od površine vode, na ružičastom nebu pojavi se tamna ploča. Tog trenutka sve se zaustavilo. Iz središta ploče, uz snažnu eksploziju, poteče zrak intenzivno crvene boje. Ubrzo je prerastao u cilindar ogromnih dimenzija. Rotirajući neverovatnom brzinom, krenuo je prema brodovima. Celom dužinom kanala, pritisak promeni pravac. Brodovi se ponovo okrenuše u suprotnom smeru i, kao pritisnuti nekom džinovskom rukom, potonuše za desetak centimetara u vodu. Prilazeći im, cilindar je povećavao i brzinu i visinu. Rastao . je i pritisak koji su Aab i Nik osećali. Kada se našao tačno iznad njihovih glava, mogli su da vide da je taj čudesni valjak providan. U njegovoj sredini nalazila se neka ružičasta masa, koja je pulsirala u ritmu ljudskog bila.

Nešto dalje, na polovini rastojanja između brodova i brane, cilindar se za trenutak zaustavio. Onda je promenio pravac kretanja za devedeset stepeni i, brz kao misao nestade u dubini svemira.

Iznenađeni, Aab i Nik jedva da su primetili mir koji se ponovo spustio na površinu kanala.

Nik isključi zaštitno polje.

– Ovako nešto još nisam video. Šta bi to moglo da bude?

– Možda smo prisustvovali rađanju nove zvezde – pokuša Aab da se našali. Zatim ozbiljno nastavi:

– Da li si primetio pulsiranje jezgra?

– U svakom slučaju, energija koja je pokretala tu stvar ogromna je. Ne mogu da se oslobodim utiska da je to bilo nešto živo – reče Nik. – Samo zbunjuje me činjenica da kompjuter nije registrovao prolazak tog čuda.

Aab ga začuđeno pogleda. Nije postojala ni teoretska mogućnost za nešto slično.

– Proverio sam. Sasvim je ispravan. Jednostavno, nema ništa. Osim... Čekaj, na donjem delu trake nalazi se nešto što me je sad podsetilo na ono o čemu govoriš. Šta ako je traser-modul zabeležio istu stvar. Sutra ću sve propustiti kroz analizator tona.

– Ne verujem da će se nešto čuti, ali ko zna. Uostalom, sada je to prošlo.

– Zanimljivo je da se niko od naših nije probudio. Interesuje me kako će reagovati kada im ujutru budemo ispričali šta se dogodilo.

Sa lovom je bilo gotovo i obadvojica počeše da skupljaju pribor. Jutro je bilo uveliko osvojilo. Začu se komešanje po kabinama i uskoro se svi nađoše na palubama brodova. Naa je bila najbrža, nudeći toplu reu.

Do triangla, mesta gde su se u daljini spajala tri kanala, prema slobodnoj proceni bilo je sat plovidbe. Gonjeni svim motorima, brodovi su brzo prešli to rastojanje.

Prostranstvo triangla zbunjivalo je svojom lepotom i veličinom. Pre polaska, dok su listali relativno oskudne materijale o izgledu predela iza brane, svi su očekivali sasvim drugu sliku. S obzirom na količine otpadnih materijala, izbačenih na taj deo planete, bila je logična pretpostavka o potpunoj degeneraciji i biljnog i životinjskog sveta. Neki su pretpostavljali da je ranije postojao. Međutim, na opšte iznenađenje, situacija je bila sasvim drugačija. Nekim neobjašnjivim procesima, priroda je apsorbovala otrove, bar u ovom delu, i to je bilo veoma prijatno saznanje za sve učesnike regate Plerus.

U daljini su ugledali bovu, na koju im je ranije skrenuo pažnju glas u prevodnici. Bila je ogromna. Prišli su joj tek kada su odvezali brodove. Aab isprednjači ispred ostalih, i tada svi začuše tiho zujanje iz njene unutrašnjosti. Istovremeno otpočeše snažni treptaji svetla na vrhu. Sve to stvaralo je utisak o intenzivnom korišćenju ovog plovnog puta. Uprkos saznanju da ovuda vekovima nije prošla ni jedna plovilica, svi su se nehotice osvrtali ne bi li ugledali neki brod. Sve više ih je obuzimalo osećanje da nisu sami na ovom delu planete i da mogućnost susreta sa nepoznatim stanovnicima postaje sve izvesnija. Nik glasno izrazi svoje sumnje.

– Čini mi se da se traser-moduli nisu vraćali sa tačnim podacima.

Mislio je na uobičajenu praksu Unije. Pre naseljavanja bilo koje planete, iz Centra za informatiku upućivan je čitav niz dirigovanih traser-modula sa različitim namenama. Tek posle kompletiranja i detaljne obrade podataka, sa kojima su se vraćali, odlučivano je o naseljavanju.

Vilar, koja je dugo radila u Centru, sleže ramenima.

– To se nikada nije dogodilo.

– Onda ostaje pretpostavka, istina malo verovatna, da je neko ili nešto prepravljao podatke – primeti Nik.

– Ne verujem. Ali, ako je tako, onda se to ovde događalo. Međutim, mi smo verovali da je ovaj deo planete nenastanjen, jer nisu bili registrovani ni

tragovi najprimitivnijih zooplanktona. Zato nisam mogla da poverujem kada je Aab rekao šta je video na ekranu eho-sondera prilikom pristajanja. I plerusi mi nisu jasni. Nisam mogla ni da pomislim da ovako duboko zalaze. Ipak, bilo kakvo prikrivanje podataka je besmisleno. Uostalom, kome bi to odgovaralo.

– Ni ti nisi ubeđena da je moja pretpostavka sasvim bez osnova. U svakom slučaju, sve što se do sada dogodilo razlikuje se od onoga što smo očekivali. Setite se prelaska brane i...

Nik ispriča događaj od prethodne noći.

– Možda je to oblik nekog nama još nepoznatog života – reče Vilar. – Pogledaj, Aab je prišao sasvim blizu.

Aabov brod je lagano kružio oko bove. On odmah uoči dve stvari. Bova nije bila usidrena. Plutala je u mestu, vezana za dno nekim nevidljivim vezama, a na jednom bočnom zidu nalazila su se tri dugmeta. Sigurno ih je trebalo aktivirati, ali kojim redom. Kao odgovor na njegovo pitanje, prvo dugme poče da svetluca.

Aab ga pritisnu. U međuvremenu, prišli su i ostali. Bočni zid bove se otvori, otkrivajući zatamnjeni ekran.

Zatim i preostala dva dugmeta počeše da svetle. Aab ih pritisnu jedno za drugim. Ekran zasvetle i prva slika na njemu bila je karta mreže kanala. Svetla tačka, koja je pulsirala, označivala je tačnu poziciju brodova regate. Trepćući, počela je da se kreće desnim kanalom po shemi i oni shvatiše da im označava pravac njihove dalje plovidbe. Zaustavila se na sredini sledećeg triangla. To je bilo dosta veliko rastojanje i na prvi pogled izgledalo im je da će trebati nekoliko dana da ga pređu.

Aab poče da se ljuti.

– Koliko shvatam, ovo je naređenje. Zašto bismo išli baš tim pravcem. I, šta ako krenemo na drugu stranu?

Aab je gotovo bio uvređen dobijenim obaveštenjem, naviknut da je on taj koji određuje pravac kretanja regate. A ta metalna konzerva, po njegovom mišljenju, nije uzela u obzir moć njegovog procenjivanja.

Suren je sa interesovanjem pratio šta se događa na ekranu.

– Ja bih to pre shvatio kao upozorenje. Dosadašnje iskustvo govori nam da bi bilo dobro da poslušamo. Mi i nemamo neku utvrđenu maršrutu. Dogovorili smo se da je prilagođavamo okolnostima.

Nestrpljivim pokretom ruke, Aab ga prekide.

– Ti vodi računa o opremi, a ja ću o izboru pravca. Do sada sam vas vodio bez problema.

Suren pocrvene i njegovo malo okruglo telo, kao i uvek kada je bio

uzbuđen, promeni boju.

– To je samopouzdanje! Samo, čini mi se da si ovoga puta bio vođa koga vode. Da li si već pronašao maestralno objašnjenje i ubedio sebe da si ti otvorio vrata prevodnice. I kako si samo uspeo da pored ovolikih kanala pogodiš pravi i dovedeš nas do bove.

Gotovo automatski, svi se okrenuše prema kanalu kojim su došli. Nijednog drugog nije bilo.

Iznenadan i prodoran pisak sirene sa Nikovog broda prekide žučni razgovor, koji je svakog časa mogao da se izrodi u žestoku svađu. S obzirom na Aabovu narav, to ne bi valjalo za ishod regate i Nik se umešao na najbezbolniji način. Osmehujući se naivno, on slegnu ramenima.

– Izvinite, Arkom je slučajno zakačio dugme. Šta je posredi?

U trenutku kada je Aab hteo da odgovori, oblaci prekriše sva četiri sunca. On pogleda prema bočnim kanalima. Spremala se nepogoda. Nebo se gotovo sastavilo sa površinom vode, a zelene munje su ga parale na horizontu. Samo je iznad kanala koji je označen kao pravac bilo vedro, a mirna površina vode kao da ih je zvala.

– Upravo smo se dogovorili da krenemo desnim kanalom. To je i smisao saopštenja na ekranu. Ja krećem prvi – reče Aab.

Uz zaglušni urlik motora on gotovo u mestu okrenu brod, i pođe prema ulazu u kanal. Suren se osmehnu, namignu Niku i obadvojica krenuše za Aabovim brodom.

14.

Kao i cela zgrada, sala u koju su Ivor i Heiko ušli imala je oktogonalan oblik. Sredina prostorije, prekrivena prozračnom kupolom, bila je ispunjena nekom drhtavom masom; veoma opor miris primora Ivora da za trenutak zadrži dah. Kada se malo pribrao, Heiko ga povede uzanim prolazom koji se pružao po obimu prostorije. Ivor je sada znao kako izgleda Kolegijum. Međutim, kada se poslednji put sukobio sa njim, svaki član imao je svoje telo. Spajale su ih bio-veze, i to samo u periodima kada su donosili odluke. Istina, Ivor je tada i sam drugačije izgledao. Nije postojala nikakva mogućnost da ga prepoznaju, ali morao je priznati da je Kolegijum napredovao mnogo brže nego što se on nadao. Kompaktnost sive mase koja je drhtala i pulsirala pred njegovim očima bila je izuzetna, kao i moć koju je u ovom trenutku posedovala. Heiko mu pokaza mesto za zaustavljanje. Stao je i istog trenutka nekoliko stotina elektroda dodirnu mu kožu. To je bio samo način za komuniciranje, pa se nije mnogo uzbudio. Znao je da će razgovor biti

bezglasan. Čekao je prvo pitanje.

– Mi ne zadiremo u duboku prošlost – začu se glas. – Heiko, naš budući deo, zato te je doveo. Zaključio je da se u tebi nalaze sećanja koja mogu da utvrde našu večnost. Ona je već počela; međutim, još uvek joj tražimo mesto.

Ivor pogleda u Heika, koji je stajao po strani. Imao je zadovoljan izraz na licu jer je bio vrlo blizu svoga cilja. Ako su njegove pretpostavke o Ivoru bile tačne, dozvoliće mu da se utopi u masu koja je pretendovala da bude večna. Treći slobodni konkurent bio je već likvidiran, a Šaloh nije predstavljao opasnost. Sumnje koje je do tada gajio, polako su nestajale u ovom napetom trenutku. Sa nestrpljenjem je očekivao Ivorov odgovor.

Posle ćutanja, koje mu je izgledalo kao večnost, Ivor se oglasi.

– I, šta onda?

– Tada ćemo dozvoliti da veruju u nas.

– A cena?

– Uobičajena u ovim situacijama. Bezbedan prostor oko mesta krajnjeg boravka. Oni koji nam se budu obraćali, moraće to da čine sa određenog rastojanja. Što je udaljenost veća, verovanje u nas će biti jače.

– Znači, očekujete bezgraničnu vlast.

– Da.

– Jasno vam je da će stvaranje tolikog slobodnog prostora uništiti mnoge civilizacije.

– Da.

– Imao sam prilike da se uverim u to. Već ste mnogo postigli.

Heikov izraz na licu se promeni. Stranac koga je doveo, nije odgovarao onako kako je očekivao. Uz to, nije mu se dopadala ni njegova sigurnost. Doveo ga je iz sasvim određenih razloga, očekujući da će on svoja sećanja prepustiti bez opiranja. Sada mu se činilo da ga je, ipak, potcenio. Neizvesnost u kojoj se našao nije mu nimalo prijala. Najviše ga je zbunjivalo to što je duboko u sebi osetio početak javljanja neke simpatije prema Ivoru, jer mu je svojim odgovorima ukazao na novu dimenziju suprotstavljanja. Ali, to nije bio kraj razgovora.

– Mi smo već odabrali mesto – začu se isti glas. – Uskoro se na planeti Zemlji ništa osim nas neće nalaziti. To će biti dobro svetilište i svi koji budu upirali poglede u naš znaće gde se nalaze gospodari. Heiko je rekao da si tamo dugo boravio i da su tvoja zapažanja dragocena. Govori!

– Bio sam deo te planete toliko dugo dok nisam postao deo njenog razuma. To je nešto što vi ne posedujete, i sumnjam da se i jedna jedina ćelija u vama seća čemu on služi. To što nameravate da uradite nikome nije uspelo.

Tako nešto ne postoji. Kompaktnost vremena samo je ogrebana sličnim pokušajima, a tragovi se gube u zaboravljanju. Ja posmatram mnogo duže nego što su vaše predstave o trajanju. Ono u vama ne postoji.

– Više ne postoji ni ono o čemu ti govoriš – odjeknu nešto kao daleka pretnja.

Onda se površina kupole zatamni i Heiko i Ivor pođoše prema izlazu. Disk ih je prebacio do sredine platforme na kojoj se već nalazio drugi brod. Posmatrajući kroz okno asteroid koji se udaljavao, istom brzinom kao i njegova nadanja, Heiko oseti Ivorovu ruku na ramenu.

– Nemoj da se plašiš – ohrabri ga Ivor. – Svaka moć je ograničena.

Ta rečenica mu je neko vreme odzvanjala u ušima, a onda su mu izbrisali sećanje. Zatim su Ivor i Heiko stavljeni u kapsule i transportnim brodom deportovani na Astroazil.

15.

Vilar je razmeštala stvari po kabini, a Arkom upisivao najnovije podatke u brodski dnevnik. Njih dvoje, zajedno sa Nikom, sačinjavali su posadu drugog broda u sastavu regate.

Povremeno, Arkom bi pogledao u svoju majku, koja nije bila mnogo oduševljena njihovim učestvovanjem u ekspediciji. Zabrinut, pitao se kako će se ona uklopiti u skučeni brodski prostor. Za razliku od Nika i njega, koji su svaki slobodni trenutak koristili na vodi, Vilar je retko isplovljavala sa njima. Posmatrao je kako neophodne navigacione aparate ravnopravno slaže uz pakete hrane, ne sluteći njihovu važnost za sigurnost plovidbe. Začuđen, pogleda u svog oca koji je stajao za upravljačem.

Nik mu sa smeškom namignu.

– Samo polako, sve će biti u redu.

Sve vidi, pomisli Arkom, i s prekorom pogleda u majku koja je izazvala ljuljanje broda izašavši u kokpit.

Sećao se prvih očevih lekcija o plovidbi.

Bilo je lepo jutro kada ga je otac poveo u marinu da vide novi brod. Držeći se za ruke, dugo su ga posmatrali sa ivice pontona.

– Kao da je živ – govorio je otac. – Sada spava i ne treba ga naglo buditi. Brod će te prihvatiti ako znaš da se krećeš po njemu. Svoje pokrete moraš prilagođavati njegovom ritmu i tada hod posade po palubi, brod prihvata kao milovanje. Nikada nemoj zaboraviti da je paluba njegova koža, i to vrlo nežna.

U početku iznenađen ovim poređenjem, Arkom je vrlo brzo shvatio

tačnost očevog objašnjenja.

Za nekoliko dana ovladao je tehnikom mačjeg hoda palubom, sa zadovoljstvom prateći reakcije broda. Postalo mu je jasno kako očevo kretanje palubom ne izaziva naginjanje, jer mu je on ostavljao vreme potrebno da primi poruku pokreta i reaguje kompenzacijom mase. Počeo je da nazire i oseća postojanje prefinjene filosofije plovidbe i razloge opipljivog razumevanja između oca i broda. Nikov način upravljanja, više telom nego kormilom, prestao je da bude tajna.

Vetar poče da menja pravac i njegovi ružičasti pramenovi stvarali su čudne figure. Nik pritisnu dugme za uspostavljanje elektronskog spinakera i oslabi rad motora. Koristio je svaku priliku za uštedu goriva.

Nedaleko od broda, desno od pramca, u potrazi za hranom iskoči na površinu veliki graf. Pred ogromnim i otvorenim čeljustima opasne grabljivice, u pokušaju da munjevito objedine masu i izbegnu polje dometa, prsnu kolonija sitnih loptastih rava.

Dve nisu uspele.

Graf ostade na površini sklopljenih čeljusti, posmatrajući veliku loptu koju je vetar polako udaljavao. Više im ništa nije mogao. Pljesnuo je repovima i zaronio u dubinu da sačeka povoljniju priliku. Nešto pre toga, kada se površina vode umirila, lopta se rasprsnu i rave ponovo zalepršaše svoju igru. Naslonjena na kabinu, Vilar je posmatrala šta se događa začuđeno pogledavši u Nika.

– Graf ne misli da je surov – objasni on. – To je njegov način života. Za rave je sreća što se on vrlo retko hrani. U svojoj večitoj igri zaboravljaju na opasnosti. Pogledaj ih.

Oko broda je vrilo. Raznobojne žive loptice veselo su skakutale, kao da se ništa nije dogodilo. Vilar pokuša da rukom uhvati jednu koja se sasvim približila. Rava odskoči od površine i smesti se na njen ispruženi dlan, a zatim uz jedno „plop” bućnu opet u vodu.

– Vrlo su radoznale – primeti Vilar.

– To i graf zna. Pre lova prvo uzburka vodu da bi ih potom pokupio.

Ružičasti vetar ustali pravac. U daljini se nazirao Aabov brod. Bez neke velike potrebe, Aab je koristio maksimalnu snagu motora. On je poštovao samo deo dogovora koji se odnosio na poredak u konvoju, ali ne i na rastojanje između brodova. Suren i Nik su prećutno prihvatili njegovo vodstvo, delom zbog većeg iskustva u plovidbi, ali najviše da bi se izbegli sukobi. Znali su da u njegovoj svesti nije postojao ni najmanji trag neke druge mogućnosti.

Aab je bio sličan grafu. Ne zapažajući mogućnosti drugih, prihvatao je njihove kvalitete kroz agresiju i predimenzioniranje svojih sposobnosti.

U jednom nadahnutom trenutku i prepun sebe konstruisao je Naau – robota za aplauz sa zadrškom, kako ju je sam nazvao. Svestan svojih povremenih nastupa nesigurnosti u ispravnost odluka koje je donosio, osetio je potrebu za sigurnom i trajnom podrškom. Međutim, i to je morao da kontroliše, pa je Naa svojim osetljivim senzorima odmeravala količine potrebne saglasnosti. U poslednje vreme primećivala je pojave nekih paralelnih osećanja, koja se nisu uvek podudarala sa unetim programom.

Prilikom stvaranja Naae Aab zaista nije štedeo ni sebe ni materijal. I inače stručnjak za tu oblast, u Naau je ugradio sve što je umeo, mogao i želeo, a toga je bilo dosta. Ipak, negde mu je promakla greška i prvo upozorenje, koje je Naa manifestovala neuobičajenim zakašnjenjem, nije ni primetio.

16.

Ove noći kolonija se nalazila na nezaštićenom proplanku; kapsule su u svojoj grozdastoj konfiguraciji delovale sablasno. Ružičasti vetar, čija se boja i brzina menjala iz minuta u minut postajao je sve jači. Do Ivorovog dolaska događalo se da snažne oluje oduvaju po nekog deportirca zajedno sa kapsulom. Odvojeni od kolonije, ti jadnici nisu imali nikakve šanse da prežive.

Jedna od prvih stvari koje je Ivor uradio odmah po dolasku, bilo je uspostavljanje primitivnog ali efikasnog načina vezivanja kapsula tokom noći za tlo. Stalna lokacija bila bi mnogo bolje rešenje i intenzivno je radio na tom problemu. Prethodnog dana uspeo je da prodre u stanicu sa senzorima i delimično izmeni rad kompjutera, koji su bili programirani da premeštaju kapsule. Taj ogromni posao obavio je sam, jer još niko od deportovanih nije bio u stanju da mu pomogne. Senzorske stanice bile su rasute po celoj regiji u kojoj su se kapsule kretale i bile apsolutno siguran sistem obezbeđenja. Sve kapsule i njihovi stanovnici bili su stalno pod kontrolom, koja je, uglavnom, bila suvišna.

Posle obrađivanja, nikome od deportovanih nije ostala ni najmanja iskra od pomisli o mogućem oslobađanju od stanja u kome se našao. Međutim, Kolegijum nije hteo da reskira.

Privezane za tlo, kapsule su se njihale na jakom vetru. Odmah posle prve intervencije na senzorskoj stanici, Ivor je odabrao ovaj zaštićeni proplanak za privremeno prebivalište. Mreža programiranih stanica, koje je Kolegijum postavio da bi mogao da prati kretanje deportiraca, bila je gusta i Ivor se

dosta namučio oko promene načina njihovog rada. Trebalo je prepraviti delove koji su bili podešeni da šalju podatke o svemu što nije bilo uobičajeno da se događa. Znao je da će to izazvati neminovan dolazak kontrolora, ali u međuvremenu moglo je štošta da se uradi. Ipak, vremena nije bilo napretek.

Centar za reanimaciju deportiraca morao je što pre da bude gotov, a početak njegovog delovanja bio je najvažnija faza tvorovog rada. Znao je da će od trenutka kada više ne bude bio sam, Kolegijum početi da gubi.

Ivorov prefinjeni način razmišljanja prevazilazio je snagu Kolegijuma i krajnji ishod morao je da dovede do njegovog uništenja i uspostavljanja Unije onakve kakva je bila zamišljena.

Deportovani na Astroazilu nisu komunicirali među sobom. Formalna zabrana nije postojala, ali oni delovi svesti koji su im bili ostavljeni iscrpljivali su se u borbi za opstanak. Kretali su se poput prve, davne, generacije mutanata, bez ikakvih drugih potreba osim da dožive sutrašnji dan. Letargični i osuđeni na završetak života bez potomstva, nisu imali nikakvih izgleda. Sve doskoro nije postojao način da spreče Kolegijum u sprovođenju monstruozne namere, koja se sastojala u uništavanju čitavih civilizacija i njihovom pretvaranju u poslušnu masu robota. Ideja nije bila nova, ali načini na koje su je sprovodili – jeste.

Ivor je počeo od Zue. Znao je da proces njene reanimacije neće u potpunosti biti završen, ali ispalo je bolje nego što se nadao. Za vrlo kratko vreme uspeo je da delimično obnovi neke delove njene svesti. Zua je ubrzo mogla da razmišlja, oseća i govori. Međutim, sve ono što se događalo pre dolaska na Astroazil potonulo je u ponor zaborava i veza između prošlosti i sadašnjosti bila je prekinuta. Ivoru je, donekle, to odgovaralo. Danima joj je objašnjavao situaciju u kojoj su se našli i u njenoj svesti formirala se nova slika o Kolegijumu. I, što je najvažnije, nije bila opterećena ranijim saznanjima.

To je bilo dobro. Kolegijum je tempiranom propagandom, tokom generacija, mešajući se direktno u evoluciju genetike, uspeo da usmerava načine razmišljanja čitave populacije mnogih članica Unije.

Zua je sada bila oslobođena tog genetskog nasleđa i bez ikakvih opterećenja mogla je da se usredsredi na zadatke pred kojima su se našli. U početku su je zbunjivala neka osećanja, pogotovu prema Ivoru, koja nije mogla sasvim jasno da definiše. Prihvatila ih je sa nadom da će vremenom stvari postati jasnije.

Posle dugog hoda, zaustaviše se u podnožju njene kapsule. Ivor je bio zamišljen.

– Kontrola će stići u početku perioda Četiri plava meseca. Do tog vremena

moraćemo da odemo odavde – reče on.

– Misliš da se neće pojaviti ranije?

– Pažljivo sam proračunao brzinu informacija koje šalju stanice. Mislim da nam takva opasnost ne preti.

– A patrole?

– Nikada nisu, ovamo zalazile. Ipak, postoji jedna opasnost.

– Misliš na slobodne pilote?

– Od njih se očekuje da patroliraju u zonama iznenađenja. Neko bi mogao da preseče pravac emitovanja i uhvati signale sa Astroazila.

– Mogućnost da se to dogodi je mala, ali je ne treba zanemariti. Ja sam poznavala neke od slobodnih pilota. Oni su neobičan svet. Šaloh, na primer.

– Da, na njega sam najviše mislio. On je, zasada, i jedini od koga nam preti opasnost. A koliko znam, ovo je upravo period njegovih letova.

– On ništa ne prepušta slučajnosti i...

– O tome ćemo sutra razgovarati – prekide je Ivor. – Mislim da nazirem rešenje tog problema.

Zua klimnu glavom i pođe prema svojoj kapsuli. Nagađala je razloge Ivorove odsutnosti proteklih dana. U nekoliko navrata spomenuo joj je Kristalnu pustinju. Nije mnogo govorio, ali je dotakao zagonetku pred kojom se našao na ivici tog predela.

U potrazi za mestom trajnog smeštaja kolonije sa kapsulama, Ivor je otkrio ogromno prostranstvo prekriveno kristalnim peskom. Imao je običaj da zastane i posmatra igru sitnih kristala. U jednom takvom trenutku dodirnula ga je poruka predela i tada je osetio da od rešenja te zagonetke zavisi sudbina čitave Unije. Bio je gotovo uplašen snagom osećanja koje ga je obuzelo. Nikada ni pred jednim problemom nije doživeo tako snažno multipliciranje.

17.

Četiri sunca su se približavala zenitu i Nik upozori Arkoma na ovu retku prirodnu pojavu. U trenutku dok su ukrštala putanje, stvorila se predivna korona. Na ružičastom svodu, koncentrični plavi krugovi delovali su raskošno. To obilje boja izazivalo je divljenje. Sunca su se kretala svojim putanjama i krugovi su prolazili jedan kroz drugi, sve dok se nisu razdvojili. Počinjala je druga polovina dana.

Aab, preko interfona, predloži da još nekoliko časova nastave sa plovidbom i tek tada potraže mesto za noćni boravak. Svi su se složili. Dan je

bio predivan i Nik se, u mislima, vrati na početak regate.

Od prvog trenutka kada je, definitivno, odlučeno da se krene na put, počelo je intenzivno prepravljanje i pripremanje brodova. O severnoj hemisferi Astroazila vrlo malo se znalo.

Posle treće demografske eksplozije, koja je trajala mnogo kraće nego dve prethodne, akutan problem novog prostora za život rešavan je na mnoge načine. Planete na koje se nije ni išlo, ili su već davno bile napuštene kao nepogodne, ponovo su naseljavane. Zahvaljujući razmenama iskustava i novim tehnologijama, brzo su prilagođavane za život. Veliki napori ulagani u istraživačke letove rezultirali su otkrivanjem nepoznatih prostora. Svaka civilizacija imala je obavezu da registruje i ispita i najmanji asteroid, i kompletne podatke dostavi Centralnom institutu za informatiku. Posle detaljnih proveravanja, ti prostori naseljavani su vrstom koja je mogla najbrže da im se prilagodi. Unija je disala kao jedno biće. Međustelarni saobraćaj funkcionisao je besprekorno i razdaljine nisu predstavljale prepreku. Strahote demografskih eksplozija i sve ono što su donosile za sobom, nije smelo da se ponovi. Svi su, bez izuzetka, shvatili važnost prostora za život. Njegove granice su pomerane sporo, ali nezadrživo. Razlike među rasama, civilizacijama i načinima razmišljanja nestajale su pred zajedničkim problemom.

Svemir je stario. Mnoga sunca su se gasila i prestajala da budu izvor života. Ono što je nekada bio pojam za hipotetičnu budućnost, već generacijama doživljavano je kao svakodnevna stvarnost. Neko je to shvatio brže, neko sporije, međutim davno prohujalo vreme prepuštanja stihiji prirodnih regulacija bilo je prevaziđeno. Bez obzira na nivoe civilizacije, svuda su postojali zajednički imenitelji života koji su evolucijama ostajali nedirnuti. Sveprisutni život tražio je nove prostore i posle milenijumskih manipulisanja sa njim nametnula se neprikosnovenost zajedništva. Ako je svemir ikada imao svoj početak, nikada mu se niko nije organizovanije suprotstavio.

Rezultat takvog shvatanja bilo je i vraćanje na Astroazil. Naseljavanje južne hemisfere već dugo vremena odvijalo se spontano. Kada je stigao Nik sa svojom porodicom, program prilagođavanja bio je odavno završen. Nastavljajući s načinom života započetim na staroj planeti, ubrzo je, zahvaljujući zajedničkim interesovanjima, upoznao Aaba i Surena. Zbližila ih je ljubav prema vodi, plovidbi i ribolovu. To što Suren nije imao noge, u klasičnom smislu reči, već se kretao pomoću propulzionog mlaza na donjem delu okruglastog tela, ili što je Aab bio zelenkasto providan, nije predstavljalo prepreku da se izrodi čvrsto prijateljstvo. Nik i njegova porodica, rođeni na jednoj od planeta dalekog sistema Nardis, bili su podložni čestim

epidermalnim promenama i nikada se nije znalo u kom će se obliku pojaviti sledećeg dana.

Nekada davno, na njihovu planetu doletela je flota osvajača s visoko razvijenom ratnom tehnologijom, i dugo ostala sprovodeći nečuveni teror. Genocid za vreme trajanja njihove diktature prisilio je pripadnike Nikove rase da razvije ovaj specifični način odbrane. To je veoma dugo trajalo, ali s obzirom na njihovu poslovičnu miroljubivost – bila je jedina mogućnost da prežive. Osnovna ideja sastojala se u tome da se likom identifikuju sa osvajačima. Opravdanost zamisli vrlo brzo se dokazala. Zbunjeni napadači počeli su međusobno da se uništavaju. Uskoro su napustili planetu, objašnjavajući svoje postupke napadom nepoznatih virusa. Osvajači su otišli, a novostečena genetska osobina rase je ostala. Vremenom je došlo do odstupanja od reprodukovanja likova osvajača, ali i do zaboravljanja sopstvenog. Razvili su novi sistem za opto-identifikaciju i prihvatili neminovnost svojih čestih promena, koje više nisu mogli da kontrolišu.

U razgovorima sa Aabom i Surenom, Nik je izražavao nađu da će se, vremenom, stvari promeniti nabolje. Podlogu za takva razmišljanja davali su mu primeri Arkoma i druge dece. Neki od njih su se, već duže vremana, pojavljivali u jednom liku.

Raznolikost sastava ovog malog društva pružala je mogućnost za bezbroj šala na račun izgleda. Jednom prilikom, koristeći specifičnost Surenovog metabolizma, Aab i Nik su, dodavši bezopasnu katalitičnu supstancu hrani, pojačali snagu njegovog propulzionog mlaza i Suren je skakutao kao loptica. Sve dok mu nisu objasnili šta je posredi, bio je vrlo zabrinut i ubeđen da je to posledica najnovije dijete. Šalom je uzvratio na taj način što je prilikom prve zajedničke večere servirao providna zelenkasto-želatinozna jela.

Od njih su se Aabu podigle papile na glavi. Dosledan sebi, posle prvih zalogaja, izvinio se hitnim poslom i odjurio. Suren i Nik dugo nisu mogli da prestanu sa smehom.

Vrlo često prilikom njihovih susreta, i tek pošto bi platio nekoliko tura ree, Nik je uspevao da ubedi svoje prijatelje da je to zaista on. Uzalud se dokazivao svojim opto-identitetom, dok su oni trljali oči i žalili se na prašinu u vazduhu.

Kada su počele pripreme za regatu, šale prećutno prestadoše.

18.

Plerusi su jurili poslednje ostatke svetlosti. Lepršali su menjajući oblik i boju.

Ivor je posmatrao Zuu. Imala je već masku na licu. Drugi kraj cevi, koji je počinjao od nje, ukopčavala je u uređaj za filtriranje. Zatim je hermetički zatvorila kapsulu i prekrstila ruke. Providna supstanca ispunila je cilindar i gotovo uspavana Zua lebdela je u njemu.

Izgleda kao veliki fetus, pomisli Ivor i pođe prema svome akrumu. Od prvog dana suprotstavio se boravku u kapsuli.

Počeo je vetar. Vezane tankim nitima za tlo, kapsule su se njihale u grozdastim kolonijama. Pokrenute jačim udarcima, dodirivale su se i odbijale jedna od druge. Spavači u njima, utonuli u tečnost, lebdeli su u čudnom baletu. Delovali su bespomoćno, kao lutke okačene o konac. Vezani cevima filtera, kao pupčanom vrpcom, čekali su svoja jutarnja rađanja.

Uzbuđen slikom, Ivor u magnovenju shvati da u tom tužnom prostoru nema dece. Nije ih nigde bilo. Logično, deca ne remete svet odraslih svojim prisustvom. Deca su samo njegova budućnost. Oni koji su se nalazili u kapsulama nisu je um ali, baš kao što nisu imalini prošlost. Bili su proterani u jedan jalovi svet, bez mogućnosti da za sobom ostave tragove svog postojanja.

Mnogo vremena Ivor je proveo u razmišljanju da li je zlo sastavni deo evolucije svemira, ih je ovo što se sada događalo bilo zlo evolucije. Da li prividnost života koji je zatekao na Astroazilu, opravdava nečiju budućnost? Šta može da opravda čin oduzimanja sećanja nekome?

Kao Ivorov bes, i vetar je postajao sve jači. Nad kolonijom se pojaviše četiri meseca. Šuma kristalnog drveća poče svoj noćni hod prema reci. Velika stabla, teškim koracima, kretala su se neravnim terenom. U sudarima, lomile su se kristalne grane i padajući parale tišinu noći.

Ivor zastade za trenutak. Učini mu se da je shvatio u čemu leži nepotpunost Zuine reanimacije i zašto, uprkos brižljivim pripremama, nije u potpunosti uspeo da joj vrati nekadašnju vitalnost. Istina, ona se povećavala krajem dana, međutim, jutra su još uvek bila mučna.

Kapsule! Kapsule-majke, u tome je problem, pomisli Ivor. Zlo leži u tečnosti koja ih ispunjava. U njoj se nalaze supstance koje ih truju. Kapsule su majke-monstrumi, koje za vreme prenatalnog perioda truju svoju decu.

19.

Plovidba se odvijala prema planu, brodovi su plovili dosta brzo. Vilar i Arkom sunčali su se na pramcu broda, svako zauzet svojim poslom. Nik pogleda u instrumente i procenivši da je sve u redu, vrati se svojim razmišljanjima.

Izuzetno jaka struja usporavala je plovidbu i brodovi su se teško kretali napred. Brujanje, do maksimuma opterećenih motora, sprečavalo je razgovor.

Aab mahnu rukom, a Nik i Suren se uključiše u sistem interfona.

– Tok je sve snažniji, vrlo se sporo krećemo. Biće nam potrebne velike količine goriva.

Suren pogleda na instrument.

– Ovo je katastrofa – uzbudio se. – Skala nivoa se ne kreće, nego leti.

Nik se nagnu preko nogostupa.

– Negde moramo pronaći mesto za ugradnju još jednog pomoćnog tanka – reče.

– Ako to uradimo, posle ubacivanja dodatne opreme ostaje nam jedino da plivamo za brodovima. Kod mene je sve puno. Korisa i Dž'ni jedva imaju mesta – vajkao se Suren.

– Onda ćeš morati da oslabiš. Smanji zapreminu svog „rezervoara" i ubaci još jedan za gorivo – dobaci Nik smeškajući se.

Već danima je Suren govorio o novoj dijeti s kojom je nameravao da počne. Međutim, stalno je odlagao taj dan. Izgovora je bilo napretek. U suštini, on je bio zaljubljen u svoje okruglasto i snažno telo, a uzimanju hrane pristupao je uz dobro proračunat ritual. Svaki njegov obrok bio je praznik u malom. Nabavljanje hrane, čime se isključivo on bavio, bili su mu najlepši delovi dana. I, mora se priznati, bio je vrlo uspešan u tome. Svi su sa simpatijama gledali na tu njegovu osobinu i utoliko pre su svakodnevne priče o novim i veličanstvenim dijetama, za smanjenje Surenove mase, primane sa smeškom.

– Uz svu tvoju duhovitost, problem goriva ostaje – reče Suren Niku. – Toliki prostor za smeštaj nemamo. U redu, ja mogu i da se prepolovim od gladi. Čak sam i siguran da bih izdržao. Ako dobijeni prostor, kako kažeš, iskoristim za novi rezervoar – to je samo sat vožnje više.

Aab i Nik se nasmejaše od srca.

– Ne vidim šta je tu smešno. Ova nova dijeta je fenomenalna. Aabe, dodaj mi tu kutiju sa hranom.

Njegov ozbiljan glas i izraz lica pri pogledu na kutiju, izazvaše novu provalu šmeha.

– Ako tako nastaviš, ništa drugo osim tebe neće ni moći da stane na brod – začuli su se povici.

Pružajući mu kutiju sa hranom, Aab pritisnu polugu upravljača i okrete pramac prema obali.

– Da stanemo i na miru napravimo proračune – reče on. – Sada imamo dovoljno podataka. Predeli u koje nameravamo da dospemo, ne dozvoljavaju improvizaciju. Do brane ima još dva puta ovoliko, a to znači da su nam potrebne ogromne količine goriva. Šta posle prelaska?

Vakuum-sidro dodirnu dno i Aab isključi motore. Zamišljen, dohvati bocu sa reom, otpi gutljaj i pruži je dalje. Uz jedva primetno njihanje, brod se pramcem okrenu prema toku. Iza njega, voda je odnosila zasečenu brazdu talasa.

– Mi, zaista, ne znamo šta nas čeka sa druge strane – nastavi Aab. – Možda bi bilo dobro da ponovo razmislimo o vuči. Remorker koji bi nas vukao do brane, uštedeo bi nam mnogo briga. U tom slučaju ne bi bilo problema sa srreštajem goriva.

Nik vrati posudu sa reom u ležište na vratima kabine.

– I meni se sve više sviđa ta ideja – reče on. – To je višestruki pogodak. Vreme, gorivo, brzina...

S punim ustima, Suren upade u razgovor.

– Svojevremeno, Centar za informatiku bio je vrlo zainteresovan za naš put. Rekli su da je naša ekspedicija rangirana kao međustelarni let, iako ćemo ići sporo i kretati se vodom. Severna hemisfera Astroazila je vrlo malo poznata.

– Da, jedino znamo da ona postoji. I, to je sve – reče Nik.

– U tom slučaju, neka oni finansiraju vuču – primeti Suren.

Aab je pažljivo slušao razgovor pazeći da niti inicijative celog projekta ostanu u njegovim rukama. Svaka dobra ideja morala je da ima koren u njegovim razmišljanjima; ili da bar tako izgleda. To mu je održavalo raspoloženje. Procenio je da je vreme da se umeša.

– To ću ja da završim. I ranije sam razgovarao sa njima o toj ideji.

Suren i Nik se pogledaše.

– Bolje da to Suren obavi – na izgled nezainteresovano reče Nik. – On je...

– Ne dolazi u obzir. Prepustite to meni. Sasvim dobro znam šta treba da im se kaže. Vi biste sve pokvarili – namrgodi se Aab.

Iznenađeni žustrinom njegovog reagovanja, obadvojica klimnuše glavom. Nik neprimetno dodirnu Surena nogom.

– Ti, zaista, umeš da budeš ubedljiv, Aabe – reče. Onda pogleda u Surena. – Mislim da će Aab to najbolje obaviti, Surene.

– Nemam ništa protiv – reče Suren. – Apsolutno! Važno je da ga ne opterećujemo svim tim sitnicama. I mi bismo mogli nešto da...

– Ma kakve sitnice! – prekide ga Aab nestrpljivo. – Šta ti pada na pamet! Ja, jednostavno, neću dozvoliti da me odbiju. Mi reskiramo naše živote, brodove... a oni dobijaju informacije iz prve ruke, bez ikakvog rizika.

– Ali, slažemo se, Aabe – prihvati Nik pomirljivo. – Samo, to o brodovima i životima ne spominji kada je prisutna Vilar. Ona se i ovako jedva rešila da pođe s nama... Dobro, to smo se dogovorili. Ti ćeš srediti taj problem.

Zadovoljan priznanjem, Aab ponovo izvadi reu. Suren i Nik povukoše duge gutljaje za dobro obavljeni posao. Nisu sumnjalida će on to najbolje uraditi, ali trebalo ga je nagovoriti. Isuviše su se dobro poznavali da bi im nešto tako predstavljalo problem. Uz puno uzajamno poštovanje, zabavljalo ih je da manipulišu jedni drugima. Nerešen rezultat davao je draž toj igri. Mnogo vremena posle ovog razgovora, ta zabava prerasla je u nešto drugo.

20.

Godišnja doba na Astroazilu nisu se smenjivala. U uobičajenom smislu reči, nisu ni postojala. Smenjivali su se samo periodi od Jednog do Četiri sunca. Najkarakterističnija razlika između njih bila je boja. Prvi je bio period Jednog sunca, koji je imao svetloplavu boju. Prema periodu Četiri sunca menjala se u tamnoplavu.

U tim periodima, senke predmeta na tlu bile su višestruke. Flora, interesantna već po svojim oblicima, upotpunjena višestrukim projekcijama na tlu, činila je okolinu pomalo nestvarnom. Mnoge biljke su, tokom noći, menjale mesto. Posmatrajući hod čitavih šuma acida, Ivor je bio impresioniran njihovim izgledom. I ranije, na drugim svetovima, imao je prilike da posmatra biljke koje menjaju stanište, pa čak i da razgovara sa nekima od njih. Međutim, drveće na Astroazilu je bilo izuzetno. Još uvek nije bio u stanju da otkrije način njihovog međusobnog komuniciranja. Bio je siguran da, na neki način, saopštavaju poruke jedni drugima. Jednom je posmatrao grupu acida kako pregovara sa kolonijom lišaja. Nije mogao da shvati smisao razgovora, ali ubrzo su i jedni i drugi napustili to mesto. Nešto kasnije, taj teren je nadletala formacija mutabilnih insekata, čiji su se organi za varenje prilagođavali trenutnim izvorima hrane. Posle njih, na tlu nije ostajalo ništa. Ivoru dugo nije bilo jasno kako su acidi i lišaji upozorili jedni druge.

Meseci su počinjali da izlaze, a predivne izdužene senke da se rasprostiru. U prvom Periodu nisu postojale, u drugom su se potirale i tek u Periodu trećeg i četvrtog meseca bile su vidljive. Oko predmeta i biljaka rasipale su se kao latice. U toku dana monotone površine, preko noći dobijale su izgled divnih cvetnih bašti.

Ne obraćajući pažnju na lepotu predela, Ivor je razmišljao o sudbini deportiranih. Morao je da poveže pokidane niti i vrati ih njihovim svetovima. Najviše nade ulivala mu je Zuina reanimacija. U nedavnom razgovoru, kad su se vraćali iz Kristalne pustinje, ona je svojim pitanjima pokrenula čitav niz problema.

– Jasno mi je da moje sećanje ne postoji – reče Zua.

– Da li mogu da živim bez njega?

– Ono je deo života, ali nije neophodno.

– Ako ga nemaš, na koji način se događaju sve one stvari koje, inače, proizlaze iz sećanja.

– Deo svesti u kome borave preživljeni događaji mnogo je stariji od svakog pojedinca. I ti si, sama, deo nečijeg sećanja. Tvoje telo, pokreti, govor, sposobnost razmišljanja i želje stari su koliko i tvoja rasa. Suza koja ti je sada u oku, kap je davno nestalih okeana, a smeh eho pradavnih radosti.

Ipak, „kapi davno nestalih okeana" i dalje su navirale iz Zuinih očiju, i Ivor u njima sagleda svu složenost zadatka pred kojim se našao. Morao je brzo i smišljeno da se suprotstavi organizovanom procesu zaborava i da neizmerne praznine popuni prostorima života. U ovoj situaciji, postojao je samo jedan efikasan način da se to uradi. Morao je da iskoristi kapsule-majke i supstancu koja ih je ispunjavala. Prve spoznaje fetusa, okruženog tečnošću u majčinoj utrobi, mogućnost produžavanja prenatalnog perioda i radikalne promene strukture supstance, vratiće ono što im je oduzeto.

Znao je da je u sprovođenju ovoga plana jedina nepoznanica– vreme. Isto tako, osećao je povezanost zagonetke Kristalne pustinje sa sudbinom deportiraca. Analizirajući trenutak kada je prvi put došao na pomisao o poruci simetrije pejzaža, nije mogao da izbegne osećanje da se dogodilo nešto u čemu njegova volja nije imala veliku ulogu. Jednostavno, bio je izabran. Iz toga je sledio samo jedan zaključak. Nekada je na tom mestu postojao oblik svesti sveobuhvatniji od njegove mogućnosti multipliciranja. Prvi put u životu zatečen izvesnošću, dodirnuo je mogućnost nepoznatih dimenzija. To se upravo prvi put događalo i snaga prodora u čijoj se žiži nalazio ispunila ga je neslućenim osećanjima.

Odmakla noć pokrivala je svojim tamnim plastom proplanak na kome se nalazila kolonija kapsula. Vetar je ćućorio u krošnjama dalekih acida. Kristalno čisto nebo, zastrto tepihom zvezda, odzvanjalo je beskrajnim mogućnostima daljina.

Osećajući svuda svoje prisustvo, Ivor je zaspao.

21.

Arkom je posmatrao igru talasa, a Vilar spavala na pramcu. Već su svi pomalo bili zamoreni. Aab ih preko interfona pozva da izdrže još jedan čas. Brazda iza Surenovog broda pokazivala je da mu je pažnja popustila. Posmatrajući šta se dešava, Nik se sećao samog početka.

Još onda, Aab, Suren i on suočili su se sa nemogućnošću prolaska kroz branu. Iritiran problemom, Aab je danima dolazio do nje; ispitivao je i merio branu sa svih strana. Sasvim iznenada, na jednom zajedničkom izletu, ideju za prelazak dao mu je Arkom. Aab to nikome nije rekao, ali tako je bilo.

On je dugo posmatrao dečaka kako pokušava da prodre u ograđeni prostor u kome su kolonisti gajili biljke sa ukusnim plodovima. Na lepom i toplom vremenu oni su izgledali veoma primamljivo i Arkom nije mogao da odoli zabrani. Misleći da je sam, bezuspešno je pokušavao da otvori kapiju. Već rešen da odustane i liši se zabranjenog zadovoljstva, seo je ožalošćen na gomilu četvrtastih predmeta pored zida. Kada je Aab pomislio da će ipak krenuti nazad, Arkom je iznenada skočio. Dohvatio je predmete na kojima je sedeo, naslagao ih jedan na drugi i, jednostavno, prešao preko zida. U prevelikoj želji da što pre dođe do zabranjenog voća, zaboravio je na povratak.

To je prava stvar, pomislio je Aab. Ako ne možeš kroz vrata, možeš preko njih. Dečak je zaslužio da ga izvadim iz neprilike.

Prišao je zidu i pomogao preplašenom Arkomu da se vrati. Dogovor da ćute o tom događaju odgovarao je i jednom i drugom.

Nekoliko dana kasnije, Aab se pred drugovima pojavio sa već razrađenim predlogom. Polaskan dobijenim pohvalama, ubrzo je smislio i način za vertikalno podizanje brodova. Taj deo opreme nije bio težak, a posle prelaska mogli su da ga ostave u blizini brane i iskoriste za povratak.

Time je jedna od prvih i najvećih teškoća bila rešena. Ostali rutinski poslovi odvijali su se prema dogovorenom planu. Svako je na svom brodu ugrađivao neophodne instrumente. Istovremeno, sva trojica su razrađivala strategiju kako da nagovore Vilar da pođe sa njima; a i Korisa je bila tvrd orah. Pa ipak, bez obzira na narušeno zdravlje, Korisa je ubrzo pristala, ali Vilar se opirala.

Pritajeni antagonizam između nje i Aaba činio ju je nepoverljivom prema njegovim predlozima. Od prvog dana prihvatala ih je sa rezervom. Možda je to bila i posledica sličnog načina razmišljanja o nekim stvarima, a možda i svest o opasnosti od otvorenog sukoba koji je mogao da dođe zbog zalaženja na tuđu teritoriju.

Ne potcenjujući protivnika, Aab je sve preduzeo da je ubedi u opravdanost poduhvata. To je bilo pitanje prestiža. Posle niza provokativnih pitanja, u razgovorima sa Nikom opredelio se za najprikladniji način. Praveći se da ne primećuje njegove namere, Nik je podešavao odgovore onako kako je njemu odgovaralo. Cela ta mala zabava, na kraju, urodila je plodom. Vilar je pristala.

Oskudnu i teško dostupnu dokumentaciju o malo poznatoj strani Astroazila, Aab je prikupio na volšeban način. Pripremljeni govor bio je ubedljiv i iscrpljujuće dug.

Potpomognut Nikovim i Surenovim upadicama, uspeo je da je ubedi. Nik se dobro sećao i dana polaska.

Prohladno jutro obećavalo je lep dan i na pontonu za koji su brodovi bili privezani vladala je neuobičajena živost. Veliki tegljač stajao je u sredini zaliva, spreman da prihvati brodove. Aab je prvi krenuo sa veza. Zbog brzine kretanja morali su pažljivo da prikače brodove i ubrzo su svi bili na palubi remorkera. Regata je krenula.

Dugi i prodorni pisak brodske sirene izgubio se u izmaglici, zajedno sa malim konvojem. Spuštajući ruke, podignute u znak pozdrava, grupa na pontonu polako se razilazila.

22.

Kroz providni zid kapsule Zua je posmatrala Ivora kako pokušava da pokrene uređaj za otvaranje vrata. Bili su budni već više od jednog časa. Međutim, kapsule su se otvarale programirano i sve istovremeno. Posle signala, tečnost se povlačila. Zatim su skidali maske sa lica i tek onda su se vrata otvarala.

Njegovi pokušaji da Zui omogući raniji izlazak, bili su posledica sinoćnog razmišljanja. Pretpostavljao je da se upravo u jutarnjim časovima ubrizgava toksična tečnost u sadržaj kapsule. Na kraju, uspeo je da u kutiji ispod kapsule prespoji veze i nivo poče naglo da opada. Zua skide masku i odmah zatim vrata se otvoriše.

Ivor je pažljivo posmatrao njene pokrete i ubrzo shvati koliko je bio u pravu. Za razliku od prethodnih Zuinih izlazaka, ovaj nije bio praćen nekontrolisanim kretanjima i gubitkom ravnoteže.

Ona je reagovala sasvim normalno i njen veseli glas ga obradova.

– Odavno jutro nije bilo ovako lepo. Kako si uspeo da otvoriš kapsulu?

– Nije bilo tako teško, kao što sam očekivao. Morao sam da promenim redosled nekih veza.

– Zar se ne plašiš da to može da izazove posledice?

Ivor je znao da je u svima njima bilo duboko usađeno osećanje straha od bilo kakvih promena u načinu života. Redosled događanja nije smeo da se menja, a svako odstupanje od programa kažnjavano je smrću. U takvim slučajevima vrata kapsule se nisu otvarala i neko bi uvek bio višak. Broj kapsula odgovarao je broju deportiraca i u nastaloj tuči neko bi ostao bez skloništa za noć. Ujutru su ga nalazili mrtvog.

Ivor je od početka shvatio da u toku noći ne postoji ništa što bi ugrožavalo život deportiraca. Njihova smrt bila je rezultat jakih i programiranih psiho-stresova u slučaju da se, tokom noći zateknu van kapsula. Tada tečnost iz kapsula nije delovala na njih.

– Posledica će sigurno biti – reče Ivor spokojno. – Signal sam aktivirao već samim nasilnim otvaranjem kutije. On već putuje. Međutim, izračunao sam da imamo sasvim dovoljno vremena za sprovođenje moga plana. Kako se ti osećaš?

– Pa, malo čudno. Zbunjuje me to što se do poslednje reči sećam našeg jučerašnjeg razgovora. To se prvi put događa. Do sada mi je trebalo mnogo više vremena da se priberem. Poneki put i nekoliko časova. – Za trenutak je zastala. – Jutros je drukčije – dodade zamišljeno.

– To me raduje – reče Ivor i poče da priča o svojim sumnjama.

Govorio je dugo i opširno trudeći se da ne propusti ni jedan detalj.

– To što si danas primetila samo potvrđuje moju teoriju. Vaš nervni sistem bio je uništavan na način koji je teško prozreti. Zahvaljujući sadržini kapsula, brisana su vam i dnevna sećanja.

– Zar ni na njih nismo imali pravo?

– Ma koliko kratko, sećanje uvek može da bude opasno. Nisu morali da strepe samo dok ste se nalazili na nivou deteta. Zato ste svakog jutra počinjali ispočetka. Svi deportovani starili su i umirali kao deca.

Napravio je malu pauzu i širokim pokretom ruke obuhvatio celu koloniju.

– Shvataš li šta to znači? Vi nikada niste imali dovoljno vremena da se setite bilo čega. Da li si ikada razmišljala ko ste vi, odakle ste došli, kako ste nastali i zašto ste ovde. Koliko sve to može da traje?

– Nije mi jasno na šta misliš? Šta je to trajanje?

Ivor se zagleda u daljinu. Dugo nije odgovorio. A onda reče:

– To su deca.

Zatim pogleda oko sebe. Prošlo je dosta vremena i ostale kapsule počeše da se otvaraju. Ispijeni, zamućenih pogleda, deportovani su bauljali po tlu, nastojeći da se usprave. Pri prvim pokušajima, padali su na tlo. Nije bio

trenutak za dalje objašnjavanje. Uhvativši Zuu za ruku, Ivor je povede prema Kristalnoj pustinji.

Proplanku zagonetke, tako je nazvao mesto gde je opazio čudnu simetriju, nikada nije prilazio na isti način, iz više razloga. Naime, ne samo zbog mera opreznosti, želeo je da što više upozna taj deo planete. Stalno je tragao za sigurnim i stalnim mestom gde bi premestio koloniju. Te česte promene puteva prilaženja bile su zanimljive i Zui. Dok su hodali, sa interesovanjem je posmatrala okolinu. Kasnije, kada bi stigli na cilj ona je, sedeći na ivici proplanka, gledala u Ivora iščekujući da se nešto dogodi.

Put koji su sada izabrali, nije bio nimalo lak. Neravan teren, pokriven oštrim kristalima, koji su kao mačevi rasli iz tla, zahtevao je maksimalnu pažnju pri koračanju. U jednom trenutku zagledana u daljinu, ne primetivši oštru ivicu predmeta koji je virio iz peska, Zua ga zakači nogom i pade. Ivoru pođe za rukom da je zadrži pre nego što je dodirnula tlo. Nije bila povređena, ali zvuk koji se čuo prilikom udarca noge privuče njegovu pažnju. Zazvučao je nekako potmulo, kao da predmet o koji je udarila nije bio ispunjen. Bilo je to utoliko čudnije što se, osim kristalnog stenja, na ovome delu ništa drugo nije nalazilo. Zua se ispravi i onda se vratiše nekoliko koraka nazad. Komadom kristala Ivor udari po predmetu. Onaj neobični zvuk se još izrazitije ponovio.

23.

Plovili su već punih pet časova. Zagrejani motori brujali su ujednačeno. Pejzaž se nije menjao. Niko nije mogao da se otme utisku da je taj plovni put uredno održavan. Sećali su se da im je u jednom trenutku priprema, kada su odlučivali o izboru elisa, Aab skrenuo pažnju da će kanali biti prepuni trave i algi. To je moglo maksimalno da oteža plovidbu. Zato su izabrali elise koje su davale manju brzinu, ali su bile predviđene da seku sve što bi se upetljalo oko njih. Međutim, na plovnom putu, sada nije bilo ni traga od algi i trava. To je bilo čudno.

Istovremeno, Aab, Suren i Nik ugledaše mali proplanak na desnoj obali. Aab im dade znak sirenom i brodovi skrenuše usporavajući brzinu. Dž'ni prvi skoči sa pramca. Obala je bila peskovita. Sastavljen od sasvim sitnih kristala, pesak je odzvanjao pri svakom njegovom koraku. Uzdizao se nekoliko centimetara od tla; padajući, prelamao je svetlost u svim mogućim kombinacijama. Uspravljen, na zadnjim udovima, Dž'ni je sa interesovanjem posmatrao nestašnu igru kristala. Zatim je, krećući se u koncentričnim krugovima, počeo sa ispitivanjem obale. To je bila uobičajena predostrožnost prilikom iskrcavanja. Dž'ni je imao malu težinu i brzina kojom je reagovao na nesigurno tlo pomagala mu je da izbegne svaku zamku. Nedavno, prilikom

posete obližnjem asteroidu, Arkom je zaboravio na ovo pravilo i sa pramca skočio na obalu koja je na izgled izgledala čvrsto. Međutim, odmah ispod površinskog sloja nalazile su se naslage crvenkastog lepljivog mulja u koji je počeo da tone. Posle dramatičnog spašavanja, usvojili su ovu meru opreznosti i nevolje se više nisu ponavljale. Ovoga puta, obala je bila sasvim bezbedna.

Poče iskrcavanje. Izabrano mesto je uskoro pretvoreno u prijatan kutak. Svi su se nalazili pod zaštitnim kupolama, osim Korise koja je ostala na brodu.

Povremeni udari vetra nagoveštavali su skoru promenu vremena. U jeku Aabovog predavanja o svim mogućim znacima za prepoznavanje dolaska kiše i tvrdnje da je ovoga puta sigurno neće biti, pale su prve kapi. Ne primećujući je, Aab uporno nastavi da iznosi svoja meteorološka iskustva i tek kad je bio mokar do kože od jakog pljuska, skloni se pod kupolu.

Bio je vrlo besan.

– Da li mene uopšte neko sluša! – reče povišenim glasom. – Da sam na vašem mestu, koristio bih svaki trenutak da nešto naučim.

Nezainteresovano, praveći se da ne shvata o čemu je reč i sa punim ustima hrane, Suren ga upita.

– Ukoliko, uprkos svim znacima da neće pasti, kiša ipak počne da pada, da li to znači da ti znaci nisu pouzdani, ili da je prognoza progrešna. Heri, šta ti misliš o tome?

Humanoid, koji je već predvideo Aabovu reakciju, pogleda u Naau i reče:

– Po svim mojim proračunima, kiša apsolutno ne pada. Optička varka kojoj smo podlegli, ide u prilog Aabovim objašnjenjima. Dok je govorio, istovremeno se pomerao i gotovo istisnuo Aaba ispred ulaza u kupolu.

– Vrlo si ubedljiv – reče Suren. – Svi smo pomislili da je ovo pljusak, a u stvari nama se samo čini da je Aab mokar do kože. Čim završim sa jelom i prestane da pada ova „optička varka”, moraću da prošetam Dž'nija.

Heri se okrete Aabu, koji ih je gledao ne znajući šta da misli.

– Naa pita, da li želiš da ti dodam crveni ili plavi suncobran.

Ovoga puta dobio je pravi odgovor.

– Kaži joj da mi doda najveći šrafciger, zbrko elektronska! Ako nastaviš sa budalaštinama, počupaću ti sve čipove. Pomeri se, hoću da se sklonim sa ove kišetine.

Mokar i besan, Aab ga odgurne i baci se na stolicu. Nedovoljno rasklopljena, ona se prevrnu.

Sledećih desetak minuta vladala je ugodna tišina. Puštajući topao vazduh

na Aaba, Heri je, iza njegovih leđa, posmatrao Surena kako žvače.

– Prijatno, reče mu.

Iznenadan udarac vetra odnese deo neugodne atmosfere. Nik se nasmeja.

– Baš ste nestašni. Mislim da će sledeći deo puta biti interesantniji. Učinilo mi se, dok smo pristajali, da sam u daljini ugledao neko ostrvce. U svakom slučaju, to je nešto što se nalazi na vodi. Za bovu je isuviše veliko.

Aab koji se sav pušio, nešto od toplog vazduha nešto od besa, zainteresovano podiže glavu.

– Da li se to vidi odavde, sa obale?

– Ne. Treba izaći na vodu. Izgubio sam ga čim smo prešli sredinu kanala.

Aab je, zaista, sve niti ovog putovanja držao u rukama. Sve što je bilo u vezi sa plovidbom, izazivalo je njegovo interesovanje. Svaki deo njegovog bića, prožet dražima i opasnostima astronautike, burno je reagovao na nepoznato. To su bili izazovi kojima, bez obzira na cenu, nije odolevao. Snažni atavistički nagoni, koje je nosio u sebi, godinama su ga nosili iz avanture u avanturu i nagomilano iskustvo je i izazivalo prethodnu reakciju. Čim je Nik spomenuo ostrvo, postao je uznemiren. Međutim, sada je nastupio trenutak njegove rehabilitacije za malopređašnji peh i on nije želeo da ga propusti.

– Da li znate kuda mi plovimo? – upita Aab značajno.

Prvi je odgovorio Suren.

– Krećemo sa kanalom. Onim koji nam je odredio putokaz na bovi.

– Tačno, kanalom. A šta je to?

Svi ga začuđeno pogledaše. Nik je prvi shvatio.

– Potpuno si u pravu. Nisam mislio na to. Ignorišući njegovo priznanje, Aab ponovo postavi pitanje-odgovor.

– Ukoliko je ovo kanal, a znamo da jeste, to je čak i Surenu jasno, onda je on veštačka tvorevina.

Sa započetim zalogajem i poluotvorenih usta, Suren podiže glavu. Njega sama plovidba nije uzbuđivala u toj meri. Bilo mu je važno da se nešto događa i da se nalazi u društvu.

– Pa šta! Prestani da nam postavljaš zagonetke – reče on uvređeno.

– Ovo nije zagonetka, nego briljantan primer logičnog zaključivanja.

– Dobro, priznajem, ono sa kišom bila je drska šala – izvini se Suren.

Aab ga hladno pogleda.

– Ponekad bi mogao i pribeleške da hvataš. – Napravio je pauzu, a onda nastavio. – U kanalima ne postoje ostrva. Još uvek ne shvatajući, Suren

zatvori usta i proguta zalogaj.

– Ne razumem.

Otežući, i naglašavajući reči, Aab mu objasni.

– Ako je kanal veštačka tvorevina, a na njenoj sredini se nalazi nešto veliko što liči na ostrvo, to onda može da bude svašta. U svakom slučaju, to je delo razumnih bića.

Upirući prst u Surena, naglasio je reč – *razumnih.*

Suren samo uzdahnu...

Ko zna koliko bi rasprava trajala, da se Nik ne umeša.

– Uozbiljite se obadvojica. Aab je u pravu. Ja nisam pomislio na to. Predlažem da pokupimo stvari i da se vratimo na brodove.

Shvativši situaciju, sledećih pet minuta svi su užurbano radili. Nik, uz put, zapazi da Heri radi besprekomo i ne pravi nijedan pogrešan pokret. Sa njegovim programom za povremenu grešku nešto nije bilo u redu. U poslednje vreme on i Naa su se sve češće izdvajali i razgovarali tihim glasom. To za humanoidne robote nije bilo karakteristično, a Niku to nije promaklo. Nazirao je početke nekih promena u njihovim mehaničkim organizmima. Boja njihovog sintetičkog epidermnog tkiva bila je nešto drukčija nego na početku. Možda razlog tome i nisu bili samo jaki sunčevi zraci...

Motori su već ujednačeno brujali kada se preko interfona javio Aab.

– Sada sam se nečega setio. Mislim da ne bi bilo pametno da svi krenemo. Svi sa moga broda preći će kod Nika, a samo ćemo nas dvojica krenuti da vidimo šta ta stvar predstavlja. Na kraju krajeva, negde moramo da prenoćimo, a ovo mesto nije loše.

Svi su se složili i prekrcavanje je vrlo brzo završeno.

Aab i Nik krenuše punim gasom. Za nekoliko minuta došli su do sredine kanala. Onda uključiše snažni opto-uređaj. Kada je zasvetleo centralni ekran, pred njihovim zaprepašćenim pogledima pojaviše se obrisi grada u daljini.

Aab postavi uređaje na maksimalno približavanje i značajno pogleda u Nika.

– To nije na ostrvu. Izgleda kao triangl ogromne površine, na čijim se obalama nalazi ovo čudo.

Jedva uspevši da od iznenađenja dođe do reči, Nik dodade:

– Kako da traser-moduli nikada nisu registrovali toliku površinu. To mi izgleda neverovatno.

24.

– Ovo nije kristal – reče Ivor. – Nije čak ni nešto što je priroda stvorila.

– U svakom slučaju, vrlo je tvrdo – primeti Zua.

– Možda je deo nekog starog kontejnera za otpadni materijal. Ovde je svašta bacano.

– Žao mi je što sam bila nespretna. Izgubili smo dosta vremena.

Ivor je zamišljeno posmatrao predmet koji je virio iz zemlje. Napravi nekoliko krugova oko njega, a zatim se saže. Komandom kristala, koji je držao u ruci, pokuša da ga s jedne strane oslobodi od peska. Neko vreme radio je u tišini, a zatim pogleda u Zuu.

– Čini mi se da ovo zaslužuje mnogo više pažnje nego što smo pomišljali. Materijal od koga je napravljeno, nikada ranije nisam video. Bilo bi dobro ako bi mi pomogla, da oslobodim ovu stranu.

Čitav sat radili su u tišini, a zatim došli do veoma tvrdog sloja crvenkastog pepela. Nastavak posla s ovim improvizovanim alatima išao je vrlo teško i Ivor odloži svoje parče kristala.

– Moraćemo da smislimo nešto efikasnije. Sloj je isuviše tvrd. Međutim, i ovoliko koliko smo uradili govori da smo bili u pravu.

– Zar još uvek misliš da je sve vredno truda?

– Više nego što sam očekivao.

– Zašto?

– Da je proteklo malo više vremena od tvoje reanimacije, i ti bi shvatila da je ovo deo pramca nekog broda.

U uzbuđenju, Ivor je za trenutak zaboravio na Zuine smanjene mogućnosti logičnog razmišljanja. Tek kad se toga setio on podiže glavu.

– Nisam želeo da budem grub, ali ovo me je iznenadilo. Interesantno, ako je ovo pramac, a siguran sam da jeste, čudno je što nije oštećen. To bi moglo da znači da brod nije pao. Možda ga je neko davno pomeranje tla zateklo na mestu gde se nalazio. Možda je trebalo da poleti, ih je tek stigao. Možda je, čak, i sa ove planete.

Odmakao se nekoliko koraka i neko vreme nije ništa govorio. Zua ga je ćutke posmatrala.

– Ne – nastavi Ivor. – Siguran sam da nije veliki. Još tokom dana mogli bismo da dopremo do ulaza. Ako sam u pravu, potrebno je da još dva metra idemo u dubinu.

– Šta onda očekuješ?

– Nadam se da ću uspeti da ga otvorim. Možda i da ga osposobim za let. Time bi svi naši problemi bili rešeni, mnogo lakše nego što sam se nadao.

Zua, čija se potreba za izražavanjem osećanja stalno povećavala, a sa njenim ispunjenjem i mir i način logičnog zaključivanja, ovoga puta se duboko zamisli. Ideja o napuštanju Astroazila eksplodirala je u njenoj svesti kao bomba. Široko otvorenih očiju pogledala je u Ivora i zaprepaštujuća bujica reči poteče s njenih usana.

– Nardis – uskliknu ona. – Ja mogu da se vratim na Nardis. Ja sam sa Nardisa... Vidim reku i grad.

Napravila je malu pauzu i dok su oči počele da joj se vlaže, pritrčala je Ivoru, čvrsto ga stežući za ruku.

– Sećam se! Setila sam se dece o kojoj si jutros govorio. Bilo ih je mnogo i igrala su se. Ja sam ih posmatrala... Ivore, šta se ovo događa? Gde se nalazimo?

Lavina Zuinog sećanja, kojii je nekim čudnim mehanizmom pokrenulo malopređašnje razmišljanje o brodu zaprepasti Ivora. Nije tako brzo očekivao potpuni završetak njene reanimacije. Pogledao je pažljivo.

– Zua, mi ovde nismo sami.

Ona olabavi stisak ruke i odmače se od njega.

– Kako to? Ako još nekoga ima, gde su ti ljudi?

Ivor zaključi da mora da bude vrlo pažljiv. Shvatio je da ne bi valjalo da direktno odgovori na pitanje.

– Da li se sećaš Unije – upita on oprezno.

Odgovorila je posle kraćeg razmišljanja.

– Da.

– Povešću te da ti nešto pokažem.

Pogledavši još jednom deo oslobođenog pramca, Ivor je uzeo za ruku i povede prema koloniji sa kapsulama.

Sve ovo što se dogodilo u poslednja dva časa, odložilo je rešavanje zagonetke Kristalne pustinje. Nešto ga je upozoravalo da je ovakav redosled stvari bolji. Nije mogao da tačno definiše to osećanje, ali ono je postajalo sve jače i jače. Kao da je zagonetka Kristalne pustinje tražila još vremena. Na neki način, i sam je osećao svoju trenutnu nespremnost da se suoči sa rešenjem. U njegovoj svesti još uvek nije u potpunosti bila formirana slika o onome što je želeo da sazna. Važnost trenutka spoznaje, čiju je sudbinsku snagu tek nazirao, bio je u obrisima. Zato je gotovo sa olakšanjem prihvatio odlaganje.

Na putu prema koloniji, odgovarao je na bezbrojna Zuina pitanja. Želela je da sazna sve detalje o proteklim događajima. Bila je zapanjena. Iako ju je putem pripremao, ostala je zgranuta pred prizorima strave u koloniji. Sada je prvi put mogla jasno da vidi sredinu u kojoj je vegetirala i bića koja su se, ne

primećujući ih, kretala oko njih.

Neko vreme su nepokretno stajali i posmatrali šta se događa. Još pod utiskom Ivorovih objašnjenja, sagledala je svu nakaznost tragične konstrukcije koja se satanski nadvila nad Unijom. Saznanja koja su se otvarala pred njom, iscrtavala su užas na njenom licu. Ivor je pažljivo pratio promene njenog raspoloženja i procenio kad treba da se umeša..

– Nismo baš tako bespomoćni kao što izgleda. Pogotovu ne sada. Tvoja pomoć će mi biti dragocena i više ti ništa ne smeta da se uključiš.

– Ali... – poče ona.

– Znam šta si htela da pitaš. Na sreću, Astroazil je, za sada, jedino mesto gde se događa nešto ovako.

– Koliko dugo smo ovde.

– Ne tako mnogo. Posle moga iskrcavanja novi transport nije dolazio. Koliko znam, pre toga bili su vrlo česti. Ja sam poslednji koga su deportovali.

– Šta to znači?

– Verovatno su do sada sklonili sve one koji su mogli da ih ugroze.

Kolegijum se ovoga trenutka oseća sigurnim, a i to je naša šansa. Imaćemo dovoljno vremena da saznamo šta krije unutrašnjost zatrpanog broda i odgonetnemo zagonetku Kristalne pustinje. Čini mi se da su te dve stvari na neki način povezane. Možda ćemo doći do nečega što će izmeniti način života na ovoj planeti, a možda i dalje.

– Volela bih da saznamo nešto o poreklu olupine na koju smo naišli.

– Varaš se, to nije olupina. Sve više pomišljam na to da je on ovde napravljen.

– Ali, na Astroazilu nisu pronađeni nikakvi tragovi starih civilizacija.

– To je ono što me, za sada, najviše zbunjuje. Međutim, ostaje činjenica da smo naišli na taj tajanstveni brod. Želeo bih da što pre prodrem u njegovu unutrašnjost. Time bismo rešili i zagonetku njegovog nastanka.

25.

Dok su se vraćali prema obali, nisu ni pokušali da zapodenu razgovor. Svako je bio udubljen u svoje misli. Iznenađenje je bilo ogromno. Od samog početka putovanja ništa nije odgovaralo oskudnim podacima koje je Aab dobio iz Centra za informacije. Traser-moduli, pouzdani u svakoj drugoj prilici, ovoga puta sasvim su promašili. Njihova obaveštenja nisu bila tačna. Od podataka sa skinutih traka i snimaka, prikupljenih uzoraka materijala i mnogo čega drugog, formirana je jasna slika o neupotrebljivosti severnog

dela planete.

Međutim, odmah po prelasku brane naišli su na izuzetno povoljne uslove za život. Zaključak koji se nametao, ma koliko neobičan, morali su da prihvate. I, ako je bilo mesta nekoj sumnji, susret sa gradom razbio je svaku sumnju. Nekome je odgovaralo dosadašnje mišljenje o nepodobnosti tog dela planete. Neko je nekoga štitio na taj način.

Sve je to bilo čudno. Ništa nije govorilo o prisustvu života na tom delu. Slobodni preleti plerusa preko zida i njihovo kratko zadržavanje nisu pobuđivali veliko interesovanje kolonista na južnoj strani. Prvi pokušaji da se te gasovite ptice upotrebe za nešto korisno, nisu urodili plodom. Bilo ih je teško uhvatiti, a odmah po zarobljavanju, njihova tela bi se razlagala na sitne mehuriće praskavog gasa. Nikakva prepreka nije mogla da ih zadrži. Na ptice su podsećali jedino aerodinamičnim oblikom i lepršavim letom; ubrzo su ih prihvatili kao degenerisane izdanke neke davne vrste. Razlozi za njihovu mutaciju imali su podlogu u mišljenju o zagađenoj atmosferi. Vremenom, broj plerusa se smanjivao. Leteli su nekim svojim putevima u – odumiranje. Jata koja su prelazila veliki zid bila su sve reda i reda, a veličina pojedinih primeraka sve manja.

U znak sećanja na vrstu koja nestaje i koja je bila jedini simbol veze između dve hemisfere, regata je i uzela njeno ime...

Pošto su se tako dogovorili, spojili su brodove na uobičajeni način. Udaljenost do grada bila je još uvek veoma velika. Uputstvo sa prethodne bove takođe je govorilo o tome. Dan je bio na izmaku. Nik se seti da bi morali da naiđu na još jednu bovu. Na njoj će sigurno biti nova obaveštenja. Znači, nije ostalo ništa drugo nego da ponovo podignu logor na pređašnjem mestu. To je brzo urađeno. Seli su tek posle obavljenog posla.

Posle kiše, vazduh beše kristalno čist. Visoka i kišom okupana stabla acida ogledala su se na mirnoj površini vode. Samo poneki zalutali talasić naterao bi ih na igru. Radoznalost i neizvesnost kojima su svi bili obuzeti, pomešani sa osećanjem straha od susreta sa nepoznatim, potisnuše u njima želju za spavanjem. Dž'ni je sav napregnut stajao na samoj obali. Riđe krzno bilo mu je nakostrešeno od mnoštva praiskonskih strahova. Vilar prva progovori.

– Mislim da nam ovo nije trebalo. Skučeni prostor u brodu mogu da podnesem, ali stvari na koje nailazimo nimalo mi se ne dopadaju.

Nik je ćutao. Sa sendvičem u ruci, Suren je gledao kroz dvogled kako se spušta mrak. Aab prihvati razgovor.

– Šta se to tako strašno dogodilo?

– Čim smo otkrili da podaci iz Informativnog centra nisu tačni, trebalo je

da se vratimo – reče Vilar ozbiljno.

– Oni imaju ekipe spremne da se suoče sa svim iznenađenjima.

– Kakva iznenađenja očekuješ, Vilar?

– Nije važno kakva. Pitanje je da li smo opremljeni za bilo šta ozbiljnije.

– U slučaju da nam nešto bude sumnjivo, a malo je verovatno da će tako biti, povećajte rastojanje i plovite iza mene. Nema potrebe da se plašiš – reče Aab važno.

– Ali, ja sam tek jutros saznala da od trenutka kad smo prešli branu, ne možemo da uspostavimo veze sa remorkerom.

– Odakle ti ta ideja. To što si čula odnosi se samo na neposrednu blizinu brane.

– Nik je pokušavao u nekoliko navrata da im se javi. Nije uspeo. Postoje vrlo jake smetnje – reče Vilar tvrdoglavo.

Aab je pogleda i priđe stanici. Desetak minuta pritiskivao je redom sva dugmeta i okretao birače kanala. Osim karakterističnih zvukova, o kojima je Vilar govorila, nije se ništa drugo čulo.

– Ovo je, zaista, čudno – reče Aab. – Nikakve prepreke za radio talase ne postoje. Razdaljina nije velika, a stanica nam je vrlo snažna.

Nik iznenada uze dvogled od Surena i, gledajući kroz njega, reče:

– Nešto je neutralisalo naše predajnike, a ubrzo ćemo saznati zašto. Eno, vidim bovu. Pogledajte malo desno od pramca moga broda.

Svi pogledaše na tu stranu. U pravilnim vremenskim razmacima javljao se svetlosni signal sa vrha bove. Posle malog naprezanja i privikavanja na tamnu izmaglicu, koja se dizala sa površine vode, svi su potvrdili njihove reči.

To je bilo ohrabrujuće i, kao da im se dobro raspoloženje vrati za trenutak. Počeli su glasno da govore o onome što ih je čekalo sledećeg dana. Svako je imao po neki predlog, osim Surena. Ne uzbuđujući se mnogo, rešio je da bi sebi mogao da dozvoli još jednu večeru. Bio je vrlo zadovoljan što ostali nisu obraćali pažnju na njega.

Kada su shvatili da je vreme za odmor odavno prošlo, Četiri meseca bila su vrlo visoko na nebu, a Suren je spavao, dubokim snom.

26.

Više nisu imali razloga da se zadržavaju u koloniji. Ivoru nije bilo potrebno da pita Zuu šta misli o onome što je videla. Njeno lice rečito je govorilo o tome. Onda su pošli da traže prigodnije alatke za otkopavanje. Najpre pokušaše da savijanjem ostataka poklopca, iz podnožja Zuine kapsule

dobiju prikladnije oruđe za rad. Uz dosta napora, to im pođe za rukom. Dok su bili zauzeti tim poslom, deportirci se okupiše oko njih. Posmatrali su, ne razumevajući šta se događa. Zua u njima prepozna nekoliko svojih sunarodnika. Bili su to nekada briljantni umovi i bića koja su od samog početka shvatila šta se događa. Neoprezni u svojim reagovanjima, završili su na Astroazilu. Sada, u ma kome od njih, bilo je teško prepoznati ono što ih je nekada činilo izuzetnim na Nardisu.

Ka-De, veliki astrogenetičar, spusti se na tlo nedaleko od njih. Pokušavajući da ih pogodi malim komadićima kristala, zabavljao se kao dete.

Preko dana niko od deportiraca nije bio agresivan. Njihova agresivnost počinjala je sa smirajem dana kada su se vraćali u kapsule. Zua je posmatrala velikog naučnika i, uprkos Ivorovom upozorenju, pokuša da stupi u kontakt sa njim. Da ga ne bi uplašila, prišla mu je odmerenim pokretom i zapitala blagim glasom.

– Profesore, da li me se sećate. Na Nardisu smo zajedno radili.

Sudeći po njegovom zamućenom pogledu, nije izgledalo da je razumeo pitanje, ali on, ipak, odgovori:

– Ko uništi svoju kapsulu, biće kažnjen.

O nekom prepoznavanju nije moglo biti ni reči, ali je ona razumela da je uništavanje kapsule za ta bića bila jedina stvar vredna pažnje. To izazva radoznalost grupe koja ih je opkolila. Nešto slično nikada ranije nisu videli, niti im je padalo na pamet. Za njih je to bio čin ravan samoubistvu, to se kosilo s načinom života koji su provodili. Život nije bio njihov izbor, oni su bili osuđeni na njega. Iako lišeni mnogih kriterijuma, nagon za slušanje bio im je ostavljen. Prvi put, od njihovog dolaska ovamo, neko je radio nešto što nije bilo dozvoljeno.

Smrt koja ih je zaticala primali su kao kaznu za neposlušnost, ali joj nikada nisu prisustvovali. Usamljen i u svom poslednjem času, kaznu je doživljavao samo onaj koji se preračunao u vremenu zatvaranja kapsule. Poslednjim ostacima svesti, ti nesrećnici registrovali su da je Ivor na jednoj uništio sistem za zatvaranje i samim tim je učinio neupotrebljivom. Gađajući ih komadićima kristala, simbolično su hteli da ih uklone van domašaja svog opažanja i da na taj način izbegnu prisustvovanju kazni. Smatrali su da su osuđeni i da im nema spasa. Videći da njih dvoje ne reaguju na njihova upozorenja, mnogi počeše da se povlače.

Zua pokuša da nastavi razgovor.

– Ko su ti koji će vas kazniti? – upita ona.

Pre nego što je odgovorio, Ka-De je izgledao vrlo začuđen.

– Buuduućii – reče on neartikulisano.

– Kako izgledaju ti „budući”?

– Oni ne izgledaju, oni su svuda.

Za divno čudo, poslednju rečenicu izgovorio je prilično jasno. Zatim je još jedanput pogledao u Zuu i gotovo četvoronoške odjurio, puštajući neartikulisane krikove.

Ivor baci na tlo komade oblikovanog metala i oni snažno odjeknuše. Tog trenutka poče besomučna trka. Gazeći jedan preko drugoga, deportirci su potrčali prema svojim kapsulama znajući da je jedna uništena i da će neko morati da ostane bez skloništa. Za nekoliko sekundi teren oko Ivora i Zue bio je potpuno čist. Na malom uzvišenju gde se nalazila Zuina kapsula ostali su samo njih dvoje. A zatim se opet pojavi Ka-De.

Na Ivorovo zaprepašćenje, on se vrati, uze Zuu za ruku i povede prema jedinoj slobodnoj kapsuli. Ivor nije mogao da veruje u ono što se događalo. Stari profesor je svoje mesto ustupio Zui.

Nedokučivim putevima uma došao je do zaključka da je njen život vredniji od njegovog. Ustupajući joj svoje mesto u kapsuli, on joj je poklanjao život. Dirnuta do suza,. Zua blago izvuče svoju ruku iz njegove i okrenu se prema Ivoru.

– Ti si mi rekao da oni ništa ne shvataju. Šta ovo znači?

Ivor razmisli nekoliko trenutaka.

– Nešto ćemo pokušati – reče on prilazeći. – Budi mirna, bez obzira na ono što će se dogoditi.

Podigao je sa zemlje komad metala koji je malopre bacio i snažnim udarcem razbio poklopac kutije na profesorovoj kapsuli. Onda se brzo sagnuo i pokidao nekoliko veza, a zatim uspravio očekujući šta će se dogoditi.

Prvi put je na licu jednoga astroazilca uspeo da ugleda izraz čuđenja, a tada se Ka-De s krikom baci na njega.

Ne želeći da ga povredi, Ivor se saže i dočeka ga dobro odmerenim udarcem u predelu vrata. Profesorovo sitno telo se iskrenu, ali ga Ivor uhvati pre nego što je pao. Ka-De je bio u dubokoj nesvesti. Ništa ne razumevajući, Zua besno pritrča.

– Ali on nije mislio ništa loše, naprotiv...

– Znam. Žao mi je. Međutim, ovo je bio jedini način da sprečimo njegovu smrt. Emocionalni šok koji je preživeo ustupajući ti svoju kapsulu prevazilazi njegove sadašnje snage. Kada se bude osvestio, zahvaljujući udarcu, zaboraviće šta se dogodilo. Videćeš da sam u pravu, sklonimo se malo u

stranu.

Ponevši sa sobom komade metala, njih dvoje se udaljiše nekoliko desetina metara. Posle izvesnog vremena profesor se pokrenuo, a ubrzo zatim munjevito potrčao ka svojoj kapsuli, ničim ne pokazujući da je svestan bilo čijeg prisustva.

Zua je bila iznenađena.

– Kako si znao šta će se dogoditi? Da li je to bila svesna radnja?

– Ne, ali mozak takvog kapaciteta kakav je bio njegov, još uvek može da iznenadi. U jednom trenutku identifikovao te je sa mogućnošću izbora. Ali te nije prepoznao. Delićem neoštećene svesti i služeći se tobom, pokušao je da prekine sa ovakvim načinom života. U svakom slučaju, reč je o pokušaju bunta. I za mene to predstavlja veliko iznenađenje. I dokaz više da se Kolegijum prevario u vremenu potrebnom za obnavljanje nekih funkcija mozga. Nije sve izgubljeno. Oni su mislili da su enormne doze zračenja, kojima smo svi bili izloženi pre dolaska, više nego dovoljne.

Njih dvoje su sada kretali obroncima malog uzvišenja.

Ivor nastavi tek kada su se našli na vrhu.

– Ipak, svi smo mi različiti. To je naša najveća šansa.

– Nisam te sasvim razumela.

– Sve je dosta komplikovano. Ali o tome ćemo kasnije. Sada bi bilo dobro da požurimo i završimo započeti posao.

Noseći improvizovane alatke, ubrzo ugledaše zatrpani brod.

27.

Ostatak noći je brzo protekao i ujutru niko nije izgledao sjajno. Ono što ih je očekivalo i uzbuđenja prethodnog dana uticalo je na njihov miran san. Međutim, o tome niko nije vodio računa. Nikada za kraće vreme nisu pokupili i ukrcali opremu. Povezali su brodove bokovima, i isplovili u najvećoj tišini.

Aab, koji je celim vezom upravljao sa svog komandnog mesta, okrete točak krme za desetak stepeni. Rastojanje do bove prešli su brzo i sada su plovili pravo na nju. Sa nekoliko metara daljine Aab je katapultirao vakuum-sidro i ono se čvrsto prihvati za glatki zid bove. Rukama je polako privukao sva tri broda. Raspored tastera na zidu bove bio je isti kao u prethodnom slučaju. Sve se događalo kao i prošli put. Ekran se osvetlio i pojavila se panorama grada. Pri dnu ekrana je pisalo:

Ovo je glavni Sabirni centar, Feje. Dobrodošli.

Aab se odmaknu da bi i ostali mogli da vide natpis.

– Dobrodošlica je lepa, ali na koga se odnosi. Ekran zatrepta, a onda se pojavi novi natpis. Na vas.

– Pa ti bi da razgovaraš – zviznu Aab začuđeno. – Gde se tačno nalazimo?

Ekran blesnu: *To je već bilo napisano.*

– Nikada nismo čuli za takvo mesto. Šta je to?

Opet treptaj: *Odgovor se nalazi u gradu.*

– Da li ćemo biti bezbedni ako uđemo u njega?

Ovoga puta pauza je trajala nešto duže. A, zatim: *Da, i skinite ovu stvar sa mene. Nije vam potrebna.*

Svetio na ekranu nestade i Aab, shvativši da je razgovor završen, otkači vakuum-sidro. Vrata na zidu bove se bešumno zatvoriše. Aab tiho promrmlja:

– Nije baš neka pričalica.

Vilar koja je stajala i nesvesno stezala Arkoma, histerično se nasmeja.

Bila je uplašena i Nik smireno reče.

– Nema razloga za paniku.

– A ovaj ploveći ormar koji govori – gotovo vrisnu ona.

– Za sada se nikome nije ništa desilo. Šteta što Aab nije uspeo više da sazna.

Suren ostavi kutiju sa hranom i pojača propulziju mlaza. Kada se uzdigao iznad kabine, pogleda u Dž'nija. Ovaj je mirno sedeo na pramcu, okrenut prema gradu. Na njemu se videlo da ne oseća nikakvu opasnost. Suren se spusti na komandno mesto svoga broda. Bio je smiren i reče bez oklevanja.

– Ja sam za to da odmah posle jela krenemo prema ulasku u grad. Tamo bismo mogli da stignemo pre ručka.

– Kod tebe se sve događa pre i posle jela – primeti Aab zajedljivo.

– A šta ako restorani budu zatvoreni kada stignemo – reče Suren dobroćudno.

Sa puno duha, trudio se da svaku situaciju sagleda sa njene vedrije strane. I sam iznenađen i donekle uplašen, našao je snage da humorom ublaži napetost atmosfere. Uspeh je bio očigledan. Svi odahnuše. Arkom se čak glasno nasmejao.

– I ja sam gladan. Dok se vi dogovarate, mi ćemo nešto da pojedemo.

– To je glas razuma – dobaci Suren.

Arkom, Tala i Heri baciše se na ukusne sendviče koje je Korisa brzo spremala. Ipak, stalno je bila u zaostatku. Uvek kada je htela da spusti gotov sendvič, tamo se već nalazila jedna ispružena ruka. A zatim Nik ustade i dohvati dvogled. Neko vreme je posmatrao bez reči, a onda se prebaci na

Surenov brod.

– Bova je spomenula Feju – mrmljao je. – Setio sam se nečega, međutim, još nisam u stanju da uobličim misli. Sve mi isuviše neverovatno izgleda, pogotovu kada pokušam da uobličim neke događaje.

– Prestani da mrmljaš sebi u bradu – reče Suren nestrpljivo. – Kaži nam glasno i jasno o čemu govoriš.

– Neverovatno, ali ako je tačno, a moći ćemo brzo da se uverimo u to, onda je regata Plerus obezbedila sebi mesto u istoriji.

– Sada nam je sve jasno. Ako budeš nastavio da govoriš u zagonetkama, izgubiću apetit.

Nik tek tada vide koliko je Suren uzbuđen, jer njegova pretnja o gubitku apetita označavala je krajnju opasnost.

– Predlažem da krenemo čim završite sa jelom. Do grada nema mnogo, stići ćemo za nekoliko časova. Dotle morate da budete strpljivi. To je sve što mogu sada da vam kažem. Požurite.

Ubrzo su, uz urlik svih šest motora, počeli da se udaljavaju od bove.

28.

Treći emocionalni grč najavio je polovinu puta. Šaloh je njegov početak očekivao nešto kasnije i u trenutku nailaska prvih talasa još uvek je radio na programiranju pitanja. Računao je da sve to neće dugo trajati, pa je završetak posla ostavio za kasnije. Brod je već usmeren i manja odstupanja nisu mogla bitno da utiču na pravac kretanja.

Zahvaljujući višegodišnjem treningu, njegov sistem samokontrole funkcionisao je bresprekorno. Vreme trajanja pražnjenja stalno se smanjivalo. Dugo je radio na usavršavanju ovog sistema i rezultati koje je postigao bili su izvanredni. U drugoj polovini putovanja uspevao je da mesecima zadrži apsolutnu kontrolu. To su bili veliki periodi totalne eliminacije bilo kakvih emocija. Rasterećenu pažnju usmeravao je na rešavanje zadataka i u tome nije bilo pogrešaka.

Jedini ustupak stanju bez emocija bili su povremeni grčevi. U trenutku rađanja emocija, potiskivao ih je snagama ida u specijalno pripremljene rezervoare podsvesti. Ovakvim načinom filtriranja stizale su do svesti kao potpuno bezopasne. Još uvek je, u određenim vremenskim intervalima, morao da ih se oslobađa i upravo je nastupao jedan takav trenutak.

U Šalohovom poslu prisustvo svake emocije bilo je opasno. Odluke koje je donosio često su se ticale čitavih svetova i svaki trenutak sentimentalnosti mogao je da izazove katastrofu. To nije smeo da reskira, jer je njegovo skoro

utapanje u Kolegijum bilo sasvim izvesno. Zato je povremeno pražnjenje bilo neophodno, premda se nadao da će i ta slabost biti uskoro prevaziđena.

Dok je proces oslobađanja trajao, on se okružavao elastičnom penom za amortizaciju nekontrolisanih pokreta svog tela. Uz karakterističan zvuk, antiseptična masa ispunjavala je kabinu njegovog bio-broda. Isključio je kabl koji ga je povezivao sa kompjuterom. Jedina emocionalna veza koju je ikada želeo i održavao bila je ova, između njega i broda. Njime je upravljao razmišljajući. Specijalan uređaj ugrađen putem kabla u koru velikog mozga, prenosio je njegove želje i brod ih je izvršavao uz zanemarljivu razliku u vremenu. Za vreme trajanja svakog grča, čuvajući dostojanstvo letelice, prekidao je ovu vezu. Nije želeo da se, poput njegovog tela, bez ikakvog smisla bacaka po svemiru. Poštujući sve principe komparativne anatomije, brod je uz potrebno i odgovarajuće uvećanje pratio oblike njegovog tela. I svi ostali elementi, koje je brod sam pažljivo ugrađivao, bili su usmereni ka maksimalnoj i efikasnoj funkcionalnosti.

Uprkos svemu, ova letelica je, ipak, imala jednu manu. Na kraju svake patrole morala je da bude uništena. Razlog je bio jednostavan: brod nije imao moć emocionalnog pražnjenja. Svoje emocije skladištio je u male kontejnere od ekranita, a oni su bili uliveni u šasiju.

Šaloha je sve više obuzimalo osećanje obamrlosti i prvi nekontrolisani pokreti ekstremiteta nagoveštavali su približavanje klimaksa. Svako pražnjenje bilo je veoma bolno, a za vreme najvećeg intenziteta gubio je svest. Iako nisu dugo trajali, teško je podnosio te trenutke bespomoćnosti. Samo tada je bio ranjiv i, kao i uvek, u takvim prilikama birao je puste delove svemira. Ništa nije prepuštao slučajnosti.

Pre nego što je pao u dubok san, primetio je da senzori primaju neke signale. Ostaće zabeleženi, pomisli, a zatim zavlada tišina.

Eskadrilu Slobodne patrole sačinjavalo je nekoliko stotina pilota. Šaloh je bio najbolji među njima. Kretali su se po ogromnim prostranstvima svemira, koje je Unija obuhvatala. Zadatak im je bio da registruju svaku promenu. Često su bili i u situacijama da samostalno donose odluke i munjevito reaguju, ukoliko bi smatrali da se događa nešto što ugrožava bezbednost Unije. Prostor koji je ona obuhvatala i milijarde svetova koji su se nalazili u njenom sastavu, bili su puni suprotnosti. Svaka od njih mogla je da predstavlja opasnost za učvršćivanje Unije, pogotovu što je period njenog proširivanja još uvek trajao. Ideja o povezivanju u međugalaktičkim razmerama nije bila nova, međutim, trajalo je mnogo vremena da se prevaziđu neke stvari.

Prisustvo dijametralno suprotnih oblika života zahtevalo je dugačke

periode prilagođavanja. Naime, u početku je ta raznolikost i predstavljala glavnu teškoću. Uopšte čitavom projektu prethodio je dugačak niz priprema, koje su omogućile stvaranje jezgra Unije. Jedna od prvih stvari bilo je iznalaženje načina za zajedničko dimenzionisanje vremena. Raznolikost njegovog shvatanja, koje se menjalo ne samo od galaksije do galaksije, nego su razlike postojale i na svakoj planeti, usporavalo je ceo proces. Nekako istovremeno, pojavila se i potreba za živim međustelarnim kontaktima i još tada osnovana je eskadra Slobodne patrole.

Posle niza godina pionirskog rada, a odmah po uspostavljanju Kolegijuma, njena namena počela je da dobija druge smerove. Kolegijum je preuzeo finansiranje letova, a samim tim i kompetenciju za formulisanje zadataka. Usvojeni standardi za strukturu sastava pilota izmenjeni su iz osnova. Dozvoljena im je potpuna samostalnost, a nizom beneficija izdvojeni su od svih ostalih pripadnika Unije. Sistematski, kroz dugo i teško školovanje, od njih je postala posebna klasa izvanredno odanih sledbenika politike Kolegijuma. Na taj način njegovi interesi bili su zastupljeni i u najudaljenijim krajevima.

U okviru same eskadre, hijerarhijske borbe za mesta među najpovlašćenijima proređivale su njene redove.

Sistem međusobnog obračunavanja, prećutno podržavan od Kolegijuma, izoštrio je pilotima nagon za samoodržavanje do neslućenih razmera. Bez finansijskih ograničenja, kada je prestiž bio u pitanju svako je razvijao svoje metode. Tako je Kolegijum, neverovatno perfidnim načinom, obezbeđivao izuzetnu spremnost i sposobnost svakog pilota. Popunjavanje proređenih redova nije bio problem, jer je interesenata bilo više nego mesta. I u toku jednog ciklusa bilo je čestih promena, a oni koji su u igri ostajali kroz više perioda mogli su da se izbroje na prste. Nekoliko desetina ciklusa, koliko se već nalazio u eskadri, činile su Šaloha nedostižnim. Bio je bez premca. I to nije bila slučajnost.

Postupajući od samog početka pametno, prilikom izbora zadataka opredeljivao se za najudaljenija mesta. Tamo konkurencija nije bila velika. U prvo vreme to je usporavato njegovo napredovanje, međutim, dok je on gomilao iskustva drugi su se brzo penjali na hijerarhijskoj lestvici i isto tako brzo gubili živote. Jedan za drugim nestajali su u međusobnim obračunima. Šaloh se nije uključivao u igru sve do trenutka kada je osetio da je potpuno sposoban da odoli zamkama brzog napredovanja. Strpljivo je gradio svoj sistem opstanka.

Analizirajući neuspehe drugih, došao je do zaključka da je većina njih stradala u trenucima neodlučnosti. Vrlo dobro je znao da nisu u pitanju

fizička i tehnološka preimućstva. I zato se najviše bavio usavršavanjem i nadgrađivanjem svojih psihogenetskih potencijala. To je bila oblast gde je mogao da ostvari izuzetnu prednost. Presudni razlog tome nalazio se u njegovom poreklu. Šaloh je poticao sa planete koja je tokom svoje duge evolucije preživljavala različite faze, a filogeneza svih oblika života imala nekoliko dodirnih tačaka. To je direktno uticalo na genetska nasleđa i zabeležavanje sticanih saznanja. Najrazvijeniji oblik života na njegovoj planeti sačuvao je genetska sećanja na prve ćelije od koje je cela rasa nastala.

Šaloh je ta iskustva pronašao u svome idu i umeo je da ih iskoristi. Jedan od najdragocenijih rezultata takvog načina razmišljanja bila je stečena mogućnost gubitka emocija. Od trenutka kada bi ih zaustavio, Šaloh je postajao mašina koja nije znala za prepreke. A od momenta kada je uspeo da ostvari i dvogubu bio-spregu sa brodom mogao je, bez straha, da se upusti u trku. Već u drugom ciklusu skrenuo je na sebe pažnju Kolegijuma, a zatim je njegov uspon bio samo logična posledica obavljenih priprema...

Amortizaciona pena počela je automatski da se povlači iz kabine. Posle grča Šaloh se vrlo brzo vraćao u formu. Već za nekoliko sekundi bio je u stanju da sasvim normalno reaguje. Prvo je zapisao signale koje je brod registrovao pred sam početak pražnjenja. Dok je elektronski mozak izračunavao udaljenost i locirao mesto emitovanja, Šaloh se prikopča na bio-vezu.

Na ekranu se prvo pojavilo ime mesta emitovanja.

Astroazil.

Zatim je sledila cela rečenica

Jedna od kapsula je deblokirana.

I na kraju, kao objašnjenje uzroka te pojave, pisalo je:

Nema dovoljno podataka.

Na početku karijere, za vreme prvih deportovanja, Šaloh je često patrolirao u blizini Astroazila. On je i dao predlog da se ta nenastanjena i zapuštena planeta iskoristi za logor. Za nju odavno nije postojalo nikakvo interesovanje i nije bilo opasnosti da nenajavljeni posetioci otkriju koloniju. Kolegijum je bio svestan kakvu bi opasnost i koliko bi nezadovoljstvo izazvalo takvo otkriće. U tom početnom periodu svoje neograničene vlasti morao je da vodi računa o svakoj sitnici. Nije želeo da sprovodi fizičko uklanjanje protivnika, ali njihovo neutralisanje za jedno izvesno vreme bilo je neophodno. Preživeli su kasnije mogli da budu iskorišćeni. Zbog svega toga, neprobojnost zatečenog sistema zidova i brana na Astroazilu, bila je od izuzetne važnosti. Kasnijim dolaskom kolonizatora stvari se nisu mnogo izmenile i planeta je još uvek služila za deportovanje.

Šaloh je znao da je ono što se pojavilo na ekranu vest prioritetnog značaja. Odmah je preduzeo odgovarajuće mere. Međutim, želeo je, pre nego što pošalje izveštaj, da se što više približi planeti. S obzirom na važnost takvog događaja, baza je mogla da pošalje nekoga ko je u tom trenutku bio bliži. Isticanje nekog drugog kandidata u prvi plan i oduzimanje mogućnosti za pretapanje u masu Kolegijuma, nije mu išlo u prilog. Ne, to nije želeo. Bio je vrlo blizu cilja i morao je da ga ostvari po svaku cenu. Trenutno se nalazio dosta daleko od Astroazila, međutim uz maksimalno zalaganje i njega i broda to je moglo da se izmeni. Istina, postojao je rizik da se u bazi sazna da je zadržao obaveštenje, ali izgledi za to bili su mali.

Preprogramiranje kompjutera na novu putanju trajalo je vrlo kratko. Šaloh okrenu brod u mestu i sa ispruženim rukama ispred glave polete prema Astroazilu.

29.

– Želeo bih da sednemo i porazgovaramo pre nego što počnemo sa iskopavanjem – reče Ivor.

Zua ga radoznalo pogleda. Ovo je bilo prvi put da Ivor predlaže razgovor. Uvek je ona bila ta koja je postavljala pitanja. Istina, on je odgovarao, ali poneki put je na to morala dosta dugo da čeka. Pretpostavila je da želi nešto važno da joj kaže. Istovremeno, odmah je zaključila da je zabrinut za krajnji ishod rešavanja zagonetke zatrpanog broda.

Požurila je da mu to saopšti.

– Ako smatraš da bi sve ovo moglo loše da se završi, bolje da ne počinjemo.

– Nije reč o tome, želim da ti saopštim neka moja saznanja. Nedavno sam naišao na mesto gde bi kolonija mogla da bude bezbedna. Nije nam preostalo mnogo vremena.

– Znam, signal koji je krenuo kada si uništio moju kapsulu, već dugo putuje. – To me ne zabrinjava, ali ostalo je još mnogo stvari da se uradi. Problem transporta je jedan od najhitnijih zadataka. Ako nas neko iz patrole zatekne ovde, sve je uzalud.

– Da li će se to uskoro dogoditi?

– Ne verujem. Ipak, neko će sigurno doći. Danas, kada se budemo vratili, otvoriću sve preostale kutije. Što pre sprečimo dodir sa tečnošću, reanimacija će biti brža i uspešnija. Ceo proces mora da se ubrza. Bićemo spremni pre nego što Kolegijum sazna šta se ovde dogodilo.

– Ako im ostavimo vremena da shvate grešku, neće imati milosti.

– Tačno. Pokušaće sve da urade da spreče širenje istine o deportovanju.

Oboje su još neko vreme razmišljali. Ivor je u sebi analizirao situaciju. Odavno je prozreo igru Kolegijuma. Ulog je bio veliki i Kolegijum nije smeo da dozvoli da dode do bilo čega što bi izmenilo tok stvari. Bez obzira na cenu, ciklus je morao da se zaokruži.

Ivoru nije ostalo mnogo prostora za manevrisanje, a vreme s kojim je raspolagao bilo je ograničeno. Hvatanje i registrovanje signala iz Zuine kapsule bilo je pitanje trenutka, a dolazak patrole neminovan. Bio je siguran da niko od pilota iz eskadre neće oklevati da iskoristi svoja ovlašćenja da spreči sve što bi moglo da ugrozi Kolegijum. Istovremeno, u ovom trenutku Ivor je bio jedina osoba koja je mogla da pomogne Uniji. On je znao da mora da bude apsolutno precizan u sprovođenju svog plana.

Kolegijum je bio ranjiv samo u jednom kratkom razdoblju, u vreme kad je menjao lokacije svoga boravka. Tokom tih munjevitih i nepredviđenih

transmisija ceo sistem bio je nezaštićen; samo tada moglo je da se nešto uradi protiv njega.

O načinu napada i njegovom izvođenju Ivor se nije dvoumio. Rešenje je imao odavno. Njegova zamisao, u suštini vrlo jednostavna, sastojala se u formiranju veoma jakog energetskog polja. U trenutku transmisije, prilikom promene objekta i njegove lokacije, masa Kolegijuma bila je nezaštićena. Snažno polje je trebalo da skrene struju transmisije, a zatim da usledi njeno razbijanje i usmeravanje u različitim pravcima. Time bi program ponovnog sažimanja članova Kolegijuma bio trajno narušen.

Ivor, za sad, nije imao nameru da Zuu upoznaje sa svim detaljima svoga plana. Ni on sam još uvek nije razradio sve detalje. Između ostalog, morao je da reši problem evakuacije. U tom pogledu, mnogo je očekivao od pretpostavke o zatrpanom brodu. Nadao se da će, pomoću njega sa Zuom stići do Nardisa. Tamo je postojala jaka tehnološka baza za sprovođenje drugog dela plana. Ali pre toga, trebalo je dobiti bitku sa vremenom.

– Krenimo na posao – reče Ivor Zui, i oboje počeše predano da rade na oslobađanju pramca. Posao se odvijao mnogo sporije nego što su očekivali, ali sa improvizovanim alatkama ipak je išlo brže. Posle crvenkastog sloja naišli su na veliku gromadu kristala, koja je bila naslonjena na zid, tačno na mestu gde je Ivor pretpostavljao da bi mogao da se nalazi ulaz. Udvostručili su napore i ubrzo je i ona bila uklonjena. Ivorova očekivanja su se ispunila. Iza gromade se nalazilo mesto koje je najviše ličilo na zatvoreni otvor. Nigde se nisu primećivali tragovi nasilnog otvaranja.

Prevlačeći rukom preko glatke površine, dugo je pokušavao da otkrije mesto gde se nalaze senzori za pokretanje mehanizma. Pretpostavljao je da su poredani u nizu i da postoji tačan redosled njihovih aktiviranja, ali je isto tako znao da će mu trebati dosta vremena dok ne pronikne u kompletnu shemu. A onda primeti da Zua napregnuto gleda u mesto na kome je trebalo da se nalazi otvor. Od kako ju je oslobodio od uticaja kapsule, nije na njenom licu video tako koncentrisan izraz.

A onda iz njenih zenica kao da potekoše dva zraka, koja počeše da kruže oko mesta otvora. Ivor se seti da su stanovnici Nardisa uspevali da snažnom koncentracijom sažmu svoju energiju i prodru pogledom u neke materije. Osobina koju su najviše koristili lekari sa Nardisa u brzoj dijagnostici, sada je mogla da pomogne. U pitanju je bilo samo to, koliko je materijal broda podložan prodornosti. Zua se užasno naprezala, a na licu joj se pojaviše kapljice znoja. Po svemu sudeći, energija koju je zračila nije bila dovoljna. Nepoznati materijal je ljubomorno čuvao svoje tajne. Ivor pomisli da za Zuu može da bude opasno duže izlaganje ovolikom naporu. Posle svega što je

preživela, još uvek nije bila u punoj snazi. Kada je već hteo da je prekine, ona se osmehnu ali i posrte od iscrpljenosti. Ivor je zadrža da ne padne. Čim se malo povratila, ona napravi nekoliko koraka i priđe zidu broda. Čudesnom igrom ruku ona poče da dodiruje određena mesta na glatkoj površini metala, i na svakom od njih pojavi se različito obojen i osvetljen krug.

Zua pobedonosno pogleda u Ivora.

– Ovo su mesta na kojima se nalaze senzori. Ugledala sam ih brzo, ali mi je bilo potrebno dosta vremena da shvatim šifru njihovog pojavljivanja.

Ivor odahnu s olakšanjem.

– Sada neće biti problema.

– Naprotiv, problemi tek sada nastaju. Sigurna sam da je redosled aktiviranja veoma važan. Možda je zasnovan na nekim, nama nepoznatim, pojmovima.

– Da li si sigurna u to? – lecnu se Ivor. – Čekaj, postoji samo jedan način da proverimo.

On u neobičnom ritmu poče da pritiska mesta koja su bila označena krugovima. Neka je dodirivao više puta. Zua je bila i uplašena i zadivljena sigurnošću kojom je radio.

Proizvodeći melodične tonove posle njegovih dodira, krugovi su se gasili i nestajali jedan za drugim. Sve je trajalo nekoliko beskrajno dugih minuta, a onda pred njima poče da se pojavljuje otvor. Vidno uzbuđeni, oboje se odmakoše korak u nazad.

Ivor joj skrenu pažnju da vrata ne funkcionišu ni po jednom do sada poznatom principu. Materijal zida broda je, jednostavno, apsorbovao vrata. Ona su se utapala u njega. Sa ekranitom je moglo nešto slično da se izvede, međutim, kasnije vraćanje u prvobitan oblik nikada nije uspevalo. U tim trenucima materijal je menjao raspored molekulskih grupa, dajući nove oblike koji nisu odgovarali nameni. Ivor je s divljenjem razmišljao o nivou tehnologije koja je uspela da reši ovaj problem.

Tada se seti planete Feje. Ona je bila bogata ekranitom, a mogućnost da brod potiče odatle postade izvesna, jer je ova letelica bila napravljena od savršenog materijala. Ivor pomisli da se upravo nalazi na nekadašnjoj planeti Feji. Već ranije, boraveći u Kristalnoj pustinji, ova ideja prolazila mu je kroz glavu. Međutim, bila je suviše neverovatna da bi duže razmišljao o njoj.

Nešto duži signal označi da su vrata potpuno otvorena. Nagnuvši se, Zua i Ivor ugledaše strmi hodnik, koji je od otvora vodio prema unutrašnjosti broda.

30.

Razdvojili su se tek posle dva časa i brodovi su sada u koloni sekli mirnu površinu vode u trianglu, dok su obrisi grada na horizontu postajali sve jasniji. Prelamajući se kroz jaka isparenja grad se lelujao u plavičastoj izmaglici, a ružičaste kupole zgrada podsećale su na ogromne pečurke.

Stalno povećavajući brzinu svog broda, Aab isprednjači. Kao da je zaboravio dogovor da se pre ulaska pristane na nekom zgodnom mestu i formira baza za noćni boravak. Za razliku od njega, Nik i Suren ulazak u grad nisu shvatali kao izlet. Bez obzira na ispisanu dobrodošlicu na ekranu bove, smatrali su da uobičajena doza opreznosti ne sme da izostane. Što su se više približavali, Suren je bio sve uznemireniji; u jednom trenutku prosto se prilepi uz Nikov brod.

– Ako Aab nastavi ovom brzinom – reče – za jedan sat će biti na samom ulasku.

Nik pogleda preko pramca.

– Možda smo preterali sa šalom kod bove. Izgleda da je još uvek ljut na nas.

Suren nije bio raspoložen da prihvati objašnjenje.

– Bez obzira na subjektivna raspoloženja, moramo poštovati zajedničke dogovore. Sigurnost svih zavisi od toga. Osim toga, uspeh ovog poduhvata ne sme da se pretpostavi sujeti bilo koga od nas. Pokušaj da ga signalom podsetiš da se nalazimo iza njega i da nije sam.

Prodoran zvuk sirene sa Nikovog broda raspara tišinu triangla. Osim preplašenog lepršanja nekoliko udaljenih plerusa, ovo upozorenje ne izazva nikakve druge efekte. Aab nije reagovao. Nik pokuša još jednom, iskoristivši znak za obavezno zaustavljanje. Rezultat je bio isti. Nije bilo sumnje da je Aab čuo signal i da, jednostavno, neće da stane. Nedavni događaji kod bove, nisu bili jedini razlozi njegove žurbe. Kao graf, koji je ugledao plen, hitao je prema gradu plašeći se da, slučajno, neko drugi ne stigne do ulaza pre njega. Važnost otkrića nije hteo ni sa kim da deli. Iznerviran njegovom bezobzirnošću i detinjastim ponašanjem, Suren zaustavi brodske motore.

– Ja ne idem dalje. Makar ostao sam, poštovaću dogovor. Rešio sam da pristanem na prvom zgodnom mestu. Aab mora da shvati da smo krenuli zajedno.

– Ko kaže da si sam – umiri ga Nik. – Tamo na desnoj obali, vidim jedno zgodno mesto. Sačekajmo malo.

Nošeni blagim povetarcem, brodovi su neko vreme plutali pomerajući se prema sredini triangla. Aab se zaustavio tek posle desetak minuta. Međutim,

nije hteo da se vrati. Crven od ljutine, Suren pokaza rukom.

– Šta sam ti rekao. Čuo je naš prvi signal. Namerno se odvojio da ne bismo videli koliko je ljut.

– Sačekaj da vidim šta će sada da uradi – predloži Nik strpljivo.

– Neću ništa da čekam. Treba mu lekcija. Igrajući se, mi smo ga proglasili za komandanta. Dovoljno je odrastao da zna gde prestaju granice igre.

Impulsivno, Suren upali motor i pramac broda usmeri prema obali. Oštrina njegove reakcije nije iznenadila Nika, i dok je intenzivno razmišljao kako da smanji napetost situacije on shvati da će ovaj događaj uneti bitne izmene u njihove odnose. Nije sumnjao u Aabovo beskrajno samoljublje, ali nije bio u dilemi. Pošao je za Surenom. Tek kada su prispeli na polovinu rastojanja do obale, Aab okrenu svoj brod. Povećavajući brzinu, stigao ih je u trenutku kada je Suren pokušavao da pristane. Zaustavio se na desetak metara od obale.

Ovoga puta nije moglo biti ni govora o uobičajenom redosledu pristajanja. Prva Aabova pomisao bila je da bi Suren morao da bude kažnjen. Od početka regate, prvi put je samostalno pristajao. Neprijatnost situacije povećavali su Surenovi bezuspešni pokušaji da navede brod na pravo mesto. Na kraju, iako malo većom brzinom, brod sigurno nasede na čvrstu obalu. Da je u tom trenutku udario u nešto pod vodom, Aab bi dobio izvanrednu priliku da održi kraći kurs o navigaciji i manevru pristajanja. To je bio pravi dokaz o neophodnosti njegovog prisustva. Ovako, samo je trag razočaranja preleteo preko njegovog lica.

Nik je pristao sa leve strane Surenovog broda, a posle dva nepotrebna kruga, u kojima je izdemonstrirao sva pravila plovidbe, zaustavio se i Aab, desetak metara dalje.

Napetost koja se osećala bila je neugodna. Sve do tog trenutka, Aab uopšte nije razmišljao o mogućnosti da neko može da mu se suprotstavi. Surenova odluka da prekine sa plovidbom, iznenada je zapretila da naruši neku ćutke prihvaćenu hijerarhiju u organizaciji regate. Situacija je postajala sve neprijatnija. Od Aaba se nije moglo očekivati da je prekine. U tom presudnom trenutku Nik nije hteo da dozvoli da se društvo rasturi. Pošao je prema Aabovom brodu. Prelazeći kratko rastojanje, u mislima mu se odmotavao film njihovog poznanstva. Napregnuto je razmišljao o mogućnostima da se spreče posledice ovog neugodnog događaja. Uloga posrednika nije mu odgovarala; međutim, sada nije bilo drugog izbora.

Nagnut nad vakuum-sidrom, Aab kao da nije primetio njegov dolazak. Njegovi roboti sedeli su na bočnoj klupi kokpita i gledali u pravcu triangla. Bili su nekako čudno ukočeni. Nik priđe prvo njima. Odmah je shvatio da ih je

Aab delimično isključio. Radili su im samo slušni i video senzori. Na Nikovo ogromno zaprepašćenje, u uglovima Naainih očiju formirale su se kapi neke providne tečnosti. To nikako nije moglo da bude ulje za podmazivanje njenih izvanredno osetljivih servo-uređaja, ugrađenih u očni aparat. Bez sumnje, to su bile suze. Prave, ljudske suze. Jedna kap skliznu s njenog oka i Nik ponovo primeti promene na epidermnom tkivu lica ovog humanoida. Bio je iznenađen. Naain tanak površinski sloj, sve više je ličio na kožu ljudskih bića. S tim robotom događa se nešto veoma čudno, pomisli Nik i pogleda u Aaba.

– Zar se nismo dogovorili da uz put stanemo – reče. – Nekoliko puta pokušali smo da ti se javimo signalom.

– Ništa nisam čuo – odgovori Aab. – Ovo troje su stalno galamili.

Aab pokaza rukom prema nepomičnim robotima u kokpitu. A zatim dodade, smeškajući se.

– Izgleda da su im od napora oslabile baterije. Kada sam hteo da ih zamenim, vi ste stali. Zar se nismo dogovorili da idemo pravo u grad. Čemu ovo gubljenje vremena?

Praveći se da nije čuo njegovu primedbu, Nik postavi drugo pitanje.

– Zašto si pustio Surena da prvi pristane?

– Nisam to primetio.

– Mislim da se ti nisi držao uobičajenog redosleda.

– A od kada ti onako nasukavanje nazivaš pristajanjem?

Nik s mukom prikri nestrpljenje.

– Posle pokušaja da te dozovem, ostao sam, jer sam imao utisak da su Suren i Korisa pomalo umorni. Za njih je sve ovo naporno i uzbudljivo.

– Mi smo i pošli da bi nam se događalo nešto uzbudljivo. Ko nije sposoban da to podnese, trebalo je još pre polaska da odmori svoje snage.

– Pre polaska smo se dogovorili o sasvim određenom tempu putovanja. Čini mi se da bez potrebe forsiramo celu stvar. Zar ne misliš da bi bilo bolje da odmorni i staloženi uđemo u grad. Ko zna šta nas tamo čeka.

– Ja sam i odmoran i staložen – uzjoguni se Aab. – A koliko se sećam, i Suren je bio za što brže rešavanje zagonetke.

– Nema razloga da probleme pravimo većim nego što jesu. Mislim da ne bi bilo loše da odeš do njegovog broda i da mu kažeš da si jutrošnji dogovor pogrešno razumeo. Suren te veoma ceni i utoliko mu teže pada ovakvo ponašanje. Vodi računa o njegovim godinama.

– Ne pada mi na pamet. Ukoliko vam se moje ponašanje ne sviđa, možemo i da se rastanemo. Svako svojim putem. Upravo smo prisustvovali času uspešnog pristajanja. Regata je stekla još jednog kvalifikovanog navigatora.

Nik nije gubio strpljenje. Baš kada je hteo da nastavi razgovor, dogodilo se nešto neverovatno. Iz kokpita se začu glas. Obadvojica su se okrenula, ne verujući sopstvenim ušima.

31.

Duge vremenske periode, koje je provodio u patrolama, Šaloh nije teško podnosio. Naprotiv, iskorišćavao ih je veoma korisno. Sve što je ikada video, doživeo ili doznao, specifičnim sistemom analiziranja pretapao je u supstancionalne žetone, kojima je punio svoje segmente za memorisanje. Često, dok bi se nalazio u žiži neke akcije, umeo je pravovremeno da iskoristi te dodatne impulse i pretvori ih u odlučujuću prednost. U bilo koju situaciju ulazio je oslobođen emocija, zadržavajući u svesti sliku onoga što se događalo bez ikakvih subjektivih opažanja. Sistemom posebnog načina obraćanja samom sebi, koje je vrlo dugo i uspešno razvijao, sažimao je događaje u bitne činjenice. Kasnije, baveći se samo supstancom, mogao je da izvrši odbir podataka koje je želeo da sačuva. U takvim situacijama snimao je dijaloge vođene sa samim sobom, i po potrebi ih preslušavao po nekoliko puta.

Njegov metod sastojao se u sledećem: neposredno pred nailazak emocionalnog grča, sastavljao je niz pitanja o proteklom događaju. Snimao ih je na sasvim određeni način, s pauzama između svakog pitanja. Neposredno posle prolaska grča, preslušavao je traku i pauze između pitanja popunjavao odgovorima. Zatim bi sve to ponovio, onoliko puta koliko je smatrao da je potrebno. To je zavisilo od komplikovanosti problema koji je želeo da reši.

Na taj način, događaji su bili komentarisani iz svih mogućih uglova, kao da su faktički, sve te razgovore vodile različite ličnosti. Svakako, Šaloh ni u jednom trenutku nije bio isti. Uvek su između pitanja i odgovora postojale one vremenske razlike u kojima se svako menja.

Bio je to istovremeno i koristan i zabavan način za prekraćivanje vremena. Kroz niz raznovrsno formulisanih pitanja i odgovora, veštom konstrukcijom, uspevalo je Šalohu da dobije utisak o razgovoru osoba koje imaju sasvim različite pristupe nekom problemu. Proučavajući ih i otkrivajući razloge koji su rukovodili njihovim postupcima, upoznavao je sebe. To je bilo presudno za način života koji je vodio.

Šaloh je znao da gube samo oni koji uvek očekuju od drugih da pogreše. Uspešnu karijeru sagradio je na temelju svojih nepočinjenih grešaka.

Brod je sve više dobijao u brzini, približavajući se granicama Apsolutne. Veliko rastojanje do Astroazila ostavljalo mu je dovoljno vremena da završi

započetu analizu događaja koji se nedavno odigrao. Snimanje razgovora bilo je u fazi komentarisanja. Pustio je traku na kojoj su bili snimljeni i pitanja i odgovori. Pripremio je drugi aparat za beleženje komentara. Hronometar sa strane, služio mu je za kontrolu vremena potrebnog za davanje odgovora. Ono je bilo limitirano, a one koji bi prešli granicu odmah je odbacivao. Posle kratkog signala za upozorenje, začulo se prvo pitanje:

– *Da li je zabeležena tačna pozicija?*

– Zbog brzine kretanja objekta; koja je bila veća od Apsolutne, od čitavog niza mogućnosti zabeležene su samo srednje vrednosti.

– *Kakve su karakteristike?*

– Identifikovano je snažno energetsko polje nepoznatog porekla. Jezgro koje se nalazi u sredini i koje pulsira, ima neke osobine inteligentne materije.

– *Kako je to ustanovljeno?*

– Na snimku postoje tragovi karakterističnih impulsa. Posle ovog odgovora, Šaloh pritisnu dugme za beleženje komentara.

„Kretao sam se prema mestu zaustavljanja, kada sam preko bio-veze osetio približavanje jakih smetnji. Na ekranu sam pratio prolazak cilindričnog oblaka sa dobro vidljivim jezgrom, koje se nalazilo u sredini. U trenutku preticanja, instrumenti su za kratko otkazali. Nije bilo nikakvih posledica."

Zatim usledi novo pitanje:

– *Poreklo?*

– Nepoznato, kao i sastav. Sve se kretalo u suprotnom smeru od lokacije Kolegijuma.

– *Koliko je bila jačina zračenja?*

Nema podatka.

Šaloh prekide razgovor. Na neke slične pojave i ranije je nailazio. Svemir je ponekada imao nepredvidljiva iznenađenja. Jedina neobična stvar u ovom slučaju, bila je izuzetna snaga polja. To je procenio po probijanju zaštitne barijere oko broda. Ipak, umiren saznanjem da je ta strahovita energija otišla u suprotnom pravcu, odlučio je da se time pozabavi kasnije. U ovom trenutku bilo je važnije da razjasni ono što se dogodilo na Astroazilu. Morao je po svaku cenu da zaštiti Kolegijum, od toga je zavisila i njegova budućnost. Bio-vezom zatražio je od broda da uloži maksimum napora. Brod polete maksimalnom brzinom.

32.

Iz utrobe broda zapahnulo ih je milenijumsko carstvo tišine, a onda Ivor zakorači unutra. Prethodno su se dogovorili da Zua ne ulazi. To je bila mera opreznosti na koju se Ivor odlučio iz više razloga. Nije želeo da njeno, još nestabilno psihičko stanje, izlaže iskušenjima novih uzbuđenja, a znao je da će ih u brodu sigurno biti. Osvrnuvši se još jednom, on zamače niz kosi prolaz. Vrata se za njim zatvoriše i Zua zabrinuto sede na tlo, očekujući njegov povratak.

Nije mnogo znala o Ivoru, ali sećala se da je nekoliko puta dolazio na Nardis. Njegove misije bile su obavijene velom tajanstvenosti, a nikome nije bilo jasno čime se on, u stvari bavi. Međutim, posle njenog odlaska sa Nardisa uvek su počinjale neke promene. Istina, sporo, ali te promene bile su suštinske i sa dalekosežnim posledicama. Jedino čime se Ivor u takvim prilikama bavio, bili su dugi i česti razgovori koje je vodio.

Zua se sećala da je jednom i sa njom razgovarao. Bila je iznenađena širinom njegovih pogleda i znanjem kojim je raspolagao. Posao kojim se bavila bio je specijalnost uskog broja stručnjaka, a on ne samo da je bio ravnopravan sagovornik već joj je, nenametljivo i neprimetno, predložio i nekoliko novih ideja koje su joj uštedele nekoliko godina rada. U tome je i bila suština promena koje je ostavljao za sobom. Nekim, samo njemu svojstvenim načinom, umeo je da skrene tokove razmišljanja svojih sagovornika, a da oni to primete tek posle dužeg vremena. Te tempirane, psihološke mine, kako ih je Zua nazvala, palile su se određenim redom, održavajući kontinuitet osnovne ideje.

Ivorova rodna planeta bila je veoma stara. Njeni malobrojni stanovnici, rastureni širom svemira, pomagali su Uniju na svoj specifičan i nezavisan način. Predosećajući blizak kraj sopstvene civilizacije, nesebično su prenosili svoja znanja. Deklaracija o nezaboravljanju, koja se odnosila na sve članove Unije, bila je njihova zamisao. Suština te ideje bila je da se ogromni fond znanja sa milijardi svetova u svemiru, mora sačuvati za potomstvo. Iskustvo svakoga sveta bilo je dragoceno, a sažimano je u takozvane „Tomove epohe". Ta biblioteka bila je najveće blago svih civilizacija Unije.

Deklaracija je strogo poštovana sve do pojave Kolegijuma. Posle toga, ni Ivor ni njegovi sunarodnici nigde nisu bili rado viđeni. Mnogi su bez traga nestali, a Ivor je bio među poslednjim predstavnicima svoje rase. Još uvek se kretao svemirom, pojavljujući se kada je to bilo potrebno...

Sve ovo Zua nije znala, ali je negde duboko u sebi osećala da je sudionik u jednom poduhvatu sa dalekosežnim posledicama. Osećala se srećnom zbog toga. Kada su vrata broda počela da se otvaraju, učinilo joj se da je Ivorov boravak bio veoma kratak. Prvo je primetila promenu na njegovoj tamnoj

kosi, koja je sada imala boju staroga zlata.

– To je samo jedan od poklona koje smo dobili – reče on osmehujući se zagonetno. – Ova boja ima sasvim određenu funkciju.

Zua nije skrivala zbunjenost.

– Ali, to znači da si tamo sreo nekoga. Zar posle toliko vremena?

– U ovom slučaju, naše poimanje vremena nije dovoljno. O tome ne bih hteo da ti sada govorim. Potrebno je da o svemu razmislim. Najvažnije je da ćemo brod moći da pokrenemo i upotrebimo. A sada treba da se vratimo u koloniju i pomognemo ostalima.

Zua pogleda u vrata, koja su se posle Ivorovog izlaska opet zatvorila.

– Da li ćeš moći ponovo da ih otvoriš. Teško bih još jednom podnela malopređašnji napor.

– Neće biti nikakvih problema. Sada su mi mnoge stvari jasnije.

Iz dubokog nabora na rukavu, Ivor izvuče duguljast predmet, čiji je vrh bio narandžasto osvetljen.

– Ovo je ključ.

Zua se radoznalo naže.

– On ne otključava samo brod – objasni Ivor. – S njim ćemo se poslužiti da neutrališemo spojeve u kutijama kapsule, bez bojazni da će poslati signal. To će nam uštedeti dosta vremena i smanjiti mogućnost brzog dolaska većeg broja pilota iz eskadre.

33.

Uprkos isključenom audio-sistemu, Naa progovori.

– Zašto si tvrdoglav? Nik je u pravu. Idi i izvini se.

Pri svakoj izgovorenoj reči, grč bola razlivao joj se licem. Aab je bio iznenađen.

– Ja sam te isključio – dreknu on ljutito.

– To više ništa ne znači. Da si malo manje zaokupljen sobom, primetio bi promene koje se na meni događaju u poslednje vreme. Slično je i sa njima.

Potpuno prirodnim pokretom ruke, Naa pokaza na Talu i Herija. Njih dvoje su se smeškali, ali još uvek nisu mogli da se pokrenu.

– Osim dve, sve ostale funkcije sam joj isključio – poče Aab, ne primećujući da govori sam sa sobom. – Pravio sam je od materijala koji se i inače koristi. Sve... osim...

– Naglo je zastao, a onda dreknu. – Ekranit! Ceo nervni sistem je od

ekranita. Taj šašavi metal u određenim uslovima može da pređe u organsku materiju. Ali, za to su potrebne izuzetno opremljene laboratorije. Ovako je nemoguće... Izuzev... Ej, Nik, ova planeta je luda.

Nik htede nešto da kaže, ali ga Aab zaustavi pokretom ruke.

– Ipak, sve mi se čini da će to trajati samo dok opet ne pređemo branu. Čim se vratimo, to će ponovo biti stara dobra konzerva. Onakva kakvu ja želim da imam. Naa nije reagovala na ovu strašnu konstataciju.

Pogledala je Talu i Herija, koji su počeli da se kreću.

– Možda ćemo mi ostati ovde – reče ona. – Ali, bez obzira na sve, ti treba da odeš do Surena.

Aabovo providno zelenkasto telo, poče da tamni od besa.

– Tvoje trenutno agregatno stanje – zagrcnu se on – ne daje ti pravo da mi...

Procenivši da će njegava tirada potrajati, Nik se okrete i pođe prema Surenovom brodu. Prilazeći, duboko je uzdahnuo, gutajući vazduh punim plućima. Suren je na ultrazvučnom rešou ljutito mešao neku kašicu. Sa čašom ree u ruci, Korisa je stajala pored njega.

– Da li to vas dvoje spremate neku proslavu? – upita Nik, trudeći se da bude suptilan.

Izgleda da za to nije izabrao pravi trenutak. Suren namerno prevrnu posudu sa hranom. Kod njega je to označavalo kulminaciju besa.

– Ako je on ljut – poče on – zašto ono troje sede nepomično kao mumije! Šta smo njima skrivili?

Dž'ni je ravnodušno lizao hranu sa poda kokpita.

– Ali oni su...

– Nemoj da ih braniš! Ti si uvek za mirna rešenja, a ovo je pobuna. Shvataš li, p o b u n a! Ja to nisam zaslužio. Ne želim da bilo ko manipuliše sa mnom.

– Čekaj, Surene...

– Ja tri sata čekam da on stane. Dosta mi je igranja. Idem da spavam i do ujutru se neću pomeriti. Ako danas namerava da ode u grad, ići će, ali bez mene.

Nik je koristio poslednje rezerve strpljenja.

– Sve je ovo nesporazum, Surene. Možda nije loše da malo odspavaš. Onda ćeš shvatiti da se ništa strašno nije dogodilo. U stvari, dogodilo se nešto neopisivo lepo.

– Tebi je lepo što sam prosuo gotov ručak! Teraš me gladnog da spavam.

Šta je tu lepo...

U tom trenutku priđoše Naa i Aab. Iako ljubazan, Aabov glas nije mnogo obećavao.

– Dok smo plovili, Naa je stalno zahtevala da stanemo. Bila je toliko uporna da sam je, na kraju, isključio. – On pogleda u Surena. – Mislio sam da se tebi žuri, zato sam brzao. Da ovde nismo izgubili toliko vremena, već bismo bili u gradu.

Nik i Suren se pogledaše. Bezočnost te tvrdnje pomogla im je da shvate situaciju. Aab jednostavno nije bio u stanju da prizna grešku. U njegovim razmišljanjima, takva mogućnost ni teoretski nije mogla da postoji. On je bio duboko ubeđen da greše samo ostali. Nik i Suren istovremeno oceniše da ne vredi nastavljati razgovor.

34.

Zua je intuitivno osećala da su se posle Ivorovog izlaska iz broda mnoge stvari izmenile. Iako još uvek ništa nije znala o onome što se dogodilo u unutrašnjosti letilice, bila je ohrabrena sigurnošću kojom je zračio.

– Bilo bi dobro da se svi prikupe oko kapsula kada budemo stigli – reče Ivor usporivši korak.

– Zašto?

– Deblokiraću ih istovremeno. Ne bih želeo da neko, ko se malo više udalji, doživi šok. Bolje da ih sve imamo na oku.

– Onda možemo da usporimo. Još je dosta rano. Sem toga, veoma sam umorna.

Zaustavili su se kod prvog zaklonjenog mesta. Posle nekoliko trenutaka Zua je već spavala čvrstim snom. Sedeći pored nje na toplom pesku, Ivor je još jednom preživljavao svoj ulazak u brod.

Čim je napravio prve korake prema unutrašnjosti, vrata su se za njim bešumno zatvorila. Iz zidova je zračila polusvetlost. Krenuo je niz hodnik na čijem je kraju treperio purpuran cilindrični predmet. Ivor je to shvatio kao poziv i hrabro se uputip prema njemu. Obreo se u velikoj, oktogonalnoj prostoriji, u kojoj je jedini prepoznatljiv oblik bio jedan stub. Sve ostalo što ga je okružavalo nikada ranije nije viđao i nije znao čemu bi moglo da služi.

Ivor je imao prilike da boravi u mnogim svetovima i da vidi ono što drugi nisu mogli. Sve iskustvo koje je sabirao tokom svog beskrajnog života, ostalo je nemo pred prizorom ispred koga se sada nalazio. On napravi još nekoliko koraka prema stubu, rešen da čeka. Vreme kao da se zaustavilo. A onda se, lebdeći na nekoliko metara od njega, pojavio predmet čudnog oblika. Ta stvar

je postepeno dobijala elipsastu formu. Tada se prvo začuo neki zvuk, a zatim je, menjajući intenzitet, počela da zrači svetlost u blistavim koncentričnim krugovima i jedva primetnim tonskim modulacijama. Ne razmišljajući mnogo, Ivor priđe bliže i vide da je stub postao providan. U njegovoj unutrašnjosti mogao je da vidi potpuno istu, samo smanjenu situaciju svega što se upravo odigravalo. Posle još jednog koraka, sve se ponovilo. Projekcija situacije umnožavala se poput lika između dva ogledala. Istovremeno, postajući još svetliji, cilindar se povećavao. Ni sam ne znajući zašto, Ivor zakorači prema njegovoj unutrašnjosti. Iznenađeno je zaključio da ne nailazi ni na kakav otpor. Osećao se vrlo prijatno, čak i u trenutku kada je počeo da gubi tlo pod nogama. Imao je utisak da mu se telo širi i da, nalik na balon koji se puni vazduhom, ispunjava čitavu prostoriju. Zatim se sve zavrtelo oko njega i Ivor oseti da gubi svest. Kada je ponovo došao k sebi, još uvek se nalazio pored stuba. Međutim, više nije bio sam. Tri bića pred njim, strpljivo su čekala da se pribere.

– Ja sam Senri Šiga – reče jedno od njih. – Ti se nalaziš na Feji. Ovaj punkt smo ostavili jer smo očekivali tvoj dolazak.

Brzim pogledom Ivor obuhvati trojicu Fejanaca. Kao da se ništa nije nalazilo ispod materijala kojim su bili prekriveni. Odmah je pomislio da je njihov sadašnji oblik samo privremeni ustupak njemu da bi lakše razumeo ono što sledi. Osetio je dematerizaciju svoga tela, kao i to da prisustvo Fejanaca prima čulima na sasvim drugi način. Oni nisu bili ni rezultat njegove uobrazilje, ni optička projekcija nekoga ko je davno nestao. Svakom ćelijom svoga tela registrovao je njihovo fizičko prisustvo. Mozak mu je radio grozničavom brzinom i Siga, koji je pratio tok njegovih misli, reče.

– Već si i ranije pretpostavljao da si na Feji, ali se nisi nadao da ćemo se sresti.

– Ali, vi odavno ne postojite. Sami ste poslali Uniji dokaz o svom nestajanju. Od tada ne postoji ni Feja.

– Feja i Astroazil su jedna planeta. One se prožimaju. Pričaću ti o tome dok se budemo kretali.

– Ne želim nikud da idem, dok ne saznam nešto više.

– Mi se već krećemo. Pogledaj oko sebe.

Odjednom, Ivor oseti da je u slobodnom prostoru. U magnovenju, ugledao je u dubini neku vodu i tri mala broda, a zatim, nešto dalje, kosmoplov koji je imao oblik čoveka. Milijarde galaksija koje su on i Senri Šiga prolazili ostajale su za njima, a svetlosti koje su ih osvetljavale, sporo do očaja, gubile su se na izvorima svojih nastajanja.

– Naša civilizacija je bila prva u svemiru – poče Senri Šiga. –Dugo smo

živeli u telima, čudili se onome što se događalo oko nas i otiskivali prema zvezdama, sve do krajnjih mogućnosti materije. A onda smo postali nemoćni, I naša superrazvijena tehnologija nije mogla dalje. Prodrevši u sve njene tajne, otkrili smo da je besmisleno ovladati njome. Vrteli smo se u krugu, sve dok nismo otkrili način prevazilaženja barijere dimenzija-prostor. Tada smo prešli u Afeju, u trenutku svemira iza njegovog kraja. Spoznali smo neshvatljivu igru prostora i njegovog začetka u spiralnim tokovima prema granici između Feje i Afeje. Kada se vratiš i rešiš tajnu Kristalne pustinje, ti ćeš dodirnuti supstancu večite ravnoteže...

U tom trenutku, pred tamom koja se nazirala u daljini, Ivor poče da zaostaje u letu. Trojica Fejanaca su već radosno uranjali u nju, kada je on prisilio svoje telo da eksplodira...

Ponovo se nalazio u brodu. Svetlucavi ovalni predmet je lebdeo nedaleko od njega. Pored stuba su se nalazili pokloni. Uzeo ih je i pošao prema izlazu iza koga je očekivala Zua.

35.

– Kada mislite da krenemo?

U stvari, pitanje je, bilo upućeno Aabu. Trebalo je na neki način od njega izvući pristanak da se ulazak u grad odloži za sledeće jutro. Suren je diplomatski postupao.

– Ovo i nije neko pogodno mesto – reče on lukavo. – Možda je bolje da se pre mraka približimo.

Aab nije lako odstupao. – Ti si nepredvidljiv, Surene.

Čas hoćeš jedno, a čas drugo. Šta fali ovom mestu?

– Pa, izgleda mi nekako isuviše otvoreno.

– Šta bi hteo? Hotel za prihvatanje neodlučnih učesnika regate. Ja ne idem odavde. Ovo je mesto sasvim dobro.

Suren rezignirano sleže ramenima.

– Kako hoćeš. Sigurno se neću odvajati od ostalih.

Mir je bio uspostavljen, ali diplomatsko zadovoljavanje forme ipak nije izbrisalo nelagodnost. Svi su osećali njeno prisustvo. Iz, na brzinu podignutog logora, nije se čula uobičajena živost. Takvo raspoloženje potrajalo je sve do zajedničke večere. Tada je, zahvaljajući Surenu i njegovim dosetkama, situacija postala nešto bolja.

Ujutru, Nik se vrlo rano probudio i pošao prema obali. Tišina zore i mirna površina vode uticale su na njegovo raspoloženje. Nemir koji je već danima

nosio u sebi, kao da je nestajao pred spokojstvom prirode koja ga je okružavala. Počeo je da razmišlja o svemu što se dogodilo. Izuzetno interesantne i neobične događaje, koji su ih pratili od početka regate, svi su primali kao nešto što dolazi samo po sebi. Niko nije pokušao da traži neke uzročne veze koje su sigurno postojale.

Za razliku od njihovog, Nikov način razmišljanja bio je dosta složen. Probleme je rešavao zahvatajući duboko u prošlost. Bio je uveren da se sve dešava u funkciji uzajamne povezanosti i da u tim geneološkim vodama treba tražiti ključeve za odgonetanje mnogih tajni. Davni početak slaganja mozaika događaja koji se odvija u sadašnjosti, samo je predigra za ono što će se dešavati posle toga. Prilikom donošenja zaključaka više pažnje je posvećivao njihovom odražavanju na ono što će uslediti nego na trenutna zbivanja. Vrlo često se tačnost njegovog načina razmišljanja potvrđivala tek posle izvesnog vremena. Zbog toga je doživljavao mnoge neprijatnosti i postajao sve zatvoreniji. Do sada svoja razmišljanja o događajima tokom putovanja nije nikome poveravao. Ipak, o svemu je imao već formirano mišljenje. Sada je mogao da bude siguran u to šta će se dogoditi ovoga jutra.

Udaljeni pljesak i koncentrični krugovi na vodi označili su da je graf počeo jutarnji lov. Još je bilo tamno i vidljivost nije prelazila nekoliko stotina metara. Pogledavši prema gradu, koji se nalazio negde iza zida od neprozirne izmaglice, Nik se u sebi pitao koliko će biti u pravu. Onda je začuo šum nečijih koraka. Bosih nogu, Arkom je tapkao po sitnom kristalnom pesku. Nik ga pomilova po glavi.

– Šta je, ne možeš da spavaš.

– Sanjao sam da me juri veliki graf. Dnevnik mi je pao u vodu i kada sam skočio da ga izvadim on me je pojurio. Probudio sam se u trenutku kada je hteo da me ujede za nogu. Pre toga je pojeo moj dnevnik.

Nik se nasmejao.

– Nije se baš najeo. Dnevnik ti je prilično prazan.

Poslednjih dana nisi bio vredan.

– Neću više da pišem.

– Hej, to je otkazivanje poslušnosti. Opravdavam Talu koja je odustala, ona je mala i teško joj je da zadrži pažnju na jednoj stvari. Ali, od tebe nisam to očekivao.

– Ti se šališ, a ja ovo ozbiljno kažem.

– Za odbijanje zadatka ide se na sud.

– Prestani da me zavitlavaš. Dnevnik ću baciti u vodu.

– Mislio sam da ćeš biti vredniji. Kada smo krenuli ovamo, svako je dobio

svoje zaduženje. Šta sada ovo znači?

– Nisam lenj, nije problem u tome.

– Pa šta se onda događa?

– Ti, Aab i Suren upravljate brodovima. Vilar, Korisa i

Naa se brinu o drugim stvarima.

– Sasvim tačno.

– Da li sam ja ikada pokrenuo motor, petljao oko goriva ili palio ultra zvučni rešo?

– To ne bi ni smeo da radiš. Opasno je. Za te stvari potrebno je dosta znanja.

– Neću to ni raditi dok ne porastem. Ali zašto onda Aab hoće da ja budem njegova olovka.

– Kako to misliš?

– Do pre dva dana on mi je stalno diktirao šta ću da pišem. Ja sam samo držao olovku. Na svakoj stranici bar pet puta sam morao da napišem njegovo ime. Onda sam uradio ovo – pokaza Arkom na svoj zavijeni kažiprst – i rekao da ne mogu više.

– Da, video sam zavoj. Mislio sam da si se povredio.

– To misli i Aab.

– I šta ćemo sad?

– On me je juče pitao kada ćemo da nastavimo. Rekao sam mu da me boli ruka.

– To je veliki problem. Treba da nađemo rešenje. Sve mi se čini da neke stvari sa ovoga putovanja ne treba zaboraviti.

– Slažem se. Sve je veoma interesantno. Nešto ću ti reći, ali da to ostane tajna.

– Slažem se – reče Nik.

– Ja sam nastavio – promrmlja Arkom zbunjeno.

– Sad baš ništa ne razumem. Šta si nastavio?

– Kada me niko ne gleda, ja na posebnoj traci beležim sve što se dogodilo. Onako, kako mislim da treba. Aab, ako hoće, može da piše sam.

– Izvanredno. Moram ti priznati da se nikada ne bih setio nečeg sličnog. Snašao si se na pravi način.

– Hoću da pišem o svima, a ne samo o njemu.

– Razumem. Već sam zaboravio ono što si mi ispričao. To ostaje naša tajna. Sada bi mogao još malo da, odspavaš. Čeka nas naporan dan.

Bez reči Arkom se okrenuo i pošao prema kampu. Bio je vrlo zadovoljan razgovorom. Pomislio je kako Nik ponekad ume da bude drug. Oslobodio se problema koji ga je mučio i ubrzo je ponovo zaspao. Traka sa dnevnikom nalazila se ispod njegove glave. Nije ni slutio šta će ona jednog dana predstavljati. Nik pogleda prema horizontu. Tokom razgovora sa Arkomom nije obraćao pažnju na okolinu. Izmaglica koja je odavno trebalo da se raspline, još se više zgusnula. Promene su bile iznenađujuće. Lep početak zore nestao je kao čarolija. Tamo, sa druge strane, vidik je bio potpuno zatamnjen. Grupa crnih oblaka koja se formirala u daljini, poče da se kreće prema njima. Još ne shvatajući da se sprema nepogoda, Nik začu potmulo brujanje, iz daljine. Na ulazu zaštitne kupole pojavila se Vilar.

– Šta se to čuje? – upita ona bunovno.

– Pozvao sam orkestar od nekoliko stotina astrofona da vam ulepšam buđenje.

Ona se kiselo osmehnu i još uvek sanjivih očiju pogleda prema nebu potpuno prekrivenom oblacima. Izgledalo je kao da se sastavilo sa površinom vode.

– Ovo mi se ne sviđa – reče Vilar. – Tvoj orkestar se približava.

Brzom uzlaznom linijom, tiho brujanje je počinjalo da prerasta u zviždanje, koje je sve manje bilo prijatno. Nik potrča prema brodovima.

– Pozovi Surena i Aaba da mi pomognu. Ovo će biti nešto ozbiljno!

Ona potrča prema njihovim kupolama i u tom momentu poče oluja. Dok su, Aab i Suren niz blago nagnutu obalu leteli prema brodovima, snaga vetra se naglo povećavala. Postavljajući nove vezove, Aab doviknu:

– Izgleda da je informacija o snazi ciklona na ovoj strani, jedini tačan podatak od svih onih koje smo dobili iz Info-centra.

Drhteći od napora dok je pritezao jake konopce od ekranita, Suren promrmlja.

– Nisu morali baš njega da izaberu.

– Ako su samo upola u pravu, svašta ćemo doživeti.

Kao da želi da potvrdi njegove reči, tog trenutka poče kiša. Padala je u gustim mlazevima, tako da se vidljivost smanjila na minimum. Niko od njih nije mogao da vidi susedni brod. Talasi su postajali sve veći i veći, postojala je opasnost da se preliju u kokpit. Snažan mlaz Nikovog reflektora jedva se probi do početka veza. Surena nije mogao da vidi. Svako dovikivanje postade bespredmetno, urlik vetra nije moglo ništa da nadjača. Aab dade Niku znak reflektorom da je za sada sve u redu.

Pod uraganskim naletima vetra, jedna zaštitna kupola na obali se podiže

sa tla. Arkom, Korisa i Vilar se baciše na nju, poklopivši je telima. Gubitak kupole bio bi katastrofalan. Kiša je sve jače padala a udari vetra dostizali ogromnu snagu. Niko nije mogao da pretpostavi koliko će sve to trajati.

A onda iznenada vetar promeni pravac. U strahovitim naletima podizao je visoke talase, koji su se valjali ka brodovima preteći da ih napune vodom. Kritičnost situacije još više poveća pucanje jednog od vezova na Nikovom brodu.

36.

Počeo je da duva topao vetar. Kada su se popeli na vrh brežuljka, Ivor i Zua ugledaše koloniju. Pre toga, ona je spavala više od dva časa. Kada se probudila, prekorno je pogledala u Ivora.

– Bilo bi bolje da si me probudio. Toliko toga treba da se uradi.

– Vrlo brzo ćemo stići – umirio je Ivor. – Odmor ti je koristio.

Uobičajena slika u koloniji gotovo ih je razveselila ovoga puta. Svi deportovani bili su na okupu. Ivor obuhvati pogledom teren na kome se nalazila kolonija i izabra jedno malo uzvišenje u sredini. Potom je iz ogrtača izvukao predmet koji je pokazao Zui prilikom izlaska sa broda, i postavio ga u vertikalan položaj. Vrh malog cilindra fosforescirao je narandžastom svetlošću, a kad su se začuli melodični zvuci svi deportovani počeše zainteresovano da prilaze. Bez reči su posedali u krug oko uzvišenja, uzbuđeno prateći svetlost i zvuk. Zua oseti da je nešto snažno privlači. Pošto je zaključila da ne može da se odupre, ona sede na tlo pored ostalih. Ivor je stajao sa strane pažljivo prateći reagovanja. Ubrzo su svi prisutni bili u čudnom transu, dok im se na licima ogledao izraz krajnje opuštenosti. Tihi i skladni zvuci koje je emitovao predmet sa fejanskog broda, bili su jedino što je narušavala tišina oko kolonije. Kada su prve zvezde zatreperile na nebu, Ivor poče da radi.

37.

Ulažući ogromne napore, Niku pođe za rukom da promeni prekinuti vez. Pri tom se pitao koliko nevreme već traje i da li će moći da izdrže. A onda se začu krik sa Surenove strane. Jedan veliki talas prosto je slistio Dž'nija sa palube i poneo ga prema stenovitom delu obale. Srećom, Korisa nije videla šta se dogodilo. Suren je bio čvrsto vezan za točak upravljača. Nošen pobesnelom stihijom, Dž'ni na zapenjenoj kresti projuri pored Nikovog broda. Izuzetno spretan i snažan na suvom, u vodi je bio bespomoćan. Do

vrhova stena, oštrih kao noževi, ostalo je još dvadesetak metara. Katrastrofa je bila neizbežna.

U magnovenju, kroz uzane prolaze između mlazeva kiše koje je počinjala da slabi, Nik ugleda Aabov skok. Rizikujući život, on je skočio u vodu. U dva snažna zamaha, vešto je uhvatio Dž'nija za prednje sisaljke i čvrsto ga stegao rukama. Ali talas je nastavio da ih nosi prema stenama. Sada je opasnost pretila obadvojici.

Međutim, Aab je bio nepredvidljiv. U trenutku najvećeg divljanja stihije, pošlo mu je za rukom da se jakim ekranitskim vezom veže za brod. U međuvremenu, dojurio je i Suren, koji je uspeo da se raspetlja. Povukao je ekranitsko uže i Aab i Dž'ni su se našli u bezbednosti kokpita.

Onda je nepogoda počela da polako popušta. Dok su se grejali na prvim zracima četiri sunca koji su probijali put kroz oblake, Naa ih je pozvala na toplu reu. Još mokri, seli su pored srušene zaštitne kupole. Korisa je držala Dž'nija u krilu i brisala mu slepljeno krzno. Još uvek je drhtao od pretrpljenih strahota. Pripadnici njegove vrste voleli su vodu samo u čaši. Površina triangla se smirivala, a nešto kasnije magla se potpuno podigla. Nik jedini nije bio iznenađen kada je video da je grad nestao! Ostali nisu mogli da se povrate od iznenađenja. Aab, koji je ponovo bio u svom normalnom raspoloženju, besno uzviknu:

– Ovo je Surenova krivica. Da se nismo besmisleno zadržavali, juče smo mogli da stignemo do ulaza.

Suren proguta zalogaj.

– Kako si mogao da uđeš u nešto što ne postoji.

– Ali, grad je juče postojao. Svi smo ga videli.

– Onda treba da mi budeš zahvalan. Ako ga je bilo, a sada ga nema, ni ti ne bi bolje prošao. Da si juče stigao do grada, danas ni tebe ni bi bilo. Vidiš li kakvu sam ti uslugu učinio.

Nik reši da prekine ovu apsurdnu raspravu.

– Nemojte se uzbuđivati. Grad će se opet pojaviti.

38.

Približavala se zora kada je Ivor završio posao. Onda je bacio pogled na nemi krug deportiraca. I dalje su sedeli nepomični i omamljeni zvukom koji je ispuštao mali predmet sa fejanskog broda. Od njegovog blagotvornog dejstva očekivao je veliku pomoć i nije mu mnogo trebalo da shvati kako funkcioniše. Aparat se pokretao dejstvom moždanih impulsa koji su emitovali želju, a onda je morala da se kreće u granicama etičkih normi koje je Unija prihvatila.

Kada su mu Fejanci objašnjavali način na koji može da se koristi njime, savetovali su mu da bude veoma oprezan. Ipak, sama činjenica da su aparat prepustili Ivoru, govorila je o bezgraničnom poverenju koji su imali u njega.

Kada je završio sve što je trebalo da uradi sa kapsulom Ivor se vrati u krug deportiraca i sede da sačeka zoru. Očekivao je da će posle buđenja biti u mnogo boljem stanju i da će, bar donekle, moći da organizuju svoj život. A pred njim je bio još jedan zadatak: da reši zagonetku Kristalne pustinje. Sećao se svojih ranijih odlazaka na to mesto.

Kada ga je prvi put uhvatio mrak u Kristalnoj pustinji, primetio je bogatstvo života u toku noći. Dugo i naporno je razmišljao o rešavanju problema i o ograničenom vremenu koje je imao na raspolaganju. Određeni položaj četiri sunca, od koga je očekivao da mu uglom svetlosti koju su bacali ukaže na ključ zagonetke, trajao je samo nekoliko minuta. Njihovo kretanje nije mogao da zaustavi, a svu moć svoga zaključivanja morao je da sažme na sasvim određeni trenutak jednakih rastojanja od horizonta.

Iz razmišljanja ga je prenulo šuštanje kristalnog peska. Vetar nije duvao i nije mogao biti uzrok zvuku koji se nametao svojom jednoličnošću. Nije se radilo ni o razlici između dnevne i noćne temperature: Noć je poodmakla, a amplitude su bile gotovo neprimetne. Onda je, sagnuvši glavu na polusvetlosti astroazilske noći ugledao bezbroj sićušnih bića koja su se kretala u svim mogućim pravcima. Ipak, u njihovom na izgled haotičnom kretanju bilo je nekakvog smisla; osećalo se da ta bića rade organizovan posao.

Providan kristalan oklop na leđima, čija se spiralna arhitektura odvijala na desnu stranu, omogućavao je uvid u sastav njihove anatomije. Sa obe strane paralelne šupljine nalazili su se kanali sa pneumostomama na kraju, koje su služile i za disanje i za kretanje.

Bića su bila u grupama, u tačno određenom broju, a svaku grupu predvodio je jedan krupniji primerak. Sve što se događalo, bilo je podređeno njegovom opsluživanju; kada je to shvatio, Ivor se još više zainteresovao. U donjem delu predvodnikovog tela nalazio se veliki rezervoar za vodu, koju su svi besomučno skupljali. Male količine kondenzovane vode na kristalnim zracima peska, prenosili su do ovog živog i pokretnog skladišta ubrizgavajući je specijalnim sisaljkama ii predvodnikovo telo. Pogledavši malo pažljivije, Ivor je shvatio smisao tog postupka: oni su se plašili od dehidracije tokom dana, jer niko od njih nije imao organe koji bi mogli da zadrže vodu. Preko dana su se snabdevali iz zajedničkog rezervoara i na taj način štedeli energiju koja im je bila potrebna za ovaj mukotrpan noćni posao.

Ivor je razmišljao o životu koji je priroda, gotovo uvek, uslovljavala

zavisnošću. Krupniji primerak, koji se u odnosu na druge veoma sporo kretao, izborio se za svoj opstanak „rezervoarom" za tečnost, koja je bila neophodna drugima za život. Možda je u svemu tome bilo neke ravnoteže koja je opravdavala ovakav odnos, i možda je ta zavisnost bila samo faza u evoluciji, ali ova asocijacija je u takvim uslovima izvanredno funkcionisala. Njihove međusobne odnose priroda je regulisala nekim prednostima, vodeći pri tome računa da niko ne dobije suviše.

Ivor je imao prilike da vidi i mnogo komplikovanije primere zajednica, ali ovo je bio očit primer dopunjavanja u okviru jedne vrste. Davno zamišljenom igrom prirode, i krupniji i sitniji primerci ovih pustinjskih stanovnika činili su, u stvari, jedno biće. Interesovalo ga je da sazna šta oni misle o teme. Ranije je imao prilike da se uveri da svaki živi stvor misli da je apsolutno kompletno biće.

Rešio je da napravi jedan eksperimenat. Sagnuo se i dohvatio jedan krupniji primerak. Stavio ga je iza sebe i počeo da posmatra šta će se dogoditi. Panika koja je nastala u redovima sitnijih primeraka, trajala je veoma kratko. Čim su shvatili da se dogodilo nešto nepredviđeno, nešto što može da im ugrozi život, okupili su se u krug. To je ličilo na neku vrstu savetovanja i Ivor se nehotice saže ne bi li čuo šta se dogovaraju. Odmah se nasmejao na taj svoj postupak, jer ako je i postojao neki način sporazumevanja između tih bića, on u svakom slučaju nije mogao da ga čuje.

Spojivši se sisaljkama za ubrizgavanje vode, bića napraviše savršeni krug koji se blago talasao, prateći smer njihovih spiralnih oklopa. Ivor je sve pažljivo posmatrao. Na njegovo čuđenje, ubrzo se smer talasanja kruga usmerio u pravcu dva primerka koja su mu bila najbliža. Jedan od njih poče da se smanjuje, a drugi da se povećava. Ta transformacija trajala je sve dok se potpuno nisu pretopili jedan u drugog i dok prvi nije dostigao veličinu prethodnog vođe. Ivoru tek sada nije bilo ništa jasno. Ovakav način borbe za opstanak nikada ranije nije video. Vođa, sada već potpuno formiran i zauzet završnom redukcijom svojih organa, poče da prima vodu od ostalih. Sve je trajalo veoma kratko vreme. Ivor reši da nastavi sa eksperimentom. Prethodnog vođu, koji se još nalazio iza njegovih leđa, spustio je ponovo među ostale. Po već ustaljenom redu, obrazovan je krug i poče talasanje. Vođe su bile jedan do drugog. Prvi poče da se smanjuje, a drugi je u međuvremenu povećao spremište za vodu. Onaj koji se smanjivao, prekinuo je lanac kada je dostigao veličinu ostalih. Ivor zaključi da je to bio samo rutinski postupak predviđen za slične situacije. Ovi pustinjski stanovnici bili su vrlo žilavi i spremni da prežive u surovoj sredini koja ih je okruživala...

Ivor se prenu iz razmišljanja. Zora je bila na pomolu.

39.

Šaloh poče da usporava. Na ekranu se videla velika lopta, uz osam manjih koje su je okružavale. Astroazil je po tome bio jedinstvena planeta. Njegova sunca i meseci, pravilno raspoređeni, kretali su se u različitim smerovima. Zbog manje udaljenosti, izgledalo je da se meseci kreću brže i to se golim okom lepo videlo.

Kompjuter poče da emituje podatke i cifre potrebne za sletanje. Šaloh odabra mesto nedaleko od kolonije, koje je bilo zaklonjeno jednim uzvišenjem. Brod je automatski preuzimao sve potrebne mere bezbednosti. Kvar na kapsuli i razlog za slanje signala mogao je da ima sasvim banalne uzroke, ali opreznost nikada nije bila naodmet. Šaloh je pretpostavljao da je neko od deportiraca slučajno, nepažnjom oštetio kutiju. Niko od njih ne bi bio sposoban da to svesno uradi.

Da se nije bližilo vreme definitivnog premeštanja Kolegijuma, on bi, verovatno, nekome drugom prepustio ovaj zadatak. Kontrola se, uglavnom obavljala bez sletanja, a i transportni brodovi koji su često dolazili vršili su je svaki put.

Brod se mekano dočeka na ruke i Šaloh sačeka da prođe obavezno vreme ispitivanja. Pošto nikakve opasnosti nije bilo, u blizini, vrata se otvoriše. On uze oružje, duboko udahnu svež vazduh i pođe prema koloniji. Čim je prešao najvišu tačku uzvišenja, Šaloh u daljini ugleda grozdove kapsula. Na prvi pogled sve je izgledalo normalno i on nastavi da se približava. Ali ubrzo zatim, sve u njemu poče da zvoni na uzbunu.

U koloniji se nije nalazio ni jedan deportirac. Kapsule su bile prazne. Kako je moguće, pomisli Šaloh, da sam uhvatio samo jedan signal, kada se ovde događa nešto sasvim ozbiljno. Činjenica da su kapsule bile prazne govorila je o smišljenom postupku, koji nikako nije mogao da koristi Kolegijum. On izvadi oružje i nastavi da se približava mačjim korakom. Kretao se vrlo meko, nije postojala opasnost da ga neko primeti. Znao je da deportirci nisu naoružani i da ovde nisu ni mogli da dođu do oružja, ali pažnja mu, ipak, nije popuštala.

Malobrojni kolonisti, koji su se nalazili na drugoj strani, nisu imali nikakvog interesa do dolaze ovamo, a postojao je i problem neprelaznih brana.

Šaloh prebroja kapsule. Bilo ih je oko stotinu. Broj je bio impozantan i izazivao je poštovanje. Kutija prve kapsule do koje je došao, bila je nasilno otvorena. Ona je poslala signal. Na svima ostalima nisu se primećivali znaci

nasilnog otvaranja. Lice koje je to uradilo, posedovalo je i ključ i šifru kojom se sprečavalo slanje signala. Sveži tragovi mnogobrojnih stopa oko kapsule, govorili su da se to nedavno dogodilo. Verovatno, samo pre nekoliko časova. To je značilo da su deportirci prethodno obezbedili sigurnije mesto boravka i da je cela akcija dobro smišljena i sprovedena. Morao je što pre da otkrije ko se krije iza toga. Sistem obezbeđenja koji je Kolegijum do detalja razradio, dobio je negde opasnu pukotinu. Šaloh pomisli da bi bilo pametno da odmah izvesti o svemu što je video i da pozove pomoć. Odustao je u poslednjem trenutku, jer nije imalo smisla na taj način izgubiti stečenu prednost. S obzirom na njegovu opremljenost i spremnost da u borbi upotrebi sva dozvoljena i nedozvoljena sredstva, brojna premoć astroazilaca nije ga plašila.

Prvo je trebalo otkriti inicijatore celog poduhvata. Oni su predstavljali jedinu pravu opasnost i njihovo pronalaženje bilo je prioritetni zadatak. Iznenada je osetio da ga neko posmatra. Rafal iz Šalohovog neutralizatora bio je već na pola puta, kada je on završio okret. Taj način ispaljivanja zahtevao je izuzetnu izvežbanost i reflekse. Među onima koji su to mogli da izvedu, Šaloh je bio najbolji.

U trenutku je procenio čoveka koji je stajao u podnožju uzvišenja. Bio je veoma visok, sa dugom zlatnom kosom, ogrnut providnim ogrtačem. I sa te udaljenosti, prepoznao je Ivora. Osim boje kose, na njemu se za sve to dugo vreme ništa nije promenilo. Setio se da je njihovo poznanstvo imalo neobičan početak, a po svemu sudeći, ni kraj neće biti drugačiji.

I ako je o Ivoru razmišljao već u prošlom vremenu, ništa se nije dogodilo. Smrtonosni zrak iz njegovog neutralizatora promeni putanju pred Ivorom i izgubi se prema horizontu. Izuzetno dugo radio je na usavršavanju svog oružja i znao je da u svemiru ne postoji zaštitno energetsko polje takvog intenziteta koje ono ne bi moglo da probije. Brz kao misao, on pojača snagu neutralizatora i još jednom opali. Ali, uzalud. Ivor je još uvek stajao neozleđen, čak je počeo da se smeška. Šaloh vrati oružje u futrolu. Bilo mu je jasno da taj način nije efikasan. Istovremeno, on oseti nailazak emotivnog stanja, koje je u ovom trenutku najmanje želeo i očekivao. To je bio čist i nepatvoreni strah. Poslednji put osetio ga je tako davno da se više nije ni sećao tog događaja.

40.

Posle mučne tišine, glasom koji je i sam jedva prepoznao, javi se Aab:

– I, šta sad? – upita on.

Niko mu nije odgovorio. On to nije ni očekivao. Pitanje je postavio više sebi nego ostalima. Izraz na njegovom licu, karakterističan za situacije kada je mislio da ga neko navodi na nešto što se razlikuje od njegovih shvatanja, pomešan sa razočaranjem odavao je apsolutnu zbunjenost.

Aab poče da nabraja:

– Brana koja se sama otvara, kanali koji izgledaju kao da ih neko svakodnevno uređuje, čudna bova, pa Naaina transformacija i, na kraju, taj šašavi grad. Ovo što se događa nije normalno.

Dok je u početku gotovo šaputao, na kraju monologa Aab poče da viče. Osetio je da ga događaji prevazilaze, i budući da za to nije imao nikakvo prihvatljivo objašnjenje, počeo je da gubi sigurnost. On optužujući upre prstom na Surena.

– Šta bi se dogodilo da ovaj pametnjaković, sinoć nije izmislio da treba da pristanemo?

Suren se nije uzbuđivao.

– O tome smo već raspravljali. Činjenica je da je grad iščezao. Možda smo bili žrtve halucinacije.

– To ne dolazi u obzir. Ako ste vi podložni takvim situacijama, ja sigurno nisam.

Nik reši da se umeša.

– Da ponovim. Ja sam pomislio da će se nešto ovako dogoditi, Istina, tek pre zore, kada sam odšetao do obale. Nisam mogao da spavam.

– Kakve to veze ima sa nestankom grada. – Aab je bio uporan. – Možda si ga, komad po komad, sklonio iza brda.

– Stani, smiri se malo. Dozvoli da ti objasnim šta sam pomislio.

– Ja insistiram da mi objasniš šta se dogodilo s tim ruševinama.

Uprkos neprijateljskoj situaciji, svi se nasmejaše. Aab je potpuno izgubio kontrolu. Kada je smeh prestao, Nik nastavi.

– Bio sam na obali pred početak nepogode. Po mnogim znacima, predosetio sam da se nešto priprema. Posmatrao sam grad kada je sve počelo. Svi se sećate da ga prethodnog dana zbog jakih isparenja nismo jasno videli, Arkom, koji se takođe probudio, bio je pored mene. Malo smo razgovarali. Kada se on vratio pod kupolu, ponovo sam se okrenuo i tada prvi put posumnjao. Tik iza grada, ugledao sam četiri planinska vrha koja sinoć nismo videli. To je bilo vrlo neobično; onda sam se setio. Grad koji smo ugledali postoji, ali je mnogo udaljeniji od nas nego što smo mislili. Izuzetno jako nevreme koje smo doživeli, prouzrokovale su atmosferske promene na koje do sada nismo nailazili. Na barijeri isparenja, koja su mu prethodila,

projektovale su se konture grada i mi smo imali utisak da se on nalazi ispred nas.

– Zašto nam to nisi odmah rekao – upita Aab.

– Pa, posle svega onoga što je prešlo preko nas, gotovo sam zaboravio na to.

Tada Arkom reče nešto što je sve njih zapanjilo:

– Pre polaska na put, kada ste mi poverili vođenje dnevnika, želeo sam da naučim kako se to radi.

– Pa?

– Sada se prisećam nekih stvari koje mi onda nisu bile jasne.

Nesvesno, svi priđoše bliže dečaku. Važan što je u centru pažnje, on nastavi:

– Vrlo često sam odlazio u Info-centar i posmatrao trake iz raznih epoha Unije. Najviše su me interesovale one koje su snimane prilikom odlaska na nove planete i u toku njihovog upoznavanja.

– Kakve to veze ima sa gradom?

– Ako me budete prekidali, zaboraviću šta sam hteo da kažem – ljutnu se Arkom.

Nik očima dade znak da ga puste da priča.

– Naišao sam na jednu traku koja nije pripadala grupi u koju je klasifikovana. Niko nije znao da mi kaže odakle potiče. Nije odgovarala ni aparatima za reprodukciju. I onda sam...

Arkom zastade, oborivši glavu.

– Šta si onda uradio? – začu se sa svih strana.

– Poneo sam je sa sobom i izvadio iz kasete. Stavio sam je u analizator i uspeo da vidim jedan kanal. I to ne do kraja, jer je ušla Vilar, pa sam prekinuo. Isključio sam ton, ali traka je nastavila da se odvija. Kada sam kasnije hteo ponovo da je pustim, sve je bilo izbrisano.

– Kažeš da si na toj traci video nešto što ti nije bilo jasno. Da li bi hteo da nam kažeš o čemu je reč?

– To stalno i pokušavam. Video sam sve ovo; gotovo sve, osim nas i naših brodova. Sada sam u to sasvim siguran, jer je na traci bila i slika grada. Samo, niko nije pominjao Astroazil, a i ton nije bio mnogo jasan. Traku sam oštetio prilikom vađenja, ali čini mi se da sam čuo ime Feja.

Svi su se zgranuto pogledali. Davno, pre početka Unije, nagađalo se da je nekada, negde u svemiru, postojala civilizacija koja je bila na veoma visokom stupnju razvitka. U to vreme niko nije posedovao tehnologiju takvog nivoa da

bi mogao sa tim svetom da stupi u vezu. Saznanja o dalekim civilizacijama stizala su jedino preko traser-modula. Te mašine tada nisu bile ni mnogo sigurne ni pouzdane, a zbog težine pogonskog goriva imale su vrlo malo mesta za aparate koji su beležili podatke. Ipak, među informacijama koje su se vraćale, našla se jedna koja je izazvala pravu senzaciju. Doneo ju je modul koji je Unija poslala, ali je samo donekle podsećao na svoj uzor. Materijal od koga je napravljen i sve ostalo na njemu, bilo je nepoznato. Najveći umovi Unije prisustvovali su otvaranju. Unutra su našli objašnjenje za sve. Tako je ekranit prispeo u Uniju, a sa njim i prvi podaci o postojanju Feje i njene civilizacije. Međutim, u traser-modulu se nalazilo još nešto; upozorenje, koje je glasilo:

Mi odlazimo. Došli smo do kraja i prelazimo u prostore negacije. Prodirući u njih, odrekli smo se vremena, materije i života. Kada budete došli do igračaka koje ostavljamo, a još uvek ćete biti deca, pre nego što počnete sa igranjem, osvrnite se oko sebe.

Mi, Senri Šiga

Potpis na kraju upozorenja postao je sinonim za rađanje nove tehnologije ekranita, materijala koji je osećao i razmišljao. Unija je doživela buran razvoj i mnoge stvari su se izmenile...

Na pitanje koje je lebdelo u vazduhu posle Arkomovih reči, prvi je pokušao da odgovori Suren.

– Da li je moguće! Ne mogu da poverujem, iako to objašnjava mnoge zagonetke.

Naime, od trenutka vraćanja traser-modula, svaka veza sa planetom Fejom bila je izgubljena, uprkos bezbrojnim pokušajima da se s njomstupi u kontakt. Neki su bili motivisani osećanjem zahvalnosti zbog poklona koji je Unija dobila. Bilo je i drugih pokušaja, jer se pretpostavljalo da civilizacija koja raspolaže takvim materijalom kao što je ekranit, u svojim riznicama znanja ima i mnoge druge vrednosti.

Kasniji događaji u evoluciji Unije skrenuli su pažnju na druge probleme i pokušaji kontakta sa Fejom polako su padali u zaborav. Kada je Kolegijum počeo da vodi svoju politiku, svi napori usmereni su u drugim pravcima. Prostranstva koja je Unija obuhvatala zahtevala su maksimalno angažovanje i ona je sve više postajala ono što je od samog početka trebalo da bude. Ujedinjeni svetovi nalazili su svoje mesto u ogromnoj asocijaciji razumnih bića, a Međugalaktička banka saznanja postala je sabirni centar čije je blago svako mogao da koristi. Tada je došlo do prvih opstrukcija u savetu Unije. U samom njenom jezgru, osnovana je grupa koja je zastupala mišljenje da neka znanja ne treba svima da budu dostupna. Pozivajući se na raznolikost nivoa

civilizacija, zagovornici tog stava tvrdili su da je greška preskakati čitave faze u evoluciji jer to remeti prirodan način sazrevanja rasa. Iskoristivši nekoliko tragičnih sukoba između planeta na primitivnijem stupnju razvoja, ubrzo su stekli veliki broj istomišljenika i inicirali stvaranje Kolegijuma. Smišljenim akcijama Kolegijum je odmah počeo da preuzima funkcije Saveta, da bi posle njegovog gašenja postao moćan i zatvoren krug čije su se namere bitno razlikovale od ideologije Unije. To je izazivalo otpore, a rezultat je bio reaktiviranje već gotovo uništenog Astroazila i stvaranje logora za neposlušne.

Kolegijum je prerastao u simbol zla čiji je kraj bilo teško sagledati. U međuvremenu, Unija je polako gubila svoj prvobitni smisao. Novootkriveni svetovi, kojih je bilo vrlo malo, s obzirom na raštrkanost nisu mogli da pruže neki organizovani otpor, a ostali su prihvatili takvo stanje kao neminovnost koju nisu mogli da izbegnu. Organizovane migracije ogromnih razmera stavljale su ih u direktnu zavisnost od Kolegijuma i u takvim uslovima oni koji su se bunili bili su vrlo retki i uglavnom su završavali na Astroazilu.

S druge strane, priključivanje novih svetova Uniji, kojoj je ostao samo naziv, još je bilo u toku. U prvoj fazi posle pristupanja, novi pripadnici korišćeni su kao kolonisti na udaljenim i nenaseljenim planetarna. Izgovor je bio osvajanje novih životnih prostora i osvežavanje rasa, koje su u učmalosti gubile svoje osnovne genetske potencijale. Osnovni cilj celog poduhvata sastojao se u stvaranju izuzetno moćnog jezgra. Trebalo je da, posle pucanja slabog i prenapregnutog vezivnog tkiva Unije, ostane nepovrediv samo centar, koji je sačinjavao Kolegijum. Tako začeta civilizacija imala bi sve uslove za apsolutni primat, a njeni pripadnici bili bi moćni bogovi, večni u svojoj neuništivosti. Iako monstruozna, ideja nije bila nova, jer su u religijama mnogih planeta postojali slični primeri. Idilično tumačenje straha primitivnih razumnih bića od elementarnih nepogoda, ukazivalo je na potrebu stvaranja kulta bogova koji će ih štititi. Tu je i bila osnova svih dotadašnjih nesporazuma. Naime, Kolegijum je odmah uočio da „bogovi" nisu bili toliko besmrtni kao što su mislili, ali nije nameravao da propusti svoju šansu. Zato je zamislio sasvim različitu strategiju, ali do ovaploćenja te ideje trebalo je još mnogo vremena. U međuvremenu, tajnovitosti putanja svemirskih igara bile su nepredvidive...

Posle iznenađenja koje je izazvao Arkom, Aab je povratio svoj uobičajeni mir i počeo logično da razlaže činjenice.

– Ako je ovo zaista nekada bila postojbina Fejanaca, onda smo na tragu epohalnog otkrića. Pitam se da li smo dorasli događajima?

Vilar prebaci ruku Arkomu preko ramena i reče smireno:

– Ja ne osećam strah. Možda grešim, ali imam utisak da neko ili nešto od samog početka prati šta se događa sa nama.

– To je nemoguće. – Aab je bio kategoričan. – Do sada nismo nikoga sreli.

– Verovatno nisam bila dovoljno jasna – reče Vilar strpljivo. – Setite se samo poruke Senri Šige.

– Vilar je u pravu – upade Nik. – Sada sam potpuno siguran da se nalazimo na Feji, koju mi znamo kao Astroazil. Njeni nekadašnji stanovnici znali su da će se neko ovde obreti posle njihovog odlaska. Slučajno se dogodilo da smo mi stigli prvi. Bilo ko da je u pitanju, isto bi se dogodilo.

Naa, koja do tada nije učestvovala u razgovoru, oseti potrebu da se umeša.

– Nik je u pravu, ali greši u jednoj stvari. Zaboravio je koliko dugo je ova polovina planete služila kao deponija otpadnih materijala. Znači, i pre nas je neko već dolazio ovde. Međutim, ja mislim da je bila potrebna sasvim određena zrelost da se sve ovo pokrene. Ključ svega je način našeg razmišljanja. Niko pre nas, priznaćete, nije bio na toj lestvici razvoja. Zato ništa od ovoga što doživljavamo nije slučajno.

Aabu se nije svidelo što se on nije setio ovog jedinog logičnog objašnjenja. Odmah je reagovao.

– Dabome da nije slučajno. Ja sam predložio da krenemo na ovu polovinu Astroazila.

Suren ne izdrža.

– Možda si ti u nekoj tajnoj vezi sa Fejancima – rekao je izazovno.

– Naa ispravno razmišlja – pokuša Nik da izgladi situaciju. – Uzroci nekih događaja često su nedokučivi, a krajevi njihovih veza mogu se protezati veoma daleko. Mi sada držimo samo jednu nit. Predlažem da je bez ikakvog straha sledimo, vodeći računa o upozorenju koje nam je dato.

– Misliš da naše akcije treba da ograničimo na neki način? – upita Aab.

– Ne sasvim, ali pretpostavljam da ćemo sve više nailaziti na stvari koje nam neće odmah biti razumljive. Upozoreni smo da ćemo ovde stići kao deca, a ona vole da se igraju.

Nikove reči ostaviše dubok utisak na prisutne. Pomisao da su se našli na granici nečega što će možda prevazići njihova shvatanja prilično ih je uznemirila.

41.

Ivor poče da prilazi Šalohu. Pokreti su mu bili odmereni i miroljubivi.

Samo se vetar poigravao njegovom, zlatnom kosom. Kada se rastojanje između njih svelo na dužinu senke, Ivor se zaustavi i iz nabora ogrtača izvadi mali providni cilindar. Njegov vrh zasvetle i tihi zvuci dopreše do Šaloha. Više nije mogao da se pokrene, ali je sve video. Morao je da vidi.

42.

Ako su Nikove pretpostavke bile tačne, jedan od bočnih kanala vodio je do grada. Kada su rešili da krenu, planinski venac sa četiri karakteristična vrha, koji se nazirao u daljini, već je uveliko bio osvetljen sunčevim zracima. Brodovi su isplovili jedan za drugim.

Setivši se razgovora od prethodnog jutra, Nik pozva Arkoma i, praveći se da ima neki neodložan posao, zamoli ga da preuzme kormilo. Triangl je bio širi i nije postojala opasnost da dečakovo nevešto upravljanje ugrozi sigurnost plovidbe. Veoma polaskan, Arkom je sa ozbiljnim izrazom na licu krivudao brodom, trudeći se da što bolje savlada snažan otpor upravljača. Posle nekog vremena prilično je uspeo u tome i brazda broda, koji je plovio na začelju konvoja, postajala je sve ravnija.

Arkom je bio nežan dečak, velikih crnih očiju koje su žudno upijale svet oko sebe. Izuzetan osećaj za istraživanje izdvajao ga je od ostale dece, pa se i onda, kada je imao prilike za to, nije mnogo družio sa svojim vršnjacima. Najveći deo slobodnog vremena provodio je u prostorijama Info-centra, tragajući za podacima iz doba kada je Unija imala svoje regularne trupe.

Njihovo prisustvo u početku bilo je neophodno, one su se brinule o njenoj bezbednosti. To se događalo u najranijim periodima formiranja, a snažni otpori koji su se povremeno javljali zahtevali su energične mere. Radilo se o lokalnim sukobima, ali oni su mogli da uspore progres i Savet Unije bio je prinuđen da u te krajeve šalje specijalno obučene jedinice. Šarolikost kostima i naoružanja iz tog prelaznog perioda, na neki čudan način plenili su Arkomovu maštu. Proveo je mnoge časove u njihovom proučavanju i precrtavanju. Postao je pravi stručnjak za taj period istorije. Čak je izmislio i igru u kojoj je predstavnike jedne epohe suprotstavljao predstavnicima druge. Služeći se formulama koje je sam izmišljao i prilagođavao vremenskim razdobljima, uspevao je da predvidi ishode sukoba. Interesantne rezultate koje je dobijao beležio je i vremenom je to postala prava enciklopedija vojne strategije. Jednom prilikom pokazao je svoje zabeleške Niku i ovaj je bio zapanjen preciznošću i logikom Arkomovih bitaka na papiru.

Blagi povetarac, koji je u međuvremenu počeo da duva, ustalasa površinu vode i oteža upravljanje brodom. Povremeni jači udari vetra u bok skretali su plovilicu sa pravca, koji je Arkom sve teže održavao. Želeći da se

dostojanstveno povuče, dečak se obrati Niku s molbom da malo vremena posveti i vođenju dnevnika, a ne da ceo dan upravlja brodom. Isto tako ozbiljnim glasom, Nik mu reče da je upravo to hteo da predloži i zahvali se na pomoći. Obećao je da će mu sledećeg dana pokazati način za pokretanje motora, a zatim preuze kormilo. Aktivirao je bočne stabilizatore i elektronski spinaker; brod se odmah umirio.

Tišinu jutra narušavali su samo udarci talasa o pramac. Nik ih je sekao po dijagonali. Pošto su Suren i Aab dosta odmakli, on poveća brzinu. Približavajući se Surenovoj krmi, primeti kako je ovaj iznenada promenio pravac i pod uglom od devedeset stepeni skreće sa kursa plovidbe. Zabrinut, Nik pogleda kroz dvogled, a zatim se nasmeja. Suren je sedeo na nogostupu broda, neposredno pored upravljača. Jednom rukom držao je kutiju sa hranom, a drugom otvorenu knjigu. Sa tolike udaljenosti Nik nije mogao da ustanovi čemu je poklanjao veću pažnju, ali na upravljanje brodom sigurno je zaboravio. On pritisnu sirenu, a Suren se trže i vrati u brazdu koju je Aabov brod ostavljao za sobom.

Približavali su se sredini triangla. Pošto nigde nisu videli bovu, pokušaše da pronađu neku drugu oznaku. Aab pokaza rukom prema suprotnoj obali, na kojoj se nalazila velika vertikalna ploča. Počeli su da joj se približavaju i oznake su postajale sve vidljivije. Kada su pramcima dohvatili senku koju je ploča bacala na površinu vode, ona se automatski osvetli.

U gornjem desnom uglu svetlucao je detaljan plan grada. Ispod njega nalazila se legenda sa namenom i nazivima ucrtanih objekata. Neobični nazivi izazvaše njihovo interesovanje. Neki pojmovi im nisu bili jasni. Na kraju, napisan izrazito krupnim slovima, stajao je natpis: Mesto tihog nestanka. Prema planu, taj objekat bio je veoma veliki. Nalazio se na samom ulasku u grad.

Neodlučnost pridošlica prekinu upozorenje, koje se tog trenutka pojavi na levoj strani ploče. Inače, ona je lebdela u vazduhu bez ikakve čvrste veze sa tlom. Natpis ih je upozoravao da sačekaju dolazak pilota.

– Ne razumem zašto bilo koga moramo da čekamo – ne izdrža Aab. – Iz plana se sasvim jasno vidi kojim pravcem treba da krenemo. Nema smisla gubiti vreme. Pilot koga čekamo može da zakasni samo nekoliko hiljada godina.

Između dva zalogaja, Suren glasno reče ono što su u tom trenutku svi mislili.

– Bez obzira koliko će to trajati, pametnije je da sačekamo.

Baš tada Heri, koji je obično sedeo pri vrhu jarbola, iznenada uzviknu.

– Na metar ispod površine, zdesne strane, kroz vodu nam se približava

neki loptasti predmet.

Svi krenuše na tu stranu i brodovi se nagnuše. Dž'ni se jedva zadrža da ne padne u vodu. Aab je munjevito uključio odbrambena polja.

– Valjda nisu torpeda – našali se on.

Bez obzira na sve, mere opreznosti bile su potrebne i on ih je brzo sproveo. Sada su već sasvim jasno videli tri metalne lopte, koje su se približavale brodovima ostavljajući za sobom paralelne brazde. Kada su se našle na granici zaštitnog polja, za trenutak su se zaustavile, a zatim je, na opšte zaprepašćenje, snažni odbrambeni sistem oko plovilica nestao u trenu. Niko osim Aaba nije reagovao; on brzo priskoči starteru i pokuša da upali motore. Istovremeno, bočnim sidrima zahvatio je oba susedna broda.

Suren i Nik su razumeli njegovu nameru, pa se i oni okrenuše motorima svojih brodova. Osim karakterističnog zvuka prilikom davanja kontakta, ništa drugo nije se čulo. Vilar nagonski zgrabi Arkoma i povuče ga u unutrašnjost kabine. Međutim, nije bilo razloga za paniku.

Uz sasvim tiho zujanje, kugle izroniše i priđoše brodovima na metar rastojanja. Rasporedile su se tako da se ispred svakog pramca nalazila po jedna. Zujanje se pojača, a Aabova bočna sidra vratiše se na svoja mesta. Zatim brodovi polako krenuše u koloni; energija kojom su kugle zračile, pokretala ih je prema kanalu sa leve strane ploče. Piloti su bili stigli i svima je laknulo zbog toga.

Odmah po ulasku u kanal, pejzaž se promenio. Uređena obala govorila je o tome koliko su nekadašnji stanovnici voleli vodu. Do nje su stizali preko niza različito oblikovanih platformi. Projektovan od tankog, gotovo prozirnog materijala, lelujale su se nad površinom vode kao nežni vodeni cvetovi sa velikim ružičastim laticama. Između njih bio je podignut impozantan broj drugih objekata, čiju je namenu bilo teško protumačiti. Opšti utisak govorio je o shvatanju neminovnosti druženja sa vodom i njenim izvorima života. Arhitektura obale asocirala je na prefinjenost i maksimalno brisanje psiholoških barijera između dva različita elementa. Bila je suštinski funkcionalna i plenila jednostavnošću praćenja prirodnih zahteva ambijenta. Niko do tada nije imao prilike da vidi jednostavniji i savršeniji spoj kopna i vode.

Aab koji je mnogo putovao, ovoga puta bio je iskreno zadivljen.

– Do sada sam mislio da lepša obala od prirodnog i peskovitog žala ne može da postoji – reče on.

Naa nastavi njegovu misao:

– Izgleda da je nadgradnja prirode ovde bila uobičajena pojava. Način na koji je to postignuto, izaziva poštovanje. Kakvi li su to ljudi bili?

– Sudeći po onome što smo do sada videli, bitno su se razlikovali od nas.

– Ono malo što znamo o Fejancima, nije dovoljno da se steknu neki određeni utisci. Ipak, njihovo nestajanje, obavijeno neprozirnim velom tajne, nije svojstveno ljudskoj prirodi, – nastavi Naa zamišljeno. – Možda bi objašnjenje za njihov odlazak mogli da tražimo u specifičnoj filozofiji prevazilaženja uobičajenih formi življenja. Dok smo se mi bavili usitnjavanjem materije i prodiranjem u njenu suštinu, pretpostavljam da je njih najviše interesovalo vreme.

– U nečemu si u pravu – umeša se Nik u razgovor. – Sve što smo do sada videli, govori o monokulturnoj tehnologiji. Imam utisak da su njihovi putevi saznavanja bili obrnuti našim; jednostavno ostvarili su sintezu materije kojom su mogli univerzalno da se izražavaju. Pomislite sa koliko se miliona različitih materijala mi služimo, kakvo je to gubljenje vremena i energije. Mislim da su se oni rado oslobodili tog balasta.

Nikove reči ostaviše dubok utisak na prisutne, a onda im pažnju privuče grad koji se pojavio pred njima. Sada je bio stvaran i opipljiv. Na prvi pogled shvatili su varljivost jučerašnjeg utiska. Grad je bio mnogo manji nego što su očekivali. Vešto vođeni mehaničkim pilotima, brodovi su lako uplovili u male niše doka, koje kao da su za njih bile pravljene. Iz zidova su se pojavili vezovi i čvrsto prihvatili sve tri plovilice. Pridošlicama to odmah pade za oko. Ovde se sve dešavalo obrnuto od onoga na šta su bili navikli: obala se vezivala za brodove.

43.

Na putu za Kristalnu pustinju, Ivor prođe pored nepomičnog Šaloha, čiji se izraz na licu postepeno menjao.

44.

– Sada moramo biti oprezni – reče Nik. – Pre ulaska u grad ne smemo da zaboravimo na dve stvari. Prvo, pretpostavljam da ćemo od sada nailaziti na mnoge stvari koje se razlikuju od našeg načina razmišljanja. Drugo,kadgod budete u nedoumici kako da postupite, setite se upozorenja da ćemo ovde stići kao deca. To nam je dosta slikovito rečeno, ali, čini mi se, sa puno razloga.

Svi se složiše, osim Aaba.

– Ne vidim zašto bismo bili inferiorni pred nekim prepotopskim tipovima za koje se zaboravilo i da su postojali.

– Zbog takve uobraženosti mnogi su sve gubili – reče na to Nik.

Vilar se namršti.

– Šta ti to vidiš – reče ona – što mi nismo u stanju da vidimo. – Pogledaj oko sebe. Istina, neki projekti su prilično čudno izvedeni, ali to je sve. Aab je u pravu. I mi smo nešto naučili. Uostalom, njih ko zna već koliko dugo nema.

– U tome i jeste problem. Sama činjenica da smo mi ovde a da njih nema, podseća me na priču o velikoj i raskošno uređenoj sali iza koje se nalazila druga, manja i neugledna prostorija. U njoj nije bilo ništa osim jedne sveće.

– Budi malo jasniji. U čemu je stvar?

– U sveći. Ona je osvetljavala put prema trećoj prostoriji.

– I?

– Ništa više. Sve ostalo je stvar izbora. Neki su se vraćali u raskošno uređenu salu, a neki su uzimali sveću i odlazili dalje.

Heri, koji je posle dužeg vremena provedenog na vrhu jarbola prvi put stao na čvrsto tlo, dobaci.

– Mislim da sam razumeo. Nik hoće da kaže da smo mi u predvorju uma.

Svi se nasmejaše, ali taj smeh nije veselo zvučao.

Herijeva upadica mogla je da se shvati na više načina.

Na kraju, raspoloženje se ipak popravilo, a radoznalost ih je sve više obuzimala. Nalazili su se na pragu jednog od najznačajnijih otkrića otkako je Unija osnovana. Dok su koračali prema gradu, Nik se u mislima vratio u daleku prošlost...

I ranije se nametala ideja o osnivanju Unije, međutim svi pokušaji su propadali. Do četrnaeste epohe, najdublji razlozi bili su u besmislenim ratovima koji su trajali u nedogled i završavali se bez pobednika. Onda su se pojavili šestidi. Oni su doneli svoju kulturu i izbrisali potrebu fizičkog uništavanja protivnika. Posle njih, naišao je period haosa i to je dovelo do uništavanja mnogih svetova. Neki, kao Astroazil, pretvoreni su u prava ekološka groblja. Tek u petnaestoj epohi, koja je protekla u znaku demografskih eksplozija, shvaćeno je da više ne treba iskušavati granice razuma. Oni koji su prisustvovali prvom savetu Unije ušli su u legendu, a cela zamisao je ubrzo pokazala svoju opravdanost. Jedna za drugom, mrtve planete vraćene su u život, a sa njim su se otvarale mogućnosti za osvajanje novih prostranstava. Vremenom se Unija toliko proširila da su je mnogi identifikovali sa svemirom.

Na tolikoj površini morala je da postoji pukotina i ona se pojavila u obliku Kolegijuma. Sve dok nije došlo do devijacija u njegovom delovanju, on je bio važna spona u mašineriji Unije koja se, već tada, kotrljala po inerciji. Ali ni

Kolegijum nije bio u stanju da zaustavi njeno širenje; mogao je samo da skrene njene tokove prema davno zaboravljenim počecima. U krajnjoj liniji, tomu je i bio cilj. Srećom, još uvek nije javno istupio sa svojim planovima, a o onim malobrojnima koji su ga prozreli, nije se ništa znalo. Unija je živela svoj život i, uprkos žestokim otporima Kolegijuma, počelo je naseljavanje Astroazila. Kolegijum je na kraju popustio, računajući da do njegove završne akcije nije preostalo mnogo vremena. Računali su takođe, na zagađenje jednog dela planete i velike brane i zidove.

To je, otprilike, bilo ono što je Nik znao...

On i njegovi drugovi prešli su pola rastojanja do grada, a Nik je sve intenzivnije mislio o onome što ih očekuje. Veliki deo svoga prosperiteta Unija je ostvarila zahvaljujući ekranitu koji je davno stigao sa Feje. Mogućnost da naiđu na nešto što je još vrednije od njega, sada im je bila nadohvat ruke.

45.

Ceo predeo Ivor je nazvao Kristalna pustinja. Kilometrima od mesta sa koga ga je prvi put ugledao nije se ništa nalazilo. Velika površina, pravilnog oktogonalnog oblika iprekrivena najfinijim kristalnim peskom, bila je oivičena planinskim lancima. Dijagonalno razmešteni u odnosu na pravac izlaženja četiri sunca, nalazili, su se četvoroglavi planinski vrhovi. Svi su bili iste visine.

U centru pustinje nalazio se visok stub, takođe sa oktogonalnom osnovom. Bio je izrađen od jednog komada kristala tamnozelene boje, čiji se intenzitet prema vrhu postepeno smanjivao. Kada je pažljivije proučio ceo teren, Ivor dođe do zaključka da je ceo predeo nekada bio podvrgnut tektonskoj kontroli. Bio je iznenađen, jer se to naučno otkriće tek odskora primenjivalo. Ovde sigurno niko nije vršio eksperimente, a sadašnja konfiguracija tla datirala je ko zna od kada.

To je bio njegov prvi susret sa nečim što nije očekivao na Astroazilu. Od podnožja najbližih uzvišenja do stuba u centru trebalo mu je više od dva časa hoda. Prešao je to rastojanje i zastao nedaleko od stuba. Kao i svi predmeti na Astroazilu, i on je u doba četiri sunca davao četiri senke, podsećajući na veliki cvet sa zelenim tučkom u sredini.

Svetlost četiri sunca, koja se prelamala kroz oktogonalnu sfumatičnu prizmu, davala je veoma interesantne efekte. U toku kretanja sunaca utisak se menjao, a krug koji su senke pravile postajao je sve veći i veći. U jednom trenutku, pred sami zalazak, senke su prekrile celu Kristalnu pustinju i tada je

Ivor prvi put osetio ono što je kasnije nazvao njenom tajnom. Imao je utisak da se sve oko njega kreće, a šarenilo boja iščezava, sve dok se nisu spojile u jednu jedinu boju, koja mu je bila nepoznata. Ubrzo zatim, sunca su nestala iza horizonta, a čarolija je prestala.

Kasnije, kada je o svemu razmišljao, Ivor je shvatio svoju grešku. Zašto – pitao se on – ne bi mogla da postoji boja koju ne poznajemo. Odavno mu je bilo poznato da su granice saznanja rezultat trenutne nemoći da se ide dalje. Čitava noć prošla mu je u razmišljanju i jedva je sačekao jutro da se vrati na isto mesto. Međutim, zaboravio je da je jučerašnji dan bio poslednji iz Perioda četiri sunca. Situacija je sada bila drugačija, a igra svetlosti oko stuba obična i bez ičega zagonetnog u sebi. Znači, trebalo je sačekati ponovni dolazak istog perioda, jer se efekat koji ga je uzbudio događao samo tada.

Sledećih dana obilazio je pustinju po njenom obimu; kretao se po prevojima uzvišenja koja su je okružavala. Približivši se jednom četvoroglavom vrhu, primetio je nešto što nije mogla biti slučajnost: na jednoj njegovoj strani nalazila se ravna kristalna ploča, usmerena prema stubu u centru pustinje. Kada je izmerio nagib, ustanovio je da su ploča i stub u tesnoj vezi. Isto se ponovilo i na ostalim vrhovima: na svakom se nalazila identična ploča, sa sasvim određenim uglom nagiba. Daljim preračunavanjem, Ivor je došao do zaključka da ploče prelamaju sunčeve zrake i da se oni sastaju u žiži, u sredini oktogonalnog stuba.

Sve se to događalo u jednom vrlo kratkom vremenskom periodu, neposredno pred zalazak sunaca. Ivor je bio ubeđen da to ima neke veze sa sudbinom deportiraca i rešio je da sazna šta je posredi.

46.

Prema gradu vodila je staza, sa obe strane oivičena niskim zidom na kome su se nalazih rukohvati. Čim su stupili na nju, počela je da se kreće. Pošto se na njoj nisu videli nikakvi spojevi, došli su do zaključka da je staza kompaktna i izlivena iz jednog komada. Od trenutka kada su stali na nju i uhvatili se za rukohvat, počeli su da se kreću naviše, sve dok se nisu obreli na travnatoj uzvišici sa koje su mogli da vide grad. U stvari, samo skup objekata podignutih u krug oko ovalne horizontalne ploče trga. Konfiguracija terena na kome su bili podignuti, podvrgnuta tektonskoj kontroli i oblikovana u ogroman amfiteatar u sredini, govorila je o neizmernoj veštini starih graditelja. Ceo trg sa arboretumom u sredini lagano je rotirao. Povezani sistem fontana, čiji su mlazevi visoko izbijali, uticao je na mikro-klimu mesta. Zahvaljujući strujanju vazduha, iznad pridošlica lebdele su raznobojne providne lopte. U ovom trenutku njihova namena nije im bila jasna.

Monokulturna tehnologija i promenljiva geometrija objekata brisale su sve arhitektonsko-urbanističke barijere i očigledno pratile raspoloženja nekadašnjih stanovnika. Zvuk vode iz fontana proizvodio je veoma neobičnu melodiju, koja je umirujuće delovala.

Oni počeše da se spuštaju prema trgu, tražeći očima Objekat za tiho nestajanje. Prema očekivanju, ugledali su ga na samom ulazu. Nešto slično niko od njih nije video. Bio je tako lociran da nisu mogli da ga mimoiđu. Objekat, građen kao piramida, sa oktogonalnom osnovom uzdizao se visoko prema nebu. Bio je sasvim providan. Jarko crvena boja njegove osnove, finim sfumatom prelazila je u ružičaste tonove prema vrhu. U geometrijskoj sredini piramide, takođe providan, nalazio se zeleni cilindar veličine prosečnog ljudskog rasta. Kroz mali oktogonalni otvor na vrhu neprestano je izlazio pramen svetlozelenog gasa.

Obišli su ga nekoliko puta tražeći ulaz. Zbog neobičnog prelamanja svetlosti, gledajući spolja, nisu mogli da odrede koliki je unutrašnji prostor. U tačno određenim vremenskim razmacima, zeleni cilindar u unutrašnjosti pravio je po jednu četvrtinu kruga. Pri tome se pojačavao intenzitet svetlosti koju je zračio. Sudeći po veličini i mestu na kome se nalazio, ovo je morao biti centralni objekat u gradu. Međutim, samo posmatrajući ga, nisu mogli da dokuče svrhu njegove namene.

Kada posle dužeg traženja nigde nisu pronašli nešto što bi ličilo na ulaz, odlučiše da rešavanje zagonetke ostave za kasnije. Razočarana što ne može da uđe u tako lepu zgradu, Tala skide svoju signalnu narukvicu i ljutito je baci na providni zid. Uprkos očekivanju, ona ne pade na tlo. Svi su lepo mogli da vide kako stoji na mestu gde je dodirnula zid. Istovremeno, ubrza se rotiranje cilindra u centru. Zatim, na opšte čuđenje, zid poče da apsorbuje narukvicu i ona ubrzo prođe kroz njega i uđe u cilindar. Kada se našla u njegovom centru, brzina rotiranja prevazišla je mogućnosti ljudskog oka. Potom je sve stalo. Na mestu gde se nalazila narukvica, obrazovala se mala lopta tamnozelenog gasa, koja je krenula prema gornjem otvoru. Prvo sporo, a onda sve brže i brže. Uz slab prasak izletela je kroz otvor. A onda je neka svetlost obrazovala kalotu oko lopte i ona se izgubila visoko na nebu. Prizor je delovao i zastrašujuće i veličanstveno.

Tešeći Talu, koja je plakala zbog izgubljene narukvice, Nik pomisli šta bi se dogodilo da je neko od njih prišao zidu. Srećom, svoje saputnike na vreme je upozorio da budu oprezni.

47.

Četiri sunca bližila su se određenom mestu. Od tog trenutka Ivor se

pretvori u pažljivog posmatrača. Zraci sunca, spuštajući se prema horizontu, sve više su se približavali onom uglu u kome su se sticali samo određenog dana u godini. Rotiranje senki se pojača, a tlo polako poče da dobija onu čudnu, nepoznatu boju. Onda se formirao pravilan krug, a oko njega pramenovi ružičaste izmaglice. Uz otegnute i melodične zvuke oni počeše da se kovitlaju. Ubrzo su obrazovali dve vrste pravilnih oblika. Deblji i veći prstenovi, koji su, kako se Ivoru činilo, sadržavali veću koncentraciju izmaglice, zauzeše vertikalan položaj u odnosu na tlo. U tom trenutku, oktogonalni stub, u čijem je podnožju stajao Ivor, zažari se u sredini. Zraci sunca odbijali su se od površina uglačanih ploča na četvoroglavim planinskim vrhovima, a žiža odbijenih zraka nalazila se tačno u sredini stuba. Ta svetlost poče da pulsira. Cela okolina i tlo pod Ivorovim stopalima, koji je fascinirano posmatrao šta se događa, počeše da podrhtavaju istim tempom. Veliki prstenovi po obodu senke, u čijim su se centrima u međuvremenu formirali crveni diskovi, počeli su da sažimaju krug. Istovremeno se pojača vibriranje, a tihi i melodični ton pređe u urlik razarajuće frekvencije.

Ivor je imao utisak da se tlo pod njim pretvara u prah. Sve je pukiralo u divljem ritmu koji je on jedva uspevao da prati. Kada su krugovi, sa užarenim diskovima u centru, obrazovali oktoedar čija je strana bila jednaka visini stuba i kada je Ivor osetio da je unutrašnji naboj stvorenog energetskog polja već počeo da prelazi granicu njegove fizičke izdržljivosti, iznad vrha stuba poče da se obrazuje zelena kalota. Zatim nastade mir a sve bogatstvo svetlosti i boja poče da se uliva u nju. Brzina pretapanja bila je velika.

U tišini, Ivor zapanjeno nastavi da posmatra šta će se dogoditi. Kalota je neko vreme odolevala snažnom pritisku, a onda se na njenom vrhu pojavi ispupčenje koje je sve više nadimalo. Kada se opna potpuno istanjila, uz snažnu eksploziju oslobođena energija suknu prema nebu, u obliku izduženog cilindra. U deliću sekunde, pre nego što je dobio ubrzanje, Ivor u sredini cilindera ugleda nešto tamno kako pulsira u ritmu ljudskog srca.

Nekoliko trenutaka stajao je nepomično, razmišljajući o svemu što je video. Iako je pažljivo pratio svaki detalj, nije mogao da odgonetne šta sve to treba da znači. Nikakav signal, nikakav znak nije mogao da uhvati, koji bi mu pomogli da reši tajnu Kristalne pustinje. Uplašio se da su svi oni dani očekivanja i nade bili uzaludni. Razočarano je zaključio da su ga ovoga puta instinkti prevarili, a onda se setio reči Fejanaca. Nešto se tu nije slagalo. On mahinalno zavuče ruku pod ogrtač, a odmah zatim shvati šta se sve dogodilo.

Više nije osećao svoj puls, a njegovo srce, okruženo neverovatno jakim energetskim poljem, putovalo je među zvezde. I sa ove daljine mogao je da upravlja njim. On ga usmeri prema putanji kojom će proći Kolegijum.

48.

Negde u gradu moralo je da postoji rešenje za zgradu u koju nisu uspeli da kroče. Bilo je malo verovatno da joj je svrha uklanjanje nepoželjnih posetilaca. Tako savršen deizintegrator morao je imati neku mnogo značajniju namenu i cilj. Objašnjenje za to je sigurno postojalo, premda su svi predosećali da će ključ za rešenje možda prevazilaziti njihova shvatanja. Krenuli su dalje, s nadom da sledeća zagonetka neće biti tako teška.

Idealno rešena organizacija grada tačno im je odredila pravac kretanja. Nik je neprestano razmišljao o tome da sve ovo što vide, nije građeno s namerom da nekoga zbuni i impresionira. Bila je to slika kraja jednog načina života, a ceo grad je predstavljao lansirnu rampu za prelazak nevidljivih granica u jedan novi način postojanja. Osećao je da posle toga na Feji ništa nije građeno.

Približivši se ostalim zgradama, mogli su da konstatuju da su građene po sličnom principu. Sve su bile providne i nisu imale nikakve otvore za ulazak. Različitim su ih činili samo enterijeri koje su mogli da vide kroz prozirne zidove. Oni su sasvim jasno govorili o različitoj nameni svakog objekta.

Zatim naiđoše na mesto koje im je posebno privuklo pažnju. Bila je to jedina zgrada koja se razlikovala od ostalih. Podsećala je na amfiteatar. Sve što se nalazilo u njoj govorilo je da je bila namenjena okupljanju većeg broja ljudi, ali ni na tom zdanju nije bilo vrata. Tog trenutka,Nik reši da pokuša nešto što možda nije bilo mnogo pametno. Pre nego što su Aab i Suren uspeli da ga spreče u tome, prislonio je dlan na zid zgrade. Dogodilo se ono što je i očekivao: ruka poče da mu uranja u materijal. On se hitro povuče korak unazad i izvuče ruku bez problema. Odmah zatim prislonio je oba dlana na zid.

Zid poče da ga „usisava" i, pre nego što su ostali mogli da reaguju, Nik se nađe u unutrašnjosti zgrade. Lagano je pošao prema prostoriji u sredini. Došavši do centra, napravio je nekoliko koraka i krenuo nazad. Izašao je bez problema. Vilar glasno odahnu. To je, znači, bio način ulaska u fejanske zgrade. Svi su bili oduševljeni znanjem i dovitljivošću drevnih graditelja.

Ispijajući svoj specijalni džepni vitaminski koktel, koji je koristio samo u izuzetno uzbudljivim situacijama, Suren pruži Niku pola čaše.

– Za ovo je trebalo hrabrosti. Kako si mogao da se odlučiš na tako nešto. Šta bi se dogodilo da nisi mogao da se vratiš. Ili da si ispario kao Talina narukvica.

Nik neodređeno slegnu ramenima.

Iako je njegov postupak donekle bio nepromišljen, Nik je imao sasvim određene razloge da tako postupi. Nekim unutrašnjim osećanjem i smislom da slaže „kockice" događaja u logičan mozaik, došao je do zaključka da ne postoji nikakva opasnost.

On pokuša da smiri Surena.

– Nema razloga za strah. Ja, čak, predlažem da svi zajedno ponovimo ovaj postupak. Čini mi se da je, u stvari, u pitanju neka vrsta sale za projekcije.

Neko vreme su se dogovarali da li je pametno da svi zajedno uđu, a onda prihvatiše Nikov predlog. Držeći se za ruke, napravili su lanac i prošli kroz zid. Pri tom nisu osećali nikakve tegobe. Kad su se našli u sredini prostorije, radoznalo pogledaše u predmete koji su ih okruživali; podsećali su ih na – stolice. Ko zna koliko bi trajalo njihovo čuđenje da se Nik ne spusti u jedan od tih predmeta.

Stvar poče da menja oblik i da se prilagođava obliku njegovog tela. Nik se nađe u poluležećem položaju, udobno naslonjen na tek formirani naslon, okrenut suprotnom zidu. Tog trenutka, u širini od jedne trećine obima prostorije, zid zasvetle i pretvori se u veliki polukružni ekran. U njegovom središtu nalazila se trodimenzionalna projekcija Objekata za tiho nestajanje. Lagano je rotirao oko svoje osovine. Prostoriju počeše da ispunjavaju zvuci nepoznatih instrumenata. U uobičajenom smislu reči, to i nije bila muzika. Nik, kao pasionirani zaljubljenik astrofona, primeti prisustvo neobične agogike. Bila je primenjena na način za koji on nikada ne bi pomislio da je moguć.

Svi shvatiše da će se sada dogoditi nešto neobično! Udobno smešteni u čudne stolice, nestrpljivo su očekivali da počne projekcija. Muzika prestade i znak sa ekrana se izgubi.

49.

Ivor pomisli da se, ipak, nije dogodilo ništa što će mu pomoći da reši probleme deportiraca na Astroazilu. Kada je predmet sa fejanskog broda prestao sa svojim emitovanjem i kada su svi došli k sebi, njihova reanimacija bila je potpuna. Ivor nije sumnjao u to. Bili su sposobni da vladaju svojim oslobođenim razumom i niko od njih nije želeo da se vrati u Uniju, u mrežu koju je razapeo Kolegijum. Ali, problem njihovog trajnog smeštaja i dalje je bio aktuelan. Nezaštićeni bez osnovnih sredstava za život, bivši deportirci još uvek su bili ugroženi...

Iz razmišljanja, Ivora prenuše prvi udarci vetra. On se osvrnu i pogleda prema obroncima uzvišenja. Niz njih su kuljali podivljali potoci kristalnog

peska, pokrenuti snažnim vazdušnim udarom malopređašnje eksplozije: Imao je tek toliko vremena da se čvrsto priveže za stub.

Ono što se događalo sledećeg sata, prevazilazilo je sve granice stvarnosti.

Neprozirna zavesa uskovitlanog peska zakrili dan. U mraku koji nastade, Ivor se borio za goli život. U tim strašnim trenucima, jedina svetla tačka bila je pomisao da je epicentar nepogode upravo nad njim i da prognanici na Astroazilu nisu izloženi takvoj opasnosti... Bio je već gotovo sasvim iscrpljen, kada peščana oluja poče da jenjava. On duboko udahnu vazduh i pogleda oko sebe. Pesak se taložio na tlu, ali pejzaž više nije bio isti.

Prosto nije poverovao u ono što vidi: vetar je mestimično otkrio obrise građevine koja je do tada bila zatrpana peskom. Ne skrivajući uzbuđenje, Ivor potrča prema najbližoj zgradi. Potpuno providni zidovi bili su savršeno očuvani.

Počeo je da razgrće pesak, ne obraćajući pažnju na krv koja mu je kapala sa vrhova povređenih prstiju. Ubrzo je otkrio da se nalazi na vrhu kupole, ispod koje se nalazio nepoznati grad. Odmah mu zapadoše za oko veliki providni stub sa oktogonalnom osnovom i ploča trga koja je lagano rotirala. Neko vreme je zadivljeno posmatrao taj prizor, a zatim poče da računa koliko će mu vremena biti potrebno da se sve oslobodi peska. Pomisli da je interesantno to što se nijednoga trenutka nije zapitao kome je pripadao grad i od kada se tu nalazi. Onda shvati da posle onoga što je doživeo u fejanskom brodu, takva pitanja više nemaju smisla. To je bila Tajna Kristalne pustinje, njeno rešenje nalazilo se pod kupolom. Otkrio je mesto za sve deportovane i njihov opstanak od sada nije dolazio u pitanje.

Ali Ivor je znao da to nije samo poklon jednom naraštaju bez prave budućnosti, i da će trebati mnogo truda da se ukazano poverenje opravda. Bilo je to kraljevsko nasleđe koje im je civilizacija Fejanaca ostavila, i putokaz ka stazi kojem će jednoga dana moći da krenu.

Pitanje izbora bilo je sadržano u fejanskim poimanjima slobode, a krajnji cilj centar sveta i života koji nije zaboravio svoj početak.

50.

Levo i desno od sredine ekrana pojaviše se dve zatamljene površine, a u njegovom središtu figura Fejanca. Bilo je u tom činu nečeg što je ulivalo poštovanje. Nik pomisli kako je apsurdno razmišljati o stvarima koje su se davno događale, kao o nečemu što još nije otkriveno. Znao je da su igre vremena čudne i nepredvidljive, ali ga je uzbudio ovako direktan kontakt sa jednim svetom koji je probio barijere vremena.

Imali su utisak da je telo Fejanca materijalizovano. Iako su znali da je to samo igra svetlosti i senki, nisu mogli da izbegnu uzbuđenje zbog susreta sa bićem koje je živelo ko zna kada. Ono se sada nalazilo pred njima. Čovek je bio prosečne visine, sa kosom boje zlata koja mu je dodirivala ramena. Pogled iz njegovih prodorno plavih očiju kružio je po gledalištu, ali oni nisu imali utisak da ih vidi.

Muzika se utiša i Fejanac poče da govori. Na žalost, nisu ga razumeli. Broj reči koje je izgovarao u jedinici vremena bio je ogroman; verovatno je složenost onoga što je objašnjavao sadržavala veliki broj pojmova.

Posle nekoliko minuta Fejanac se pomeri u stranu, ostavivši slobodan prostor u sredini ekrana. Odmah se na tom mestu projektovao Objekat za tiho nestajanje, sa mnoštvom ljudi koji su nailazili u redovima. Jedan za drugim prolazili su kroz zid, prilazili centralnom cilindru i, slično Talinoj narukvici, nestajali kroz otvor na vrhu. Bila je to veličanstvena i potresna slika o Egzodusu čitave jedne rase, koja je hitala u svoju budućnost.

Posmatrajući taj prizor, Nik se seti prekrasnih ptica sa svoje planete, koje su svake godine menjale mesto boravka da bi se sledeće vratile sa mnoštvom mladunaca. Ti odlasci nalazili su smisao i opravdanje u produžavanju vrste: Poetika njihovih dalekih letova ogledala se u životu koji su darivale zakonima prirode. Veseli cvrkut mladih ptića označavao je početak stvaranja novog kruga, sa sasvim izvesnim završetkom.

Iako nije bilo mnogo razloga za ovakvo poređenje, Nik nije mogao da se otme utisku neke suštinske sličnosti. Ali, ova vrata kroz koja je prolazila jedna rasa, bila su otvorena razumom a ne instinktom. Ta rasa dostigla je nivo u kome se video logični sled suprotnosti, a izbor mogućnosti za novi život bio beskrajan. Pred tom rasom stajali su nepoznati prostori koji zadugo neće biti izmereni.

Posmatrajući prizor koji se odigravao pred njegovim očima, Nik se seti Šigine poruke. U toj poruci bilo je beskrajno poverenja, i još nešto što je Nika uznemiravalo: beskrajno mnogo obaveza. On pretrnu od pomisli na ulogu koja mu je dodeljena bez njegove želje. Odavno je imao kristalno jasan stav o moći svoje procene, međutim, sada nije bila reč samo o teme. Kako da donese odluku o ispravnosti procene čija se veličina nije mogla meriti. Da li je ta odgovornost deljiva sa još nekim i da li on na to ima pravo. Dobro je poznavao ljude sa kojima je pošao na regatu. Neki od njih su mu bili vrlo bliski. Ipak, nije verovao da će svi biti saglasni. Tada shvati da se nalazi sam u divljoj planini, sa koje u pitominu vodi samo jedan put. To ga ohrabri u uverenju da su Fejanci predvideli i takvu mogućnost procene. Kada su im prepustili odluku, morala je biti prisutna i mogućnost ocenjivanja zrelosti za

preuzimanje nasleđa koje su ostavljali. Tu je ležala zamka.

Znao je da mu se negde, nadohvat ruke, nalazi dugme kojim je mogao da izbriše sve što su videli. Na njemu je bilo mesta samo za jedan prst. Jedna od zgrada pored koje; su prošli, bila je prepuna predmeta čiju nameru nije poznavao. Možda je među njima bilo stvari od epohalnog značaja za Uniju. Možda su mogle da im pruduže život, ih da ih učine besmrtnim. Ali, u svemu tome bio je i onaj večiti problem „pravih ruku". Ako on i njegovi drugovi nisu bili ta „ruka", sve je moglo da se pretvori u oružje neviđene snage i s nesagledivim posledicama.

Nik se nikada nije nalazio u takvom procepu. Što je više razmišljao o tome, sve je bio sigurniji da nema nikakvo pravo da svoje saputnike izlaže takvim iskušenjima. U odluci koju je tog trenutka doneo, nije bilo ničeg ličnog.

Sasvim siguran u ono šta treba da uradi, Nik se polako iskrade iz sale. Ostali, zaneti događajima na ekranu, nisu ni primetili njegov odlazak.

51.

– To je besmisleno – reče Fal – spustivši kasetu koju je otac-Šaloh doneo.

– Možda je to samo početak, a možda i kraj nečega što je, za sada, van Unije.

– Da li je to sve što si doneo, Šaloče?

– Da – odgovori otac-Šaloh.

Oborena pogleda izašao je iz sale za podnošenje izveštaja. Ono što se odigralo nije ga ispunilo zadovoljstvom. Međutim, pilot sa oznakom 0-1 po svojoj strukturi, nije smeo da poseduje takva osećanja.

Čvrsto stisnuvši sitne zube, na koje je bio toliko ponosan, Šaloh krenu prema Centru. Dugo vreme provedeno na krstarenju diktiralo je strogo propisan redosled stvari koje je morao da uradi. Organizam koji je otac-Šaloh posedovao besprekorno je obavio svoju funkciju prilikom ovog putovanja, a grozdasti mehurići na njegovim leđima bili su posledica nagona za reprodukcijom vrste. Njih je trebalo predati odeljenju za analizu, koje je pažljivo odabirajući zdrav materijal brinulo o njihovom daljem razvoju. Taj deo procedure bio je prijatan. Dok je skidao zaštitne slojeve pilotskog odela, otac-Šaloh je posmatrao ženke koje su svojim blistavim zubima bile okačene o oktogonalne ulaze u repro-kolonije. Osetivši njegovo prisustvo i reprodukcioni materijal koji je nosio na leđima, tihim zujanjem pozivale su ga da ubrza svoju odluku i opredeli se za jednu od kolonija. Otac-Šaloh se opredeli za onu koja se izdvajala svojom intenzivno crvenom bojom. Ona je u

njemu budila neka praiskonska, davno zaboravljena osećanja i sladunjavo ga podsećala na početak civilizacije kada je nešto slično obojeno prolazilo kroz njihova tela.

Provukao se kroz oktogonalni simbol, i u sledećem trenutku prepustio hiljadama ženki spremnih da analiziraju njegov reprodukcioni materijal. Antiseptična tečnost u kojoj je lebdeo ubrzo je preuzela ulogu ekrana na kome je, sa velikim zadovoljstvom mogao da posmatra šta se događa na njegovim leđima.

Opne mehurova, koje nabubriše pod dejstvom hiljada dodira, postaše sasvim providne i otac-Šaloh nije mogao da zadrži osmeh kada je video njihov sadržaj. Taj prizor uvek ga je ispunjavao nekom čudnom toplinom, a kontradiktornosti osećanja zbog gubitka nečega što mu je pripadalo, nestajale su pred velikim brojem smešnih malih Šaloha. Svi su se bespomoćno koprcali u svojim mehurićima. Nesavršenost prirode njegove vrste ogledala se u direktnoj proporciji sa dužinom života i brojem reprodukcija. Svaki mali Šaloh, koji je bio posledica neopreznosti rođene u trenutku doživljavanja emocija, preuzimao je od svoga oca gene i deo životne energije. U direktnom sukobu nagona za samoodržanjem i nagona za produženjem vrste, mali Šalosi određivali su trajanja svojih života. Otac-Šaloh u tom pogledu nije imao nikakvog uticaja.

Pokreti malih stvorenja postajali su sve uzrujaniji. U želji da što pre izađu iz opne, međusobno su se gurali da zauzmu što bolja mesta. Ženke, koje su na leđima oca-Šaloha formirale kolonije, bile su spremne da unište potomstvo koje nije ispunjavalo uslove. Iz već otvorenih mehurova, reka potomaka pokuša da se probije kroz gusto zbijeni koridor ženki. Šaloha je to prijatno golicalo po leđima. Ženke su nemilosrdno uništavale mlade. Samo njih nekoliko uspelo je munjevitim pokretima da izbegnu oštre zube svojih budućih majki. Samo oni kojima bi uspelo da zasednu na njihova leđa, sticali su pravo na život. Dva su se naročito izdvajala svojom okrutnošću i vitalnošću. Na kraju, jedan od njih izađe kao pobednik. Prva igra posle rođenja, u kojoj je ulog bio život, za njega beše uspešno završena. Šaloh je ponovo video svoje rođenje.

52.

Nik neopaženo izađe iz zgrade, računajući u sebi koliko mu je vremena ostalo da uradi ono što je naumio. Pošao je pravo prema građevini u kojoj su se nalazili neobični predmeti. Nešto mu je govorilo da će u njoj naći rešenje problema koji ga je mučio.

Brzo je stigao do zgrade i, posle prolaska kroz zid, našao se u dugačkoj,

uzanoj prostoriji čiji su zidovi bili ispunjeni malim providnim kutijama. U svakoj od njih nalazio se po jedan predmet neobičnog izgleda. Nekoliko minuta stajao je posmatrajući to mnoštvo „igračaka", a znao je da svaka od njih u sebi krije tešku zagonetku. On nasumce uze prvu koja mu je bila nadohvat ruke. Predmet je bio mali, providan, sa spletom neobičnih žica tankih kao vlakna. Ne razmišljajući mnogo, Nik pritisnu prstom mesto koje ga je podsećalo na dugme i oseti kako ga neka nepoznata sila polako podiže od tla. Ubrzo je postigao kontrolu nad svojim telom i shvatio da lebdi. Pokretajući ruke u željenom pravcu, mogao je da se kreće poput ptice, svestan da doživljava večni čovekov san o neutralisanju gravitacije. Već ta prva stvar, koju je slučajno izabrao, mogla je da izazove revoluciju u nauci Unije. On oslabi pritisak na dugme i spusti se meko na tlo.

Pošto je vratio predmet na svoje mesto, Nik krenu dalje. Pažnju mu privuče kutija u kojoj se nalazila kratka providna cev, šuplja s jedne strane. S druge strane bila je proširena i na tom mestu isticala se oveća crvena tačka. On okrenu otvor cevi od sebe i ponovo pritisnu nešto što je ličilo na dugme. Istog trena, ceo suprotni zid i sve što se nalazilo ispred njega, nestadoše kao da nikada nisu postojali. Bio je beskrajno uplašen. Radost koju mu je donelo otkriće uređaja za neutralisanje teže, pomutilo je saznanje o moći ovog užasnog oružja. Nik shvati da je prostorija u kojoj se nalazi namenjena neodlučnima i da tu neće naći rešenje. Razmišljao je neko vreme o tome, ponovo uveren u ispravnost svoje odluke. S odlučnim izrazom na licu, on pođe prema sobi za Tiho nestajanje.

Bez teškoća prošao je kroz providni zid. Istog časa providni cilindar ubrza rotiranje, a svetlost postade jača. Pri dnu, u samom podnožju, Nik ugleda pločicu sa jednim jedinim tasterom. Ne oklevajući, on se saže i pritisnu dugme...

Šta se dogodilo nakon toga, nikome nije bilo jasno. Kasnije, kada su pričali o utiscima, svi su se složili da je taj osećaj najviše podsećao na tumbanje u velikom bubnju, koji se sve brže i brže okreće. Onda su izgubili svest.

Kada su došli sebi, ležali su na sitnom kristalnom pesku. Grad je nepovratno iščezao, a pred njima se pružao potpuno go proplanak i nešto dalje voda na kojoj su plutali njihovi brodovi. Tragovi sveta prošlosti živeli su još samo u sećanju.

Nik je dugo gledao u svoje drugove koji su se oporavljali posle preživljenog šoka. Ličili su na decu kojoj su oduzete igračke. Više nije bilo ničeg čime su mogli da se pohvale. Aab se prvi pribrao.

– Zašto su nam to priredili – upita on besno. Nik nije hteo da kaže pravi razlog.

– Izgleda da smo uradili nešto što nije valjalo – reče on. – Ili je možda sve ovo bilo tempirano samo da zagolica našu radoznalost i da nas podstakne na razmišljanje.

– Ja sada mogu da razmišljam jedino o onome šta smo izgubili, ako se kojim slučajem ovaj šašavi grad ponovo ne pojavi.

– Verovatno više nećemo naići na tragove koji su Fejanci ostavili za sobom. Pogledaj obalu, ni na njoj nema ničeg od onoga što smo videli prilikom dolaska.

Svi se okrenuše u tom pravcu. Brodovi su slobodno plutali u plićaku, nisu bili ničim vezani. Ali, Aab se teško mirio sa situacijom.

– Ja sam vas upozoravao da ovde nešto nije u redu– graknu on. – Međutim, niste hteli da me slušate. Od samog početka mi se nije dopalo što smo bili vođeni i što nismo imali pravo da se sami opredelimo za pravac kretanja.

– Niko nam nije branio da krenemo u suprotnom smeru.

– Znam, ali vi ste zahtevali da se pridržavamo uputstava koja smo nalazili na bovama.

– Ti si, takođe, pristao na to.

Aab za trenutak zaćuta. Znao je da je to tačno. Samo ga je sopstvena radoznalost primorala da krene sa ostalima. Bio je dovoljno pošten da to prizna u sebi.

– Znači – reče on – od samog početka sve je bilo proračunato na to da nam se, samo za trenutak, dozvoli da vidimo nešto što nam ne pripada. Naša sećanja i priča koju budemo pričali kada se vratimo, neće mnogo značiti.

– Varaš se. Veoma često to su najznačajniji dokazi. Što više razmišljam, sve mi se više čini da je ovo bilo jedino pravilno rešenje – primeti Nik strpljivo.

– Zašto?

– Fejancima je jasno da ono što smo videli neće ostati tajna. Pokazali su nam stvari koje za jednu nedozrelu rasu nose klice uništenja. Upozorili su nas da treba da budemo strpljivi i mnogo, mnogo da učimo. Nestanak grada je najveći poklon koji su mogli da nam učine.

Aab se nelagodno premeštao s noge na nogu.

– Ipak, ne mogu da zamislim da više ničega nema – reče jogunasto.

– Nisam siguran da je tako. Uzmi da je sve to samo odlaganje do naše pune zrelosti. Još uvek ne shvatamo da smo bogatiji za jedno dragoceno iskustvo. Mi ćemo biti ti koji će vratiti život ovom delu planete.

Ostali su ćutke pratili razgovor između Nika i Aaba. U njihovim očima

ogledalo se sve veće razumevanje. Dok je trajala euforija otkrivanja, nisu mislili na posledice. Sada su bili zbunjeni argumentima koje su čuli. Svaki je govorio Niku u prilog. Granica nepromišljenosti bila je vrlo tanka i oni su je prešli ne razmišljajući. Bili su blago ali odlučno vraćeni nazad.

Pognute glave Suren krenu prema brodu. Ostali se uputiše za njim. Dž'ni je njuškao okolo, a onda se radosno oglasi. U zubima je nosio Talinu narukvicu. Svi nehotice pogledaše u oblake koji su nečujno plovili iznad njihovih glava. Negde, tamo daleko, postojalo je nešto što je nekada davno bilo život na ovoj planeti.

53.

Pramenovi ružičastog vetra kao da su imali puno razumevanja za Šalohovu izgubljenost u vremenu i prostoru. Kovitlali su se uokolo, ne dodirujući to zamišljeno biće čiji je pogled bio okrenut unutra. Šaloh je upravo posmatrao film svog života, davno na asteroidu Zompas, i prisećao se prvog susreta sa Ivorom. Sve pre toga proteklo je u uobičajenom načinu usavršavanja genetskog nasleđa. Pripadnici njegovog naroda bili su večiti putnici među zvezdama; mogli su slobodno da dišu samo u tim prostorima. Rođen od oca pilota eskadre i sam je mogao samo to da postane.

Ni prvi sukob sa Ivorom ruje se završio u Šalohovu korist. Let na Zompas i njegovo uništenje bio je jedan od njegovih najranijih zadataka. Izuzetno velikih dimenzija, Zompas je bio nastanjen bićima koja je Kolegijum koristio za eksploataciju ruda kojima je asteroid bio bogat. A onda, kada je rudno blago presušilo, Kolegijum je odlučio da uništi taj mali svet izgubljen u svemiru. To je bio Šalohov zadatak.

Već je postavio eksploziv, kada se pred njim obreo Ivor. Ni onda smrtonosni zrak iz Šalohovog neutralizatora nije naudio tom čudnom svemirskom putniku, koji se iznenada pojavljivao i isto tako iščezavao. Odmah zatim, Šaloh se našao u svome brodu, nošen daleko od Zompasa nekom nepoznatom silom. Tek posle nekoliko časova leta mogao je ponovo da uspostavi kontrolu nad letelicom. Odmah je na ekranu potražio asteroid i ugledao ga u trenutku kada je eksploziv bio aktiviran. Ivor je snagu eksplozije iskoristio da Zompas odbaci na neke neznane i bezbedne svemirske staze.

Iz svega Šaloh je, ipak, izvukao neku pouku. Posle toga se povukao i dugo usavršavao svoje metode, a kasniji rezultati i uspešna karijera doveli su ga na sam vrh eskadre. Vremenom je Ivora izbrisao iz sećanja i sve do ovog susreta. nigde nije primetio njegovo prisustvo.

Sada je sve to posmatrao i film njegovog života, osvetljen novim svetlima,

odvijao se munjevito i – nepristrasno. U smiraj dana, samo je ružičasti vetar ćarlijao oko njega.

54.

Ukrcavanje je proteklo u tišini. Na neki način, sve je iznenada izgubilo smisao. Na obali je ostao samo Heri čiji je zadatak bio da otisne brodove od obale. Uradivši to, on uskoči u Nikov brod. Mislio je da se kasnije, tokom plovidbe, prebaci na Aabovu plovilicu. Nik mu pruži ruku i pokaza mesto pored sebe.

– Mala promena neće mi škoditi – reče Heri iznenada.

– Poneki put zažalim što sam pošao.

Nik ga pogleda i vide da se s njim događa isto što i sa Naaom. Tehnologija izrade robota posle osvajanja ekranita doživela je pravu revoluciju i Nik je imao prilike da vidi neke primerke koje je bilo vrlo teško razlikovati od ljudi. Ipak, ovako nešto se nikada nije desilo. Kada se vrate njihova transformacija biće pravi izazov za čitave ekipe naučnika – pomisli Nik i odluči da porazgovara sa Herijem.

– Imaš li neke primedbe? Da li te je neko povredio?

– Veoma sam zbunjen onim što se dogodilo sa Naaom. Primetio sam, iako se trudiš da budeš faktičan, da si slične prpmene zapazio na meni. Nije mi jasno šta se događa i to me uznemirava. Donedavno moja uloga mi je bila sasvim jasna. Sada sam zbunjen.

Nik se i sam nađe u neprilici.

– Nemam ništa protiv toga da postanem čovek – nastavi Heri – iako još uvek ne shvatam da li je to neka prednost. Zbunjuje me ono što se događa sa mojim senzorskim ćelijama. Ranije sam znao šta i kada treba da radim. Aab me je tako programirao. Nikada nije bilo zabune. Sada sam počeo, kako vi kažete, da razmišljam. To mi je donelo dosta problema.

– Kako si došao do zaključka da si u stanju da misliš? – upita Nik oprezno.

– Rešio sam da napustim Aaba kada se sve ovo završi.

– Ali, ti nemaš pravo da doneseš takvu odluku. Svi bi ti se smejali; Zamisli, na primer, da sada ovaj upravljač reši da me napusti. Na šta bi to ličilo?

U sebi Nik se stideo svoje neprilične šale.

– A šta ako stvarno postanem čovek? – upita Heri.

– Izvini. Zaboravio sam se. Ipak, moraš priznati da je sve to krajnje neobično. Istina, mi smo ovde svašta doživeli, ali i Naa i ti ste još uvek roboti koji se vraćaju kući.

– U tome i jeste suština. Ne želim da postanem predmet naučnih ispitivanja. Razgovarao sam o tome sa Naaom i ona se slaže sa mnom.

– Sigurno već imaš nešto u vidu kada tako govoriš.

– Donekle. Ali, o tome ne želim da govorim.

– Spomenuo si da bi napustio Aaba. Šta on misli o tome?

– Ti znaš da mi više nismo interesantni za njega. Od onog trenutka kada smo mu se suprotstavili, on je počeo da nas posmatra drugim očima.

Nik se duboko zamisli. Problem koji je načeo sa Herijem nije bio nimalo jednostavan. Zadirao je duboko u istoriju ljudskog roda. Dugovečnost i postojanost jedne vrste, vrlo često, zavisila je od niza okolnosti koje su izmicale kontroli. Niko ne živi samo svoj život. To je kompleksan proces koji se odvija uz neprekidan nadzor prirode i njenih zakona. Upućenost ljudi jednih na druge i posledice tih odnosa nisu mogle da se objasne na jednostavan način. Ali, istovremeno, nametala se istina da su ljudi jedina živa bića koja su osetila potrebu da imitiraju sami sebe. Svi izgovori da postoje poslovi u kojima roboti mogu da ih odmene možda su samo početak degeneracije ljudskog roda ih nesvesno saznanje o starenju vrste i potrebi da se ona nastavi. Možda su Naa i Heri novorođenčad koja su samo nešto malo rođeni pre vremena. Šta ako priroda testira njihovo malo društvo i zapisuje njihove reakcije. Možda je to put za neku drugu Afeju...

Shvativši da je daleko otišao u razmišljanju, Nik se obrati Heriju:

– Imaš li neko rešenje?

– Da, ali vrlo je maglovito. Još uvek ne mogu da ga definišem. Bojim se da se ne bismo razumeli. Naši kriterijumi su veoma različiti.

– Čini mi se da si previdio jednu važnu stvar. Istovremeno sa telom, menja ti se i svest. Vodi računa o onome što dolazi posle toga. Jedini savet koji mogu u ovom trenutku da ti dam je da se ne opireš. Vreme će izgladiti sve nesporazume, a onda će ti štošta biti jasnije.

Heri je neko vreme ćutao, a onda reče.

– Što te više slušam, sve manje želim da ličim na ljude.

55.

Otkopavanje grada bližilo se kraju. Na kupoli nigde nije postojao otvor za ulazak, ali Ivor i Zua brzo otkriše sistem prodiranja kroz providne zidove. Ušli su među prvima. Jak zvuk i potmule vibracije ukazivali su na to da se nalaze pred energetskim srcem svih objekata nekadašnje planete Feje. Dok su bivši deportirci uzbuđeno razgledali svoje novo prebivalište, Ivor se obrati Zui:

– Juče sam bio na mestu na kome sam otkrio fejanski brod.

– Zašto mi to kažeš?

– Nisam ga pronašao.

Uzbuđena onim što vidi, Zua ne obrati pažnju na njegove reči.

– Nema problema – reče veselo. – Ja se odlično sećam tog mesta. Lako ćemo ga naći.

– Nije reč o tome. Mesto sam našao, ali nema broda.

– Niko nije mogao da ga odnese tek tako.

– Ipak ga nema. Mislim da znam razlog. On je bio samo privremeno obeležje za mesto susreta.

– Čijeg? – upita Zua zbunjeno.

– Vašeg!

– Zašto našeg? Zar mi nismo zajedno?

Ivor ne odgovori. Bio je zamišljen i nem, kao da nije čuo njeno pitanje. Od kako se vratio iz Kristalne pustinje, Zua je primetila neke promene na njemu. Nije umela da ih objasni, ali više nije ni osećala onu toplinu koju je zračio pre toga.

– Ja putujem. Već dugo – reče Ivor odsutno.

56.

Velika stabla acida koja su tokom noći dolazila do vode da se napiju, sada su se povukla i pojas između putnika i triangla bio je dosta širok. U potpuno ravnoj liniji, brodovi su se približavali obali. Aab je, po običaju, tražio mesto za pristajanje. S obzirom da su sledećih nekoliko dana imali nameru da se odmore i srede plovilice, mesto je moralo da bude pogodno za duži boravak:

Aab je prvi pristao. Mesto je bilo dobro, jer su acidi izbegavali strmu obalu čiji je deo on izabrao. Tu i tamo videlo se poneko stablo koje je palo, izgubivši ravnotežu.

Postavili su zaštitne kupole, a Suren, da bi popravio raspoloženje, zapali vatru. Bio je to prastari običaj, koji su mnogi već davno zaboravili. Heri, Arkom i Tala, koji nikada ranije nisu videli vatru, skakutali su razdragano oko plamena i dodavali grančice osušenog acida. Više od pola časa obasipali su Surena pitanjima o vatri. Nikako im nije bilo jasno čemu ona služi. Sva njegova uveravanja da je to nekada bila jedna od najvažnijih stvari u istoriji ljudskog roda, primali su sa nepoverenjem.

Kada se uzbuđenje stišalo, primetiše da nema Aaba. Pre nego što su stigli da ga potraže, on se pojavio sa velikim grafom. Suren poskoči od

zadovoljstva.

– Sada će vam postati jasna uloga vatre. Imaćete večeru kakvu odavno niste jeli.

– Šta je to, večera? – upita Arkom.

– Jedan stari ritualni običaj. Nekad davno čitao sam o tome i naišao na stvari koje su mi se mnogo dopale. Nešto sam i sam pokušao da napravim.

Korisa, koja je upravo došla da pogleda šta se događa, nije mogla da propusti priliku.

– Zbog tih pokušaja i izgledaš tako – reče ona dobroćudno.

– Šta zameraš mom atletskom izgledu – nije se zbunio Suren. – Čim sredimo ovog grafa, počinjem sa novom dijetom i tada ću...

Suton koji poče da se spušta još više je istakao igru plamena. Vatra je obasjavala okolinu, pretvarajući sitne kristale peska u nepregledno more sićušnih zvezda. Niko nije ni pokušao da prinese neko drugo svetlo. U igri vatre bilo je nečega veoma uzbudljivog i, kako Aab reče, tek su uz nju osetili duh avanture u kojoj su se našli. Prirodna goriva za vatru bila su prava retkost i ona se palila samo u izuzetnim situacijama. Zato nije ni bilo čudo što mnogi nisu znali za njeno postojanje. Niz drugih materija kojima su se postizale visoke temperature izbacili su vatru iz upotrebe. Ona je postala izuzetan luksuz, koji savremena tehnologija nije priznavala.

Suren se ozbiljno dao na posao. Melodija koju je zviždukao pokazivala je da mu je pristupio s velikim oduševljenjem. Grafa je pričvrstio za jednu granu oborenog acida i vrlo stručno počeo sa čišćenjem. Uskoro su lepo isečeni komadi cvrčali na žaru. Takvom pripremanju hrane niko od njih još nije prisustvovao. Svi su zadivljeno gledali u Surena koji je, kao neki srednjovekovni alhemičar, zajapuren skakutao oko vatre i okretao meso. Posle izvesnog vremena, kada su prvi parčići bili pečeni, a oduševljeni usklici propratili njegovu majstoriju, Surenovoj sreći nije bilo kraja. Posle toga dugo im je govorio o neslućenim mogućnostima ovog zaboravljenog načina pripremanja hrane. U jeku njegove raspevanosti o staroj gastronomskoj umetnosti, začu se Aabov glas.

– Šta mislite dalje. Čini mi se da do sada nismo baš mnogo uspeli. Vreme nam nije prošlo onako kako smo planirali. To mi se nimalo ne dopada. A u svemu ima i naše krivice.

U tonu kojim je to izrekao, osećalo se prebacivanje. Svi osetiše da je govorio u množini, samo da bi izbegao direktno optuživanje. Za njega je regata bila propali izlet i on je osećao potrebu da to kaže. Sva njegova životna filosofija svodila se na to da je napad najbolja odbrana. Nik s tugom zaključi da će Aab uskoro zaboraviti sve što je doživeo. Tu pomoći nije bilo.

– Zašto nas optužuješ? – upita Nik bez uvijanja.

– Svi smo zaboravili da su nas, osim provoda, na ovom putu očekivale i obaveze.

– Pre polaska smo samo okvirno govorili o tome, uz napomenu da ćemo poštovati želje svakog učesnika regate. Donekle smo odstupili od plana, ali niko od nas nije za to kriv. A što se tiče obaveza, ako misliš na obaveze prema Informativnom centru, ono što donosimo prevazilazi njegova najsmelija očekivanja.

Aab se podrugljivo nasmeja.

– Šta nosimo, osim reči?

– Otkriće da na ovoj polovini planete postoje veoma povoljni uslovi za život.

– Zaboravio si na sistem zidova i na brane. Ako smo ih mi prošli, proći će i ostali – reče Nik strpljivo.

– Nisam siguran da će sve tako glatko ići. Bili smo svedoci čudnih događaja. Niko od vas nije za to dao neko logično objašnjenje.

– Ali stari Fejanci... – poče Vilar stidljivo.

– Malo mi je muka od te njihove superiornosti – prekide je Aab. – Nikada nisam voleo da me neko smatra detetom.

– Ta primedba ti je na mestu – reče ponovo Nik. – Mi još uvek nismo dorasli Fejancima, i dobro je što se sve ovako završilo.

– Ako se završilo?...

– U pravu si. Imam utisak da njihov arsenal iznenađenja još nije iscrpljen.

– Kako to misliš?

– Dugo sam razmišljao o načinu na koji su uspeli sve da izvedu. Vreme koje je prošlo od njihovog odlaska je ogromno, a ipak je sve funkcionisalo besprekorno. Da li se iko od vas upitao gde su energetski izvori koji su to pokrenuli?

– Hoćeš da kažeš da si rešio tu zagonetku? – upita Aab.

– Imam jednu teoriju. Ne znam koliko je tačna, ali vredi razmišljati o tom smislu.

– Objasni nam detaljnije.

– Pa, evo – reče Nik. – Ovu polovinu smo prilično upoznali. Da li ste obratili pažnju na teren koji smo prešli?

Svi se zbunjeno pogledaše. Jedino Arkom reče.

– Ima svuda mnogo peska. Nigde nisam video takav pesak.

– Tačno. Pre neki dan sam dugo posmatrao kako izgleda kada se uveća.

Struktura kristalisanja je veoma interesantna. Svako zrnce svojim oblikom podseća na stub u sredini objekta za Tiho nestajanje. To ne može biti posledica prirodnih pojava.

– Do đavola, pa to je neverovatnije od svega što smo na ovom putu doživeli – reče Aab. – Imaš li prihvatljivo objašnjenje za to?

– Pokušaću da budem kratak. Davno, kada su rešili da napuste planetu, stari Fejanci želeli su da ostave tragove o sebi. Ali ni tada nisu postojali tako savršeni izvori energije koji bi posle toliko vremena mogli da pokreću bilo kakav uređaj. Onda su došli na genijalnu zamisao: tektonskim intervencijama oblikovali su ovaj deo planete u niz sabirnih ogledala za upijanje sunčeve energije. Pogledajte oko sebe.

Iznenađeni što to ranije nisu primetili, svi zapaziše niz udubljena pravilnog oktogonalnog oblika. Prostirala su se svuda uokolo. Nik nastavi:

– Da, to su sabirna ogledala. Nekakva vrsta prirodnih kolektora. Posmatrajući pesak pod uvećanjem, primetio sam da se neka zrnca razlikuju. Te razlike su vrlo male, ali bitne. U unutrašnjosti nekih od njih nazire se malo jezgro. Uslovno rečeno, to je neka vrsta prijemno-otpremne stanice. Rade na sasvim određenoj frekvenciji. Kada smo se mi pojavili, bili smo neka vrsta budilnika za te stanice. Naime, aktivirali smo ih svojim moždanim talasima. Niko pre nas nije mogao da ih pokrene, one su tempirane na određeni evolutivni nivo. To sve objašnjava.

Svi su zapanjeno gledali u Nika. Suren se nehotice saže i zahvati šakom pregrš peska.

– Znači, među ovim zrncima nalazi se bar nekoliko malih energetskih giganta?

– Da. Izdvojio sam bar nekoliko stotina. To je najveće otkriće koje ćemo poneti sa sobom. Pre mnogo vremena dobili smo od Fejanaca ekranit, a sada neslućene energetske potencijale. Kada sve budemo proučili i shvatili, naši brodovi pomeriće granice univerzuma. Zbog svega toga, ništa nam drugo nije ni potrebno od starih Fejanaca.

– Pitam se, zašto su se odlučili baš za pesak? – javi se Aab.

– Razlozi su bili mnogobrojni. Najvažniji je da veličina zma peska garantuje bezbednost u svim uslovima. Tu nikakva mehanička oštećenja nisu dolazila u obzir.

– Fantastično! Kako si izdržao da nam do sada ništa ne kažeš?

– Sve donedavno nisam bio siguran. A moram priznati da sam dugo razmišljao da li da vam to uopšte kažem.

Na upitne poglede, Nik nastavi:

– Ne, nisam mislio da zadržim otkriće za sebe. U jednom trenutku upitao sam se da li ćemo biti sposobni da razumemo vrednosti koje smo nasledili na tako neobičan način. Kasnije sam shvatio da su Fejanci to već odavno odlučili.

Aab se zbunjeno počeša po glavi.

– Znači, na taj način smo prošli i kroz branu.

– Naš način razmišljanja bio je ključ za ta ogromna vrata. I sve ostalo što smo videli, pokretano je na taj način. Ipak, ubeđen sam da je od njih još nešto ostalo na ovom delu planete.

– Tvrdiš da postoji mogućnost da naiđemo na neke druge tragove njihovih prebivališta.

– Da. Međutim, ne mislim da će to biti ostaci. Fejanska veština građenja bila je savršena i ono što su oni napravili ništa nije moglo da uništi. Grad koji smo onako upečatljivo doživeli nije bio mesto njihovog stalnog boravljenja. To je bila neka vrsta stanice za evakuaciju.

Aabu se ponovo vrati prisebnost.

– Mislim da je trenutak da se vratimo na naše planove. Voleo bio da sada odlučimo šta ćemo dalje.

Suren gurnu veliku granu acida u ostatke vatre koja je tinjala. Odskočiše varnice, a uskoro se pojavi i plamen, koji je opet osvetlio okolinu.

– Imam ideju – reče. – Možda ne bi bilo loše da malo prođemo i kopnom. Predlažem da Nik i ja vežemo naše brodove za Aabov, pa da sa Arkomom i Herijem krenemo prevlakom između kanala. To je nekoliko dana hoda. Za to vreme bi Aab i ostali prispeli vodenim putem na određeno mesto. Mislim da bi mogli da pronađemo nešto od onoga što je Nik spominjao.

Aab i Nik se složiše.

– To nije loša ideja. Već danima se krećemo samo kanalima i, zaista, ništa ne znamo o unutrašnjosti kopna. Ja na sebe preuzimam brigu o ostalim učesnicima regate – reče Aab.

Arkom i Heri bili su najviše obradovani. Doživljavanje neplanirane avanture moglo je da razbije monotoniju plovidbe koja ih je već pomalo zamorila. Pogledali su se radosno i odjurili prema brodovima da počnu sa pripremama. Posle nekoliko minuta iz njihovog pravca začu se i Dž'ni. Verovatno su mu saopštili da će i on imati prilike da protegne svoje udove.

Vatra poče da dogoreva i mrak se spusti na proplanak. Suren ode po svetiljke. Uskoro se svi povukoše na počinak. Očekivala su ih dva naporna dana.

57.

Bezbrojni svetovi koje je posećivao donoseći im nemir, prolazili su pored Šaloha čudesnom brzinom. Sa distance s koje ih je sada posmatrao, bili su drukčije obojeni i njihove uzročne veze zbunjivale su ga svojom suštinom.

Šaloh se menjao dok je to posmatrao. Kada ga je Ivor pogledao u prolazu, izgledao je mnogo srećniji. Iako je već dosta dugo putovao, Ivor je želeo da ostavi posmatrača koji bi bio njegov trag. Sasvim tiho se povukao, ostavljajući Šalohu mir i vreme izbora koje je bilo sve bliže.

58.

Nik se probudi rano. Neko vreme ležao je preslušavajući u mislima kompoziciju za astrofon, koju je čuo na jednom od prošlih putovanja. Anahroničan način sviranja i bogatstvo zvukova koje je mogao da proizvede, načinili su od Nika zaljubljenika u taj instrument. Često je upućivao decu u tajne koreografije pokreta ruku. Astrofon je bio jedini instrument kod koga se u liniji reprodukcije zvuka nije pojavljivao nikakav mehanički posrednik. Ta intimnost direktnog kontakta između instrumenta i onoga koji svira zahtevala je veliku spretnost i izuzetno poznavanje tehnike sviranja. Bio je to jedan poseban svet u koji se Nik povremeno povlačio, i osim sa decom nije ga ni sa kim delio. Bio je zapanjen koliko dobronamerni posmatrač može da nauči od tih malih ljudi. Način obrazovanja nije ostavljao mnogo prostora njihovoj mašti i zato im je druženje sa astrofonom unosilo bitne izmene u život.

Nik već dugo nije svirao, ali je, preko dece održavao kontakt sa instrumentom. U međuvremenu, razvio je sistem unutrašnje produkcije, kako ga je nazvao; on se sastojao u tome što je postigao sposobnost kompletnog reprodukovanja kompozicija u mislima. To su bila potpuna izvođenja sa punom reprodukcijom zvuka, dinamikom, pa čak i sa greškama. Ovo unutrašnje, bezglasno sviranje, pričinjavalo mu je veliko zadovoljstvo i koristio je svaki slobodan trenutak da ga usavrši.

Tiho se obukao i prešao u kokpit da posmatra izlazak Četiri sunca, preslušavajući u sebi pradavnu galjardu Galilejevog oca Vinčenca. U vreme njenog nastanka, ljudi su se još uvek nalazili na prvoj planeti. Privlačila ga je ta prošlost izgubljena u magli vremena i voleo je muziku tih ljudi koji su bili u stanju da svoja osećanja pretope u nju.

Poslednji akordi još su mu odzvanjali u ušima kada se na vratima kabine pojavi Arkom. Očigledno uzbuđen ekspedicijom koja ih je očekivala tog jutra, bio je potpuno rasanjen a njegove krupne oči gledale su radoznalo u pravcu

kojim je trebalo da krenu. Obratio se Niku pitanjem koje ga je mučilo od trenutka kada su rešili da se odvoje.

– Kada polazimo?

– Još je rano. Ostali spavaju, a i ti si mogao još malo da se odmaraš. Očekuju nas prilični napori.

– Ako ste vi spremni, sa mnom neće biti problema. Nik se nasmeja njegovoj samouverenosti, podsetivši ga da će morati mnogo da pešači.

– U svakom slučaju, ponesi dnevnik sa sobom. Neće biti loše da se u njemu nađe i nekoliko „suvih" strana – našalio se. – Do sada si uglavnom pisao o događajima pored vode. Sledeća dva dana kretaćemo se isključivo kopnom...

Malo kasnije ustadoše i ostali. Nik i Arkom im se pridružiše da pomognu u pripremama za polazak. Sve je bilo brzo gotovo. Zatim su prespojili komande na brodovima i Aab ih je, upravljajući svojim brodom, dovezao do obale i iskrcao. Arkom, Heri i Dž'ni bili su nestrpljivi da što pre krenu, ali su ipak sačekali da Aab okrene plovilice. Tri spojena broda podsećala su na ogroman i nezgrapan trimarin. Vešto manevrišući, Aab je upravio pramce prema sredini triangla i tri brazde, uz snažan zvuk sirene, brzo su se stopile sa jutarnjim isparenjima.

59.

Već trećeg dana, život pod otkopanom kupolom ušao je u svoje uobičajene tokove. Bivši deportirci brzo su shvatili značaj ostavljenog nasleđa. Obilje energije kružilo je krvotokom objekta, koji je pružao neslućene mogućnosti. Zua je pronašla i kopiju poruke koja je nekada traser-modulom stigla u Uniju. Tek sada, kada su videli sve ovo što ih je okružavalo, bili su u stanju da shvate svu plemenitost njenog sadržaja i razumno prihvate opasnosti vremenskog skoka koji im je tako velikodušno poklonjen. Grupa koja je zahvaljujući Ivoru, bila oslobođena beznađa potisnute svesti, prihvatila je odgovornost. Ivor je sa zadovoljstvom posmatrao njihova nastojanja da se odreknu ličnih preokupacija i sve podrede zajedničkom cilju.

Jednom prilikom kada su se Zua, Ka-De i on našli pored Šaloha koji je bio pri kraju svog „očišćenja", Ka-De upita:

– Šta se događa sa Šalohom?

Ivor nije oklevao.

– Postoje trenuci raskrsnica u životu, a ljudi nisu njegovi jedini nosioci – reče on.

Ka-De je bio zbunjen tim čudnim odgovorom.

– U našim sistemima nema oblika koji je iznad nas.

– To sam često slušao i sve više sam uveren da su nam takve bajke postale neophodne. One su se uvek rađale onda kada smo gubili sigurnost.

Ka-De se nađe u neprilici.

– Sposobnost razmišljanja je naša isključiva privilegija, inače bi evolucija krenula drugim putem.

– Tipičan, posesivan način razmišljanja ljudi.

– Ja bih ga pre nazvao nagonom za samoodržanje.

– Uvek postoji mogućnost izbora. Ljudi su se opredelili za to da se mešaju u integritet svih oblika života koje su proglasili nižim od sebe. Zar to nije prirodno?

– Jeste, ukoliko postoji obostrana saglasnost. Ali, ostaje nerešeno pitanje komuniciranja. U svojoj brzopletosti, ljudi isključivo čuju samo sopstveno mišljenje – osmehnu se Ivor.

– To je neodrživo. Znači, kada bih mogao da komuniciram sa ovim peskom, morao bih, po tebi, da ga zamolim za dozvolu da sednem na njega?

– Ne. To se odnosi samo na ono što se vezuje vremenom događanja. Ti si, posmatrano u vremenu, jedan sasvim definisani proces. To je proces života čiji si nosilac. Da li bi mogao da mi odgovoriš, ko koga koristi: ti vreme života, ili taj prirodni proces, odnosno sama priroda, tebe kao veoma pogodan oblik svog produžavanja?

– Zar to nije davno zaokružena sentimentalnost genetike?

– Odgovor je u sažimanju paralelnosti vremena. Prošlog, sadašnjeg i budućeg. Fejanci su to dobro razumeli. Mogućnost sažimanja ostavili su samo jednome od nas. Ja sam je poklonio Šalohu. To se sada događa sa njim.

Zua iznenađeno podiže glavu.

– A šta će biti s tobom?

– Ja više nisam ja. U vreme poslednje transmisije Kolegijuma, biće potreban veoma snažan energetski talas koji će moći da ga skrene sa odabrane putanje. U trenutku otkrivanja tajne Kristalne pustinje, otišao sam kao pilot energetskog broda i našao, se na raskrsnici o kojoj sam malopre govorio. Smisao mog sadašnjeg postojanja je u predavanju štafete posmatranja. Moj izbor je Šaloh.

Ivor ustade, mahnu rukom i pođe u pravcu peščanih dina. Ružičasti vetar se poigravao njegovom zlatnom kosom dok se gubio u daljini.

Zuine reči zahvalnosti još uvek su odjekivale kristalnim kanjonima kada se Šaloh pokrenuo.

60.

Ceo dan su hodali, a da se ništa značajno nije dogodilo. Predveče, kada je Surenov propulzioni mlaz počeo naglo da slabi, Nik odabra mesto za noćenje. Suren odmah živnu i poče da priprema paket sa hranom.

Posle večere Heri, Arkom i Dž'ni se povukoše na počinak i ubrzo se iz njihovog dela kupole začu ravnomerno disanje. Nik i Suren su ostali ispred ulaza uživajući u tišini noći.

Tek kada su prvi zraci četiri meseca počeli da probijaju tamu, Suren progovori tihim glasom.

– Ako nam i sutrašnji dan prođe samo u hodanju, onda nismo ni morali da se razdvajamo.

Nik takođe nije mogao da prikrije nezadovoljstvo:

– Pod utiskom svega što smo doživeli, možda smo prenaglili sa odlukom da krenemo kopnom. Međutim, pred nama je i ceo sutrašnji dan.

Njegov glas nije bio mnogo ubedljiv i Suren to odmah primeti.

– Nemoj pogrešno da me shvatiš, ali očekivao sam da ćemo naići na neke tragove koji bi nam pomogli da razjasnimo šta se ovde događalo. Kad o svemu dobro razmislim, to je trebalo da se dogodi.

– Šta si očekivao?

– Seti se kanala, bova, brane, grada i svega ostalog, što smo videli. Nijedan od tih objekata nije izgledao zapušten.

Sve je besprekomo funkcionisalo. Zato sam i pomislio da bi dublje u unutrašnjosti mogli da naiđemo na nešto slično. Međutim deo koji smo prošli...

Suren presta da govori i razočarano mahnu rukom, a onda uzbuđeno skoči i pokaza u pravcu mora peska koje se prostiralo pred njima.

– Nik! Pogledaj, tačno prema sredini. Šta bi to moglo da bude? Siguran sam da se pre pola časa nije videlo.

Nik ustade i pogleda u pravcu Surenovog ispruženog prsta. Negde daleko ispred njih, nazirala se slaba svetlost. Odmah mu je bilo jasno da to nije posledica neke prirodne pojave.

I zaista, intenzitet svetlosti se postepeno pojačavao. Uskoro su sasvim jasno mogli da vide svetlozelenu kupolu. Ličila je na neku ogromnu nedozrelu pečurku, prekrivenu hiljadama treperavih zvezdica. Zbog isparenja sa tla, slika se lelujala i povremeno gubila, ali osnovne konture su se dobro videle.

– Nadam se da nije ništa opasno.

– Ne bih rekao. Pokušavam da procenim koliko je daleko. Mislim da bismo za nekoliko časova hoda mogli da stignemo do tog mesta. Ali sačekajmo još neko vreme da vidimo da li će se nešto promeniti.

Ceo sledeći čas pažljivo su posmatrali šta se događa, ali ništa novo nisu mogli da zapaze. Posle toga Nik predloži da se odmaraju na smenu. Obojica su zoru sačekali budni. Svetlost je polako slabila, a sa rađanjem četiri sunca potpuno se izgubila. Odredivši tačan pravac kojim je trebalo da pođu, Nik ode da probudi Herija i Arkoma. Međutim, u njihovom delu zaštitne kupole nije se niko nalazio. Izjurio je napolje i pogledao unaokolo. Osim Surena, koji je zaneseno sprovodio svoj ritual uzimanja prvih jutarnjih zalogaja, ništa se drugo nije videlo. Nik se još više zabrinu, jer nije primetio da je bilo ko od njih izlazio tokom noći. Nije postojala nikakva mogućnost da njihovo napuštanje kupole prođe nezapaženo. Suren tek sada shvati šta je posredi. On ulete pod kupolu i podiže prekrivač; spazio je prolaz koji je Dž'ni iskopao u pesku. Izlaz iz tunela nalazio se sa suprotne strane kupole. Sada je sve bilo jasno. Begunci su čuli razgovor ispred ulaza i krišom izašli. U želji da što pre saznaju tajnu svetleće pečurke, nisu imali strpljenja da sačekaju jutro. Na tlu su se jasno videli tragovi koji su vodili u pravcu kojim su Nik i Suren nameravali da krenu. Pokupivši najneophodnije stvari, njih dvojica jurnuše za njima.

61.

Ljudi koji su mu dolazili u susret, zaobilazili su ga sa poštovanjem. Navala osećanja, koja su ga ponovo osvajala, čitala su mu se na licu. Šaloh je duboko u sebi osećao tu promenu. Bio je slobodan i snažan. Zadatak koji je trebalo da izvrši, činio ga je srećnim. Sada je sve znao. Znao je ko je on, ko je bio Ivor i šta će se dogoditi sa Kolegijumom.

Posmatrajući ga sa strane, Zua je procenjivala koliko je Ivor bio u pravu. Kao i uvek, njegov izbor se pokazao dobar i ona je bila sigurna da će Šaloh moći da nastavi sa posmatranjem. To ju je činilo smirenom jer je znala da će zlo uvek biti obeleženo i da njegovi putevi neće dugo ostati nepoznati. Za delić sekunde u svemirskim relacijama, trenutno narušena ravnoteža bila je ponovo uspostavljena. Novi posmatrač je bio na zadatku. Sada je pošao u susret dvojici dečaka i jednom psu, koji su se spuštali niz obližnju dinu. Oči su im bile široko otvorene, a pogled radoznao. Zua prepusti početak razgovora Šalohu.

62.

Još uvek se talasi nisu smirili na obalama zaliva u kome se nalazila

marina. Nik i Suren su sedeli na ivici pontona i posmatrali njihovu igru. Suren je bio žalostan.

– Siguran sam da ne treba zaboravljati i da rešenje nije u tome.

– Onda nisi u stanju ni da oprostiš.

– To nije isto.

– I ne mora da bude. Često smo kroz zaboravljanje spremni i sebe da opravdamo. Na taj način dozvoljavamo da dođe do ponavljanja nekih situacija. Nesvesno učestvujemo u greškama drugih. Čak ih i pripremamo.

– Ako se to odnosi na ostajanje Aabove posade u fejanskom gradu, onda nisi u pravu. Oni su to sami odlučili.

– Nisam na njih mislio. To je bio, njihov izbor, ali zar nikada u životu nisi osetio zadovoljstvo kada je neko pogrešio?

– Više puta.

– Ako malo bolje razmisliš, setićeš se da si ponekad očekivao i priželjkivao te greške.

– Možda.

– Pa zar ih onda nisi na neki način pripremao. Mogao si da vidiš nešto što drugi nije bio u stanju, a nisi ga upozorio na posledice.

– Nekada to nije ni zgodno.

– Tačno, ali to ne opravdava.

– Mi ne možemo sebe da krivimo za greške koje drugi prave.

– Zar je uvek tako? Sećam se nekoliko situacija kada sam mogao da sprečim neke stvari, ali mi nešto nije dozvoljavalo da to učinim. Kasnije, kada sam razmišljao o svemu, nisam mogao da izbegnem sećanje na zadovoljstvo s kojim sam pratio tuđe propuste.

– To nije pohvalno.

– Nije, ali se u životu događa svima nama. Postoje čitave oblasti ljudske delatnosti koje se razvijaju isključivo na greškama drugih.

– Znam šta misliš, ali to je u redu.

– Tačno. Tada nema opraštanja. Znači postoji vreme kada je opraštanje tuđih grešaka pitanje opstanka. Ukoliko smo stroži, utoliko smo uspešniji. Pomisli na borce u areni. Ako se protivnik otkrije, a ti mu oprostiš grešku i ne zadaš udarac, doveo si svoj opstanak u pitanje.

– Mi se ne nalazimo u areni.

– Grešiš, upravo smo u njenom središtu. Ona je svuda oko nas. Samo, odgovornost nam je mnogo veća. Naše greške dopiru do drugih. Nismo samo mi u pitanju.

Klateći se levo-desno, Suren je osećao da gubi u ovoj igri reči. Međutim, u tome je bilo nešto što ga je uznemiravalo. Sve češće se dešavalo da, posle impulsa koji su dolazili sa strane, počinje da o nekim stvarima razmišlja na drugi način. Kao da mu čita misli, Nik produži.

– Nema tu ničeg čudnog. To je bitan deo odnosa među ljudima. Postoje oni koji dozvoljavaju tu mogućnost i oni koji je odbacuju. Mislim da su prvi mnogo bogatiji.

– Ili, slabiji.

– Mnogo sam naučio od drugih. Zbog toga sam vrlo srećan. Sa Aabom je obrnut slučaj. Veoma je nesrećan kada mora nešto da prihvati od drugih. Tada se povlači, povređen je. Zato su njegove emisije uvek kontrolisane i u granicama koje sam određuje. On ne ume da daje. Svakodnevno je, družeći se sa nama, bio prinuđen da primi ponešto. Nekada je to bio osmeh ih šala, nekada prijateljski prigovor. Bez kriterijuma ih je stavljao u istu vreću i ona se jednoga dana prepunila. Ovo što se dogodilo logičan je nastavak njegovih ranijih druženja. Čini mi se da je on najusamljeniji čovek koga sam poznavao.

Sa uzvišenja iznad pontona još jedanput su pogledali na usidrene brodove. Veze koje su ih doskoro spajale bile su pokidane. Aab je otišao svojim putem i nikada više neće ploviti u istoj brazdi. Ne shvatajući da nije savršen, Aab im nije dozvolio da cene ono što je bilo dobro u njemu. Njegova priroda je neprestano tražila žrtvovanje drugih i u strahu koji ga je terao na to nije bilo mesta za tihe svetlosti prijateljstva.

Nik i Suren bili su žalosni zbog toga.

63.

Kolegijum je hujao svemirom i njegova razložena materija, napregnuta u grču transmisije, nalazila se na domaku sna. Posle ovog poslednjeg putovanja, trebalo je da živi kroz divljenje drugih.. Ostao je još samo jedan svetlosni dan do eksplozije nove religije i oni kojima je bila namenjena počeli su da se rađaju.

Ivor je posmatrao gimbel fejanskog energetskog broda, čije je srce bio. Osetio je približavanje i krenuo, prvo lagano, a zatim se poput misli zabio u sredinu molekulskog mlaza mase Kolegijuma. Eho samrtničkog vriska je stvarao nove mlečne puteve i nestajao u tamnim bezdanima svemira. Fejanski brod je napravio zaokreti.

Nisu mogli da vide Ivora, ali on je stajao u podnožju nekadašnje Zuine kapsule i razmišljao o životu. Posmatrao ga je na mnogim svetovima i u različitim oblicima. Pokušavao je da ga definiše i shvati, ispitujući njegove

uzroke. Oblici su bili bezbrojni kao razlozi početka, ali je postojalo i nešto zajedničko. Bez obzira na poreklo, svaki je ostavljao trag. To je bio smisao postojanja i deo jedine neuništive međuzvezdane supstance, koju su različito nazivali, ali koja je svuda bila prisutna. Na žalost upravo ta raznolikost forme često je dovodila do katastrofalnih negacija u kojima su nestajale čitave civilizacije.

Ivor je odavno navikao da o životu razmišlja zbirno.

Pojedinac u njemu predstavlja lik u ogledalu, na čijoj se drugoj strani nalazila neizvesnost budućnosti. Svaki oblik se izražavao kroz specifičnost potomstva, sve do zatvaranja kruga i ustupanja mesta. Širom svemira ostajale su brazde zabeležaka koje su se unedogled stapale u nove impulse. Posledice ranijih života, prerastale su u tragove budućih.

U međuvremenu, događale su se eksplozije galaksija, a zvezde su se rađale i umirale.

KRAJ